

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

<p>Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.</p> <p>Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.</p>	<p>Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.</p> <p>Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az OMGE. Igazgatója. Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.</p> <p>Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.</p>
--	--	--

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
**lótenyésztési és lóvásár rendező-
bizottságának**

1901. évi május hó 25-én (szombat) délelőtt
10 órakor a „Köztelek” tartandó ülésére.

Fő-tárgyak:

Egán Ede headványa a luxus-lóvásárok
reorganizációja tárgyában.

Wertheimstein Alfréd javaslata katonaság
birtokában levő kanczák tenyésztésbe vétele
ügyében.

**Az OMGE. igazgató-választmánya,
ugyis mint a Gazdasági Egyesü-
letek Országos Szövetsége végre-
hajtó-bizottságának ülése.**

(1901. május 15.)

Jelen voltak gróf *Desseffy Aurél* elnöklete
alatt *Bujanovics Sándor* és gróf *Zselénski Kálmán*
alelnökök, *Baross Károly*, id. *Cséry Lajos*, dr.
Csillag Gyula, dr. *Darányi Gyula*, *Estvákóczy*
Miklós herceg, *Galgóczy Károly*, dr. *Gaal Jenő*,
Hertelendy Ferencz, dr. *Hutya Ferencz*, *Kostyán*
Ferencz, *Libits Adolf*, *Máday Izidor*, báró *Man-*
dorf Géza, *Mezey Gyula*, *Nyáry József*, *Perlaky*
Elek, *Renner Gusztáv*, *Reis Henrik*, *Sághy Gyula*,
gróf *Somsich Béla* igazgató-választmányi tagok,
Bernáth Dezső és dr. *Fay László* egyesületi
tagok, a tisztviselőkar részéről *Foster Géza*
igazgató, *Rubinek Gyula* a Szövetség titkára,
Szilassy Zoltán szerkesztő-titkár, *Buday Barna* és
Szencsényi Pál titkárok, *Kirchner Lajos* pénztárnok
és *de Pottère Brunó* segédtitkár.

Gróf *Desseffy Aurél* elnök megnyitja az
ülést, üdvözlí a megjelent tagokat. Bejelenti, hogy
az ülésről gróf *Széchenyi Imre* és *Almády Géza* a
székes-főváros kiküldöttje kimentik elmaradásukat.

Bejelenti *Steiger Gyula* igazgató-választ-
mányi tag elhunytát, ki mint választmányi tag,
az utolsó két évtizedben melegen érdeklődött az

egyesület összes ügyei iránt s erős ítélőtehet-
ségével s érdekes felszólalásaival igen sok
eszmecserére adott az ő közreműködése alkalmat.
Egyesületünk *Steiger* elhunytával különösen is
vesztéséget szenvedett azért, mert mint a székes-
főváros törvényhatósági bizottságának befolyásos
tagja, egyesületünk érdekeinek mindig meleg
partolója és felkarolója volt. Azt hiszi, hogy
együtt érez a választmány szülővel abban, hogy
Steiger Gyula elhunytától főlötti fájdalmát és rész-
vétét a választmány jegyzőkönyvében is kifejezze.
(Helyeslés.) Együttal jelenti még, hogy az egye-
sület nevében az elhunyt ravatalára koszoru
helyezett.

Az igazgatóválasztmány az elnök előter-
jesztéséhez hozzájárul.

Szövetség titkára bemutatja a mult választ-
mányi ülésről felvett, az elnök és két hitelesítő
által aláírt jegyzőkönyvet, mely a „Köztelek”-ben
is közzé volt téve. Tudomásul szolgál.

A mai ülésről felveendő jegyzőkönyv hite-
lesítésére a végrehajtó-bizottsági elnök a tanácsára
Máday Izidor és *Renner Gusztáv* tagokat kéri fel.

**Pozsony város átirata a városi liget átengedése
ügyében.**

Szövetség titkára bejelenti, hogy a II. mező-
gazdasági országos kiállítás helyéül Pozsony
város törvényhatóságától átengedni kért városi
ligetet a törvényhatóság május 6-án tartott köz-
gyűlésre egyhangulag átengedte. Az igazgató-
választmány Pozsony város törvényhatóságának
a liget átengedéseért átiratban fejezi ki kö-
szönetét.

Szövetségi tagok átiratai.

Szövetség titkára előterjeszti, hogy a tőzsdere-
form tárgyában a *Békésmegyei Gazdasági Egye-
sület* által mult évben megindított mozgalomnak
volt kifolyása a mult szövetségi nagygyűlés
azon állásfoglalása, amely a fedezetlen határidő-
üzlet eltörlését s a tőzsde törvény útján való
szabályozását szorgalmazta s amely azon memo-
randumban nyert kifejezést, amelyet a Szövet-
ség a képviselőházhoz beterjesztett. A *Bihar-
megyei Gazdasági Egyesület* a Szövetség memo-
randumával szemben elfoglalt álláspontját az
összes gazdasági egyesületekkel közölte, így a
Pestvármegyei Gazdasági Egyesület is, amely
tárgyalván a biharmegyei javaslatot, azzal szem-
ben a Szövetség álláspontját foglalta el s esat-
lakozva a képviselőházhoz benyújtott memo-

randumunkhoz, egyéb megszorító intézkedéseket
is követel, melyeket a földmívelési és kereske-
delmi miniszternél juttatott kifejezésre, nevezte-
sen a kereskedelmi törvénynek a szállításokra
vonatkozó egyes szakaszait szintén módosítani
kívánja. E kívánalom azonban felesleges akkor,
amidőn a tőzsde törvényhozási uton való szabá-
lyozása követeltetik. A *Pestvármegyei Gazdasági*
Egyesületnek a Szövetséghez intézett ezen átirata
az örlési engedély kérdésével is foglalkozik s
ez a közgazdasági szakosztály javaslatai között
foglaltatik s az erre vonatkozó előterjesztést
szóló ott fogja megtenni. Javasolja, hogy a
Pestmegyei Gazdasági Egyesület átiratát, melyben
kijelenti, hogy csatlakozik a Szövetség állás-
pontjához, az igazgató-választmány örömmel
vegye tudomásul.

Az igazgató-választmány az előterjesztés-
hez hozzájárul.

Szövetség titkára bejelenti, hogy az *Udvar-
helyvármegyei Gazdasági Egyesület* a Szövetség
tagjai közé belépését határozta el s mindazon
kívánalmaknak eleget tett, amelyek a belépéshez
szükségesek, szerény anyagi helyzete azonban
nem engedi meg, hogy tagdíjat fizethessen és
ennek elengedését kéri meg.

Szólo javasolja, hogy e méltányos kívána-
lom teljesítésére s az igazgató-választmány
előterjesztést tegyen a Szövetségi nagygyűlés-
nek az *Udvarhelymegyei Egyesület* tagul való fel-
vételére nézve azzal, hogy a szövetségi tagdíja
elengedtesse.

Az igazgató-választmány ily értelemben
határoz.

Szövetség titkára jelenti, hogy a „*Hangya*”
szövetkezet, mely a Szövetség tagjául belépett,
100 koronában kéri az évi díjat megállapítani.
Az előző ülés határozatából folyólag felkérte
a *Hangya*, hogy mint országos jellegű szövet-
kezet 1000 kor. évi tagdíj fizetési kötelezettséget
vállaljon magára a szövetségi alapszabályok ér-
telmében, de az igazgatóság fentartja határozatát
s tekintettel arra, hogy fejlődőben levő intéz-
mény, 100 korona tagdíjjal való felvételét kéri.

Az igazgató-választmány a *Hangya* szövet-
kezetnek 100 korona tagdíjjal való felvételét
hozza javaslatba a Szövetségi nagygyűlésnek.

Közgazdasági szakosztály javaslatai.

Szövetség titkára előterjeszti a közgazdasági
szakosztály javaslatait:

Londoni rézjegyzéshez alkalmazkodva a mai naptól visszavonásig

LESZÁLLITOTTUK

a vegytiszta aussigi és „Hungária” rézgálicznak árát

nagyobb mennyiség vételénél 64 koronára
kisebb 65 ”

100 kgr.-ként ab budapesti raktárunk

„MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE” Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

Mai számunk 20 oldal.

a) A Sárosmegyei Gazdasági Egyesületnek a munkás- és eseléd-segélypénztárról alkotott törvény módosítása tárgyában előterjesztett átiratára;

b) a Magyar Malátagyárosok Egyesületének átiratára vonatkozólag, mely a vám- és a kereskedelmi szerződések megújítása alkalmából érvényre juttatandó kiválalmakat tartalmazza;

c) a Temesvármegyei Gazdasági Egyesületnek a tüzkár elleni biztosításoknál felmerülő eljárási díjak apasztása tárgyában előterjesztett javaslatát.

(A szakosztály javaslatai a „Köztelek” 34. számában közöltettek.)

Az igazgató-választmány a szakosztály javaslataihoz hozzájárul.

De Pottere Brumó segédtitkár előterjeszti a közgazdasági szakosztály javaslatát a délvideki mezőgazdasági munkások kivándorlásának megakadályozása tárgyában. (A szakosztályi javaslat a „Köztelek” 34-ik számában közzé volt téve.) Mint új momentumot különösen kiemeli azt a tényt, hogy a kivándorlottak tetemes része Németországban reked, azok pedig, kik visszajönnek, oly lerongyoltan és kedvezőtlen anyagi és erkölcsi kondícióban térnek haza, hogy hosszú időre nagyobb munka kifejtésére képtelenek. Különben egészen eltekintve attól, hogy a visszatérők mily százalékban és mily állapotban jönnek haza, a Délvidék mezőgazdaságára ezek is teljes munkaerővesztést képeznek, mert a legfőbb munkaidő alatt, azaz nyáron távol vannak és csak ősszel térnek vissza, mikor rájuk már nincs oly nagy szükség. A legutóbbi 3 héten belül ismét 750 bácskai munkás vándorolt ki, kéri tehát a közgazdasági szakosztály javaslatának elfogadását.

Az előterjesztett szakosztályi javaslatához

Bernáth Dezső szólalt fel és jelzi, hogy azon intézkedések, melyek a javaslatban ez irányban kértnek, a miniszterium részéről már nagyrészt meg is történtek. A Bácsmegyéből kiinduló kivándorlás kétirányú, az egyik Szilézia és Pózen felé irányult, a másik rész egészen más természetű s az a Rajna felé gravitál. A Pózenbe és Sziléziába kivitt munkások rendszeren rövid időre, csak a nyári munkára mennek ki s igen nyomorultan térnek vissza. Ez már három-négy év óta észleltetett, az első években nagy mennyiségben mentek ki a munkások, az utóbbi években azonban számuk már kevesbedett s az idén már igen kevés ment ki. A másik része a kivándorlásnak tulajdonképen nem is kivándorlás, hanem valóságos kiözönlés a Rajna felé; onnan tollasodva jönnek vissza a munkások, ami ösztönzés arra, hogy utánuk menjenek mindtöbben. Ezt a kivándorlást a rajnamenti gazdasági egyesületek tervszerűen idézik elő; mikor a kormány ezt megakadályozni igyekezett, akkor a Rajnai gazdasági egyesület folyamodott a földmívelésügyi miniszteriumhoz és előterjesztéssel élt a budapesti német konzul útján, hogy ne akadályoztassék meg ez a munkáskiözönlés, mert ők e munkásokkal emberségesen, jól bánanak s igazságos uton akarnak járni. Minfan azon emberek még sem maradnak ott állandóan, hanem részben visszajönnek s visszajövet szociális és nemzetiségi tekintetben nem kedvező impressziókat hoznak magukkal; ezt a kivándorlást megakadályozni köteleességének tartotta a kormány elsősorban azzal az eszközzel, a mely neki legközelebb állott, t. i. megtiltotta azt, hogy hatósági engedély nélkül az 1898. évi második törvényzikk alapján bárki is munkásközvetítést eszközölhessen, szerződthessen s akik erre vállalkoztak, azokat szigorúan megbüntette; le tartóztatta a pózeni gazdasági egylet alelnökét, a ki közbenjárt és hatósági engedély nélkül itt közvetített munkásokat. De a dolog végkép való megakadályozása még sem sikerült, mert közvetítés nélkül is kimennek azok az emberek. E kivándorlást megakadályozásának egyik módját abban találta a miniszterium, hogy a munkásoknak adott vasúti kedvezmények megszorították annyiban, hogy ezután a munkás-igazolványokra utazási kedvezmény csak akkor adatik, hogy ha az igazolványokat a munkaközvetítő ellenőrzi; különben pedig felkérte a kereskedelemügyi minisztert, hogy a szomszédos forgalmon túli kedvezményeket csak akkor engedélyezze, hogy ha az ezirányú kérvényeket a hatósági munkaközvetítő hivatalok írják alá; a továbbiakra nézve megjegyzi szülő, hogy magán közvetítő a törvény értelmében csak engedéllyel közvetíthet munkásokat, de ily magán közvetítési enge-

délyt a miniszterium eddig egyet sem adott ki, tehát mindazok, akik munkásközvetítéssel foglalkoznak tényleg mind megbüntethetők volna; s hogyha ez nem történt meg, az a helyi hatóságoknak járattanságában és részben a törvény intézkedéseinek figyelembe nem vételében rejlik.

Szólo azt hiszi, hogy mindazt, ami a szakosztály javaslatában foglaltatik, a miniszterium előzetesen bevezette s ennek folytán a felterjesztés intézése tárgytalan.

Gróf Desseffy Aurél elnök: Az igazgató-választmány nagy megnyugtatóra szolgál, hogy amint előtte szólo közölte, a miniszterium a bajok leküzdésére lépéseket tett és javasolja, hogy az igazgatóválasztmány a miniszterium által ez ügyben tett lépéseket örvendetesen tudomásul véve, a felterjesztés intézését határozta el. Megtörténik.

Szövecség titkárja előterjeszti a közgazdasági szakosztály javaslatait a) a Pestvármegyei és Debreczeni gazdasági egyesületeknek a mezőgazdasági termények áralkulását befolyásoló tényezők szabályozása ügyében intézett átiratára; b) a Magyar Tüzoltó-Szövetség által kidolgozott tüzrendészeti törvényjavaslat-tervezet ügyében és c) az Erdélyi Gazdasági Egyesületnek javaslatára vonatkozólag, mely a katonaságnak aratás idejére való szabadságolását szorgalmazza. (A szakosztályi javaslatok a „Köztelek” 34. számában egész terjedelmükben közzé voltak téve.)

Az igazgató-választmány a közgazdasági szakosztály javaslataihoz hozzájárul.

A kivándorlási bizottság javaslatai.

Forster Géza igazgató: Midőn a kivándorlási bizottság foglalkozott a kivándorlási kérdésekkel, felülte a székely kivándorlás kérdését is s abból a szempontból, hogy miként lehetne a székelyek kivándorlását megakadályozni, illetve más utra terelni, sokféle javaslat merül fel a bizottság tárgyalásai során. Szólo maga részéről tanulmányozva ezen kérdést, azon meggyőződésre jutott, hogy tulajdonképp a székelyeket mezőgazdasági állandó munkára s telepítési czélokra legkevésbé lehet felhasználni, mert természetük nem az, hogy az állandó hosszas földmunkákat kedvelnek s ők inkább a kereskedelem és ipar felé hajlanak. El lehet azt mondani, hogy a magasabb képzettséget igénylő munkákat szívesebben végzik a székelyek, mint a földmunkát. Szólo e meggyőződésre az által jutott, hogy látta, miszerint a romániai kivándorlás is nem annyira a földmunkához, de inkább a könnyebb és a közönséges román nép felett álló munkák végzését vállalják el a székelyek. Ujabbon pedig azt látjuk, hogy mindenfelé az osztrák iparcikkék árusításával vándorolnak a székelyek azon ezimben, hogy székely háziipari czikkeket árulnak. Mindebből szólo azt a következtetést vonja le, hogy a székely népnek ily foglalkozást adni lehetne a turisztika nagyobb mérvű fejlesztésével Magyarországon. Az erdélyi turisztikát szépen fejlesztik az ottani kereskedelmi testületek, azonban ezen fejlesztés lassu, amiatt, mert Erdélybe más uton, mint Budapesten keresztül nem lehet eljutni s így az erdélyi részek annyira el vannak zárva a világgalomtól, hogy oda utazni senkinek sincsen kedve. Nagy akadályul szolgál az Észak-Magyarországra terelődő idegenforgalom Erdély felé való terelésének az, hogy az észak-magyarországi részek nem bírnak Erdély felé csatlakozással. Eddigi vasúti politikánk helytelen irányban járt el mikor Budapest fejlesztésére törekedett s szerinte okvetlenül oda kellene hatni, hogy a Budapestről kiinduló sugarak összeköttesse az erdélyi részekkel is, illetve összecsatoltassanak azon részekkel, a melyek turisztikai szempontból kiváló fontossággal bírnak. Hogyha az idegenforgalom lefelé tereljük Erdély felé, a székely népben hasznos elemet lehetne kapni, mely mint vendéglős, vezető, kocsis stb. alkalmazást találhatna. Ott vannak továbbá a híres erdélyi ásványvizek, amelyek ma kihasználatlanul vannak, ezek forgalombahozatalával is a székely nép nagy rétege találna foglalkozást. Ha tehát ezirányban intézkedések történnének, akkor a székely népnek kereseti forrása támadna és vissza lehetne tartani ezt a népet a kivándorlástól és megmenteni ekként a magyar államnak, mert ez a nép az ottani nemzetiségek közé ékelve, nemzeti misszióra hivatott. Erre vonatkozólag határozati javaslatot terjeszt az igazgató-

választmány elé, mely azt egész terjedelmében magáévá teszi.

Buday Barna titkár: A kivándorlási bizottság a kivándorlás gazdasági bajainak szanálása érdekében esetről-esetre javaslatokkal járul a választmány elé, de csakis oly javaslatokat ragad ki, melyek sürgős elintézést igényelnek, ezek közé tartozik a székelyföldi szövetkezetek ügye, melyre nézve a kivándorlási bizottság javaslatba hozza, hogy kéressék fel az Országos Központi Hitelszövetkezet, hogy a Székelyföldön megyei központokat létesítsen, melyek hivatása volna, hogy az ottani drága jelzalogkölesönöket konvertálás útján kivenné az idegen pénzintézetek kezéből.

A Székelyföld rendkívül nagy eladósodásának és az ottan elharapódzó uszorakölesönök eilensúlyozására felkérendő volna Csik vármegye törvényhatósága, hogy a kezelésében levő 1 millió forintnyi alapot, melynek kamatai kulturális czélokra fordíthatnak, továbbá erdőbirtokainak jövedelmét ezen jelzalogkölesönök konvertálására fordítsa.

A székelykivándorlás irányítására nézve a bizottság javaslatba hozza, hogy intéztesék felterjesztés a földmívelésügyi miniszterhez a Székelyföldön a marosvásárhelyi iparkamarával kapcsolatos mezőgazdasági és erdészeti munkaközvetítő intézet felállítására ügyében. A bizottság e javaslat indokolásul felhozza szólo, hogy ujabbán a kereskedelemügyi miniszter tervbe vette, hogy Marosvásárhelyt az ottani kereskedelmi és iparkamarával kapcsolatos munkaközvetítő intézetet állít fel, a földmívelésügyi miniszter intézkedése kérendő volna tehát, hogy az intézet ne csak ipari, de földmunkásokat is közvetítsen.

Bernáth Dezső szerint a Székelyföldön a közvetítés nem így történik, a mint előadó érintette. Szólo a helyszínen tapasztalta, hogy azon vidékekről, homan nem megy ki aratásra munkás, a munkaközvetítőnél legkevésbé munkás jelentkezik s egyáltalán nem fogadják el a munkások azokat az árakat, a melyeket Magyarországon az ő munkájukért fizetnek, ugy hogy Erdélyből nem vállalkoznak magyarországi munkára. Szólo tehát azon nézetben van, hogy a mezőgazdasági munkaközvetítés nem fog eredményel járni. Különben azt tartja, hogy a székelyföldi kivándorlás nem is nevezhető kivándorlásnak, mert alig tíz százalék az, amely nem tér vissza a kivándorlók közül. Azt szólo elismeri, hogy a Székelyföldre Barsmegyéből visznek répamunkásokat, de nagy átlagban véve Erdélyben több az olyan jelentkező, a ki munkást keres, mint a ki munkát keres, ezért nem tartja szólo eredményesnek a mezőgazdasági munkaközvetítő felállítását.

Forster Géza: A kivándorlási bizottságban e kérdés több oldalról megvitattatván, azon meggyőződés nyert kifejezést, hogy az erdélyi részekben a hitelszövetkezetek alapítása a községekben hiányzó vezető elem nélkül nehézségekbe ütközik. A földmívelési miniszterhez intézendő felterjesztésben tehát hangsúlyozni kellene, hogy az állam még áldozatoktól se riadjon vissza és szervezze ugy a hitelszövetkezeteket a Székelyföldön, hogy állami megbízott, vagy a Központi Hitelszövetkezet megbízottja szervezze a hitelszövetkezeteket állami költségen és ügyvitelüket vezesse mindaddig míg a községek vezető elemekre reá lehet bízni. Ezzel kéri kiegészíteni szólo a bizottsági javaslatot.

Buday Barna Bernáth Dezső felszólalására reflektálva, utal a marosvásárhelyi kamarának azon memorandumára, melyet éppen ezen munkaközvetítő intézet ötletéből folyólag a kereskedelmi miniszterhez intézett. A memorandum korántsem oda konkludál, hogy ott már a munkaközvetítés kérdése meg volna oldva, sőt a kamara maga jött rá arra, hogy a mezőgazdasági földmunkásokat valamiképp nyilván tartani és közvetíteni kellene, mert ez közszükséglet pótol. Erre nézve szólo felolvassa a kamara memorandumának egyes pontjait.

Máday Izidor arra kíván szult fektetni, hogy az ott meglevő munkaközvetítő szervezet igénybevételére buzdíttassanak az érdekeltek, helyesli tehát, ha a miniszter figyelme e kívánásra felhívják, de egyuttal felhívandók az ottani gazdasági egyletek és mindazon tényezők, melyek a vármegyékben a közéletre befolyással bírnak.

Rubinek Gyula, Bernáth Dezső, és Máday Izidor ismételt felszólalása után az igazgató-

választmány Forster G fogadja e

Jesz bizottság Egyesület dezendő bizottság-előző ülés intézetett a rendező engedélye

A n délyezvén terjesztés s csak az a két seg felterjeszt választm leg intézt Liptó-Sze fog megta szaki szaj járul a m hogy a k módon vá tegyen ki

Forr állategész kedés lé szállításán vizsgálan A földmiv nek a ga rövid ut vajjon ne a gazda helyezni. fejezi ki egyesület galó-válas szállításán nek nem földmivél

Az tárgyakat

Ar Szövetség nevez.

Bar Szövetség nevez.

Mag Egyesület új kiküld Sár Szövetség nevez.

Bék netet mor 15-16-án adások tá

Bih a „Gazda tárgyában

Pes irata a tárgyában

Poz diszközgy mond.

Zala pozsonyi erkölcsi t

A „OMGE.” 3000 koro

Gró választm hitelesítés tagokat k

Titk előterjeszt utóbbi vá Gyula al István, Németsi Bé mány a t

választmány a kivándorlási bizottság javaslatait Forster Géza és Máday Izidor módosításaival fogadja el.

Műszaki bizottság javaslatai.

Jeszenszky Pál titkár előterjeszti a műszaki bizottság javaslatait a Liptómezei Gazdasági Egyesülettel karöltve a folyó év folyamán rendezendő aratógép-verseny ügyében. A műszaki bizottság elkészítette a bemutatás tervezetét s az előző ülés határozatából folyólag felterjesztés intézettel a földmívelésügyi miniszterhez, hogy a rendezés czéljaira 1500 korona államsegélyt engedélyezzen.

A miniszter csak 600 korona segélyt engedélyezvén, a bizottság javasolja, hogy újból felterjesztés intéztesse a segély megadása végett s csak az esetben rendeztesse a bemutatás, ha a kért segélyt a miniszter megadja. Az ez irányú felterjesztés az ügy sürgősségénél fogva a választmány utólagos jóváhagyása mellett elnöki leg intézettel el. Jelenti még, hogy a verseny Liptó-Szent-Miklós közelében szeptember 1-én fog megtartatni. Az igazgató-választmány a műszaki szakosztály javaslatait elfogadja s hozzájárul a műszaki bizottság azon javaslatához is, hogy a kender és manillafonal vámkezelése oly módon változtathassék meg, hogy a vám 5 frotot tegyen ki.

Forster Géza igazgató előterjeszti, hogy az állategészségügyi államosítás folytán oly intézkedés léptetett életbe, hogy az állatok vasúti szállításánál azon állatok is állatorvosilag megvizsgálandók, melyek levágásra voltak szánva. A földmívelési miniszter belátván ez intézkedésnek a gazdaközönségre nézve sérelmes voltát, rövid uton kérdést intézett egyesületünkhöz, vajjon nem volna-e ezélszerűbb ezen intézkedést a gazdaközönség érdekében hátályon kívül helyezni. A miniszter erre nézve hajlandóságát fejezi ki s az intézkedés megszüntetését az egyesület véleményétől teszi függővé. Az igazgató-választmány a levágásra szánt állatok vasúti szállításánál az állatorvosi vizsgálatot szükségesnek nem tartja s közönnel veszi tudomásul a földmívelési miniszter ez irányban intézkedését.

Az igazgató-választmány az alább elintézt tárgyakat vette tudomásul:

Aradvármegyei gazdasági egyesület a Szövetség végrehajtó-bizottságába kiküldötteket nevez.

Baranyavármegyei gazdasági egyesület a Szövetség végrehajtó-bizottságába kiküldötteket nevez.

Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete a Szövetség végrehajtó-bizottságába új kiküldöttet nevez.

Sárosvármegyei gazdasági egyesület a Szövetség végrehajtó-bizottságába új kiküldöttet nevez.

Békésvármegyei gazdasági egyesület köszönetet mond a Szövetség közreműködésével febr. 15-16-án B.-Csabán rendezett gazdasági előadások támogatásáért.

Biharvármegyei gazdasági egyesület átirata a „Gazdák Biztosító Szövetkezete” támogatása tárgyában.

Pestvármegyei gazdasági egyesülete átirata a két biztosító szövetkezet egyesítése tárgyában.

Pozsonyvármegyei gazdasági egyesület a diszközgyűlésen való képviseltetésért köszönetet mond.

Zalavármegye törvényhatósága átirata a pozsonyi II. mezőgazdasági országos kiállítás erkölcsi támogatása tárgyában.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete az „OMGE.” által a szövetkezeti célokra adott 3000 koronáért köszönetét fejezi ki.

Az OMGE. belügyei.

Gróf Desselffy Aurél elnök ajánlatára a választmány a mai ülésről felveendő jegyzőkönyv hitelesítésére Galgóczy Károly és Libits Adolf tagokat kéri fel.

Elhunyt tagok bejelentése.

Titkár a tagmozgalomra vonatkozólag tesz előterjesztését. Az egyesület tagjai közül a legutóbbi választmányi ülés óta elhunytak: Steiger Gyula alapító és választmányi tag, Bezorédi István, Kocsis István, Mankovics József és Németi Béla évdíjas tagok. Az igazgató-választmány a tagok elhunytá felett részvétét fejezi ki.

Új tagokul beléptek.

Alapítókul: br. Ambrózy István földbirtokos, Dugyverszky Bogdán földbirtokos.

Évdíjas tagokul: Kugler Nándor intéző, Csengery Mihály birtokos, Lukács László birtokos, Laufer Adolf intéző, dr. Mattyasovszky Miklós min. fogalmazó, Langer Makár birtokos, Polatzek János államhivatalnok, Mandel Lóránd gazdatiszt, Toifel Oszkár gazdász, Lévy István gazdatiszt, Skorics Tivadár intéző, Csiliz-radványi uradalom, Zdráhál Gyula államhivatalnok, Nagy Miklós gazdatiszt, Csengery Kálmán birtokos, Riedl Viktor intéző, Délvidéki földmiv. gazdasági egy., Lang Ernő birtokos, Bauer Samu gazdatiszt, Pavelka Albin földbirt., Skublics Alajos gazdatiszt, Pohl József gazd. gyakornok, Haraszti Oszkár birtokos, Kereskedelmi és iparkamara Miskolc, Györfly Gyula ország. képviselő, Hegyeshalmi Lajos min. titkár, Windisch Richárd gazd. tanint. tanár, Uray István pénzügyi tanácsos, Magy. kereskedelmi részvénytársaság, Wagner Mátyás földbirtokos, Károlyi János gazdatiszt, Pottyondy József földbirtokos, Duchon Ferencz gyakornok, Laner Károly gazdatiszt, Windisch Imre mérnök, Gosztonyi Miklós földbirtokos, Makasewicz Arthur tisztartó, Deutsch Gyula gazdatiszt, Mayer Jakab intéző, Kaszinó-egylet Halas, Bott Róbert intéző, Kállai Lajos gyárigazgató, gr. Károlyi Gyula földbirtokos, Bernáth Sándor kasznár, Bereczky Sándor birtokos, Szemethy Elemér kasznár, Szende József birtokos, Papp János gazdatiszt, Schön M. B. bérlő, Tóth István földbirtokos, Orbán Ferencz bérlő, Mahler Mihály birtokos, Gergács János gazdatiszt, gr. Bethlen István birtokos, Dobránszky Béla ispán, Morényi Kálmán gazdatiszt, Huiber János lelkész, Minárovits Pál intéző, Goriupp Antal bérlő, dr. Sigmund Elek vegyész, Elek Pál igazgató, Molnár József bérlő.

A taglétszám 371 alapító, 3168 évdíjas, 23 tiszteletbeli, összesen 3562 tag.

Az igazgató-választmány az ujonnan jelentkezetteket a tagok sorába felveszi.

Latinovits Illés elhunyt alapító-tag 262 fnt 50 krt kitevő alapítványát fia Latinovits Géza nevére ruházta át az igazgató-választmány.

Javaslat a „Köztelek” lapnak tagilletmény címén való küldése ügyében.

Jeszenszky Pál titkár előterjeszti az igazgatóság javaslatát a „Köztelek” széküldecsére nézve. Eddig az volt szokásban, hogy a választmány által felvett új tagok ezimére a „Köztelek”-lap felévre visszamenőleg megindított azon reményben, hogy az illetők tagdíjfizetési kötelezettségüknek eleget fognak tenni. Ez számos esetben nem történt meg, az egyesület igazgatója javaslatba hozza, hogy a jövőre csak azon új tagoknak küldessék meg a „Köztelek”-lap visszamenőleg, akik legalább egy évi tagdíjat befizetnek.

Az igazgató-választmány a javaslatot elfogadja.

Titkár bejelenti, hogy az igazgató-választmányban a székesfőváros képviselőjében eddig Maluska Alajos foglalt helyet, aki polgármesterre választatván s különben is a három évi mandátum lejárt; ennek folytán felkérte az egyesület a fővárost, új képviselő delegálására. A főváros képviselőjében újabb 3 évi időtartamra Almády Géza tanácsnok küldetett ki.

Tudomásul szolgál.

Jeszenszky Pál titkár előterjeszti a sörárpa-kiállítás rendező-bizottságának javaslatait. A bizottság az ideai sörárpa-kiállítást komlókiállítással kapcsolatosan javasolja rendezni akként, hogy a kiállított komlók díjaztassanak is. A bizottság javasolja a választmánynak, hogy a kiállítás rendezési költségeire 1000 korona államsegély kéressék a földmívelési minisztertől. Az igazgató-választmány a bizottság javaslatát elfogadja. Együttal a választmány a Budapesten szervezni óhajtott komlóaukcziók rendezésének esznejét, mely ez idő szerint sikerrel nem biztat, egyelőre elejtette.

Jelentés a tenyészállatvásár eredményéről.

Jeszenszky Pál titkár előterjeszti az ideai tenyészállatvásár eredményéről szóló jelentést. A felhajtás az ideai vásárra csekélyebb volt ugyan az előző évinél, de az eladás jelentékenyen nagyobb volt. Eladott összesen 74,465 kor. értékű állat. A földmívelési miniszter díjakra 6000 koronát engedélyezett, mely összeg-

ből 4612 kor. használtatott fel, azonkívül 1000 kor. a főváros adományából. Az államsegélyből a miniszteriumnak visszatérített 1388 korona 30 fillér. Bejelenti még, hogy a vásár az egyesületnek 1683 korona tiszta jövedelmet eredményezett. A választmány a jelentést örömmel veszi tudomásul.

Jelentés a Festetics-szoborról.

Jeszenszky titkár jelenti, hogy a szobor-bizottság eredeti megállapodása szerint a szobor folyó évi szeptember havában lett volna leleplezendő.

A bizottság legutóbbi ülést tartván Keszthelyen, megállapította a leleplezés részleteit, de ez eredeti tervtől eltérni volt kénytelen s a fenforgó viszonyokra való tekintettel a szobor leleplezését a jövő év május havára halasztotta el. Tudomásul szolgál.

Jelentés a Köztelek székház építkezéséről, az Istvántelek átadásáról és a jövő ülésszakban az ülések helyiségeiről az építés tartama alatt.

Forster Géza igazgató bejelenti, hogy az új székház építése anyira előre haladt, hogy május hó végén, vagy június elején a tető felrakatik. Ennélfogva az építő-bizottság elfogadta az építész azon javaslatát, hogy a régi épület egy része még a folyó év folyamán átalakítsák, így a fölépcsőház s nagyterem helyisége is. Bejelenti a választmánynak, hogy a mai választmányi ülés az utolsó, mely e tereben tartatik s hogy a jövő ülések, míg az új székház felépül Pestvármegye hozzájárulása folytán a megyei székházban fognak tartatni. Bejelenti még, hogy az Istvántelek eladása perfekté válván, a telek átadatott s annak értéke az átiratással közpénzben ki fog szolgáltatni az államvasutak által.

Tudomásul szolgál.

Az igazgató-választmány az egyesület 1900. évi vagyonmérlegéről és költség jövedelme számlájáról a számvizsgáló-bizottság jelentését helybenhagyólag tudomásul vette s az egyesületi tanács által előterjesztett 1900. évi költségelőirányzatot elfogadja és a közgyűlés elé terjeszteni határozza.

Az igazgató-választmány helybenhagyólag vette tudomásul, hogy az egyesület igazgatója a Tattersall igazgatóságába beválasztatott.

A magyar kir. központi statisztikai hivatal kebelében működő áruforgalmi statisztika állandó értékmegállapító-bizottságba a választmány Szilassy Zoltán szerkesztő-titkárt küldi ki.

Az egyesületi tanács javaslatai.

Jeszenszky Pál titkár előterjeszti az egyesületi Tanács javaslatait.

A választmány tudomásul vette a Tanács azon intézkedését, hogy az állásáról betegsége miatt ideiglenesen szabadságotl Sporzon Vilmos segédtitkár állása alól felmentette és helyét egyelőre be nem tölti. Ugyancsak tudomásul vette a választmány, hogy a Halle-ban folyó évben rendezendő mezőgazdasági kiállítás tanulmányozására a kiállítás igazgatósága Jeszenszky Pált küldötte ki.

A Tejtermelők Országos Egyesülete igazgató-választmányába az egyesület képviselőjében Tahy István küldetett ki.

Tudomásul vette a választmány, hogy a Magyar Gazda- és Erdőtisztek Országos Egyesületének május 5-én tartott jubilaris közgyűlésen az egyesület képviselőjében gróf Desselffy Aurél elnök, Libits Adolf és Hegedüs József választmányi tagok vettek részt.

A Miskolcra június hó 9-én tartandó gyapjuaukczióra az egyesület képviselőjében Szilassy Zoltán szerkesztő-titkár küldetett ki.

A gyapjuaukcziók vezetésével megbízott vállalat azon kérelemmel fordult az egyesület-hez, hogy az aukcziók üzletszabályzatának módosítását engedélyezze. Az üzletszabályzat 1896. évben állapított meg, a mikor a gyapjuminősítő intézet még fenn nem állott, a vállalat vezetője azt kéri, hogy a szabályzatba a gyapjuminősítő intézetre való hivatkozás kifejezetten bevétesse s hogy a gyapjuaukczió-bizottságban az aukczió vezetője, mint miniszteri biztos szerepeljen s végül, hogy az értékek s szabályzatban koronaértékben legyenek kifejezve.

A választmány a módosításokhoz hozzájárulását adja.

Az Osztrák-Magyar Bank tudatja az egyesülettel, hogy a nyitrai fiókintézet május 6-án kezdte meg működését, míg a marosvásárhelyi fiók május 20-án fogja működését felvenni.

Tudomásul vétetik.

Több földmivelési miniszteri leirat tudomásul vétele után elnök a választmányi ülést bekezeszti.

A munkássegélypénztár és a gazdák.

(b.) A törvényhozás a munkásbiztosítás ügyében nem utánozta a külföldi példákat s az 1900. XVI. t.-cz. alapján létesített «Országos gazdasági munkás- és cselédsegélyező-pénztár» megalkotásában mellőzte a teljes biztosítási kényszert. Felfogásunk szerint igen okosan járt el a törvényhozás, hogy nem tette kötelezővé a biztosítást: ennek költségét ma Magyarországon nem tudná elviselni sem a birtokos, sem a cseléd, sem a munkás. De ezenfelül helyeselnünk kell a kötelező biztosítás mellőzését azért is, mert a biztosítás kötelező formája mindenre jó, csak arra nem, ami a gazdasági munkásügyek terén minden helyes szociálpolitikai alkotásnak első kelleke: hogy t. i. a birtokos és cseléd, munkás között a patriarchális viszonyt istápolja. A magyar munkás-segélypénztárnak — mint minden intézménynek ahol a megterhelésekkel nagyon megfontoltan kell eljárni — lehetnek hibái és hiányai, az azonban bizonyos, hogy igen alkalmas eszközül kínálkozik arra, hogy gazdasági cselédeink jövőjéről jólelkűen gondoskodván s részt vevén az új intézménynek önkormányzati elvekre fektetett helyi igazgatásában, minden birtokos tevékeny munkása legyen a társadalmi s gazdasági békés fejlődés biztosítását célzó akciónak. A földmivelésügyi miniszter, a mikor a segélypénztárra vonatkozó törvényjavaslatának indokolásában a terve-

zett intézménynek erre az előnyére utalt, nem hiába számított a magyar birtokosok készségére. Eddigél közel jár az ezerhez azon birtokosok száma akik alapítótagul beléptek a pénztárba s a mint értesülünk nap-nap után jelentik be a birtokosok cselédeiket a pénztár rendes tagjai közé.

Azzal, hogy cselédeit a maga költségére beiratja a pénztár rendes tagjai közé, minden birtokos kettős eredményt ér el. Az egyik az, hogy cselédeit öregségükre lehetőleg biztosítja, a másik az, hogy az emberszeretet e cselekedete által cselédeit a vonzódás kötelekeivel magához fűzi. Még nem akadtunk emberre, a ki ne áldozott volna szívesen erre a célra s meg vagyunk győződve arról, hogy minden birtokos, ha csak elháríthatlan okok nem gátolják jó szándékának kivitelében, fel is véteti cselédeit a segélypénztár tagjai közé. Viszont azonban tudjuk azt, hogy nagyon sok birtokos van, aki tájékozatlan a tekintetben, hogy mely módokon biztosíthatja magát a cselédek biztosításának előnyeit s milyen módon jártak el gazdátársai, épen azért indokoltnak tartjuk ismertetni azt az eljárást, a melytet tudomásunk szerint eddig a birtokosok közül többen helyesnek ismertek el.

E részben a legtöbben arra az álláspontra helyezkedtek, hogy: a) a helyett a cseléd helyett, aki az első évben áll szolgálatban, a birtokos nem fizeti meg a rendes tagsági díjat, de ha a cseléd a maga költségére be akar lépni, a birtokos megadja neki a felvételi díjat (2 korona; ha a cseléd több mint 35 éves: 4 korona); b) annak a cselédnek aki több mint egy éve áll szolgálatban, de még nem áll három év óta (néhányek öt-hat évet vettek), kifizeti a birtokos a belépési díjat s viseli a rendes tagsági díj felét;

c) azoknak a cselédeknek pedig, akik több mint három (öt, hat stb.) év óta állanak szolgálatban, megfizeti a birtokos a felvételi díjat s fizeti helyettük az egész tagsági díjat. Minden esetben természetesen áll az a feltétel is, hogy az illető cseléd eltekintve szolgálati idejétől, jóra való, becsületes ember legyen.

Nézetünk szerint helyes hogy a birtokosok ilyenformán járnak el, mert ezen a módon legjobban lehet méltányolni a cseléd szolgálatait. A midőn ezt jelezzük, nem álljuk meg, hogy egy gyakran hallható kifogásra megjegyzéseinket meg ne tegyük. Némelyek ugyanis azt szokták a cselédek helyett fizetendő tagsági díj elvállalására nézve ellenvetni, hogyha kifizeti is a gazda a cseléd helyett a tagsági díjat, a cseléd mégis akkor megy el a szolgálatból, a mikor akar s a gazda nem kapja vissza pénzét a pénztártól, se a befizetett díjakat nem tudhatja be egy másik, a kilépett helyett felfogadott cseléd javára. Ez mind igaz, de ez nem is lehet másként s nincsen is szükség arra, hogy másként legyen. A birtokos attól a cselédétől, aki öt évi szolgálat után hagyja el helyét, a törvény 39. §-a értelmében visszakövetelheti mindazt, amit helyette lefizetett: annak a járandóságából levonhatja, mőljában áll tehát annak járandóságait úgy kiszolgáltató, hogy követelesei fedezete legyen. Az a cseléd pedig, aki már több mint öt esztendeig szolgált, bizonyosan jóra való ember volt, másként nem tartotta volna meg öt évig a birtokos, az ilyen tehát rászolgált, hogy róla gazdája gondoskodott legyen. A birtokos anyagi érdekét nem sérti tehát a törvény a mikor nem engedi visszatartani a cseléd tagsági könyvét s nem engedi meg a befizetett díjnak más cseléd javára való átszámítását; viszont ez az

TÁRCZA.

Szerelmi élet az állatvilágban.

— Irta: Bárony István. —

Sokáig volt elterjedve az a nézet, hogy az állatot csupán ösztönök vezetik s kormányozzák. Az érdeklődők az önfentartás, meg a fajfentartás ösztönében keresték s látták az állat minden cselekedésének s viselkedésének a rugóját. Az előbbihez tartozott a táplálkozás és önvédelem, beleértve ebbe a tanyakeresésre és biztosításra szolgáló működést is, amennyiben a jó és biztos tanya (föld alatt levő barlang, faodú, dől fa alja, padlások rejteke, yárron, sziklahasadék, régi kazal, járhatatlan sűrűség stb.) valósággal nagy védelme az erre szoruló állatnak. A fajfentartási ösztön pedig az állat szerelmi életének volt magyarzója, oly módon, hogy mindazt, ami ezzel összefüggött, egyszerűen levonták az emberek az ösztön kategóriájába, amit tulajdonképpen fizikai, testi, ingerek hoznak létre.

Mai napság az állatnak ilyen, mondhatnók: gépies degradálása jórészen megszűnt. A megfigyelések hosszú és hiteles sora bizonyítja, hogy az állatok fejlettebb részének nyilvánvalóan öntudatos gondolkodása van. Az érzelmeket is ösmerik, nemcsak az érzéseket. Tudnak emlékezni, kombinálni, tervezni, még pedig gyakran meglepő számíttással és okosságal; hálát és szeretetet éreznek, valamint gyűlölsé-

get, haragot, bosszúvágyat. Busulnak, örünek s ebbeli érzületüknek kifejezés adnak. Megkülönböztetik azokat az embereket, akikkel bármilyen módon érintkeznek, vagy akiknek az utjokba kerülnek. Tanulnak, még pedig néha bámulatos könynyen; tanulásuk gyakran valósággal iskolai természetű (a kutya, a ló kioktatása), de egyúttal mindig tapasztalati alapon levő is. (Valamennyi szabadon élő vad.) Képességeik rendkívül különbözők; vannak köztük igazi lángelmék, de vannak buták is, még pedig ugyanegy állatfaj egyedei közt. Mindez magában véve is gyönyörű és rendkívül érdekes téma, amelyre alkalmas részletesen térek majd vissza. Ezúttal a helyszüke arra kényszerít, hogy felvetett tárgyamnál maradjak s arról beszéljek, hogy az állati értelem nyílt és megezőfolthatatlan jelenségeiből mennyiben lehet kideríteni, hogy az ugynevezett fajfentartási ösztön az állatoknál sem pusztán testiség, hanem — legalább igen sok esetben — valóságos szerelmi indulat vegyül bele, ugyanaféle, ha nem is eszményien szép, mint a nemesen és tisztán szerető emberé.

A természet az állattal is úgy rendelkeztet általában, mint az emberrel. Mindenütt a him ostromolja vágyaival a nőt, nem pedig megfordítva, sőt e részben — melleleg mondván — az állat sokkalta következetesebb. Hisz míg a homo sapiens asszonyai gyakran agilsabbak az önkínálásban bármely férfinnál, addig az állatvilág aránylag csak kivételes eseteket mutat fel, amikor a vágyakban égő nő

már maga kínálja magát a himnek. (A házi galamb tojójától, például, ha véletlenül hosszabb ideig pár nélkül van, látni csábítási kísérleteket, amik föltöbb érdekesekek.)

Hogy mik a diadal eszközei, azt minden állatfajra nézve más szabályok határozzák meg. A ragadozók közt a nyers erő kapja meg jutalmát leggyakrabban. De az erő diadalmaskodik kerdőzónk szerelmi életében is, mert az erős bak és a kapitális szarvas rendszeren elveri onnan gyöngébb társát, ahol ő maga szeretkezik.

Ellenben vannak madárfajok, amelyek szépségökkel, mások amelyek hangjokkal s tánczokkal nyerik meg hölgyük kegyét. Ámbar a verekedés, a fizikai harc kizárva itt sincs. Példa rá a legtöbb tyukféle, kivált a fajdok, amelyek ugyancsak párbajoznak, pedig ha idegen kakast nem sejtene közelségökben, akkor a legbohóbb halletugrásokkal pattognak tojóik előtt, hogy annál jobban tessenek nekik.

Igaz, hogy sok esetben nem leljük nyomát a him állat szerelmi indulatában a különös kiválasztásának. A soknejűeknek például a szerelmi lángolás idejében minden nő kapóra jön; pásztorórára a him mindegyikkel kész. De vannak esetek, amikor még a többnejűek is elárulják egyik-másik dulcinea-jok iránt táplált nagyobb vonzalmukat, aminek semmi értelme és semmi lehetősége sem volna, ha csupán a közönséges érzékiség érne abban a bizonyos állatban. Tudjuk például, hogy a szarvasbika az ő háremében különös gonddal és feltékenységgel őrzi az egészen fiatal teheneket; hatá-

intézked ellensúly egy birt ha anna is folyta olyan szintén az ilyen ilyen cse gazdaság poritani. s cseléd hogy cse lában a társainak győződés sító intéz gazdasági a birtoko hogy jó, most a deiket a rába s eselleges deket fog rutak a sági cselé biztosítéko jóra való kezünk, kozó tör tárgyalás megtartol Sándor p mely igaz gazdasági mielőbb A ga dorlás, a keresés mozgalom a gazdara vényhozá

rozottan jo mint a ma háziharátna vén bika h veszi ki re huny, ha e melyiknek, rint a vén szokta jele Már nyitható, a képehető. bel s érzi sa. Am h felfedezhet beszélhetün ha termész hasonlítható költői indul tett ember némely álla nyomát a nek. az vil A pár alkalmunk hogy némel busulja ma gólyáról ös kerültek, m amig egyik pusztul. (Ily házasetelbe miért ne té

intézkedés a proletariátus növekedését ellensúlyozza. Az a cseléd, aki helyett egy birtokos valaha fizette a tagsági díjat, ha annak szolgálatából kilép vagy maga is folytatni fogja a befizetést vagy csak olyan helyet keres, a hol a birtokos szintén hajlandó fizetni a díjakat; szóval az ilyen cseléd nem fogja a társadalmi s gazdasági rend ellen töreközni tömegét szaporítani. A gazda tehát, a mikor a maga s cseléde jóvóltára áldozatot hoz azzal, hogy cselédeit beiratja rendes tagul, általában a közérdeknek s különösen gazdátársainak is szolgálatot tett, mert meggyőződésünk szerint épen a munkásbiztosító intézmény van hivatva arra, hogy a gazdasági cseléd-mizériákon segítsen. Ha azok a birtokosok, akik sulyt helyeznek arra, hogy jó, állandó, hü cselédek legyenek, most a maguk költségére felvétetik cselédeiket a biztosító intézmény tagjai sorába s evel megállapítják, hogy a jövőben esetleges cselédváltásokkor csak olyan cselédek fogadnak fel, akik eddig is tagjai voltak a segélypénztárnak: ezzel a gazdasági cselédek szinét-javát szinte kiváltják s biztosítékot nyernek, hogy a jóvaló gazdák jóvaló cselédre tesznek szert. Ha jól emlékezünk, a munkás segélypénztárra vonatkozó törvényjavaslat előalói tervezetének tárgyalása idejében a miniszteriumban megtartott szakértekezleten gróf Károlyi Sándor pendítette meg ezt az eszmét, mely igazán méltó arra, hogy azzal a gazdasági egyesületek foglalkozzanak s azt mielőbb megvalósítsák.

A gazdasági cselédkérdés, a kívándorlás, a külföldön való időleget munkakeresés miatt minden társadalmi osztálymozgalomtól elfekintve egyre égetőbb lesz a gazdára nézve. Ezen a bajon a törvényhozás s a kormány csak azzal se-

gíthet, hogy alkalmas intézményeket alkot, a melyek keretében a munkások s a gazdák egyaráni méltányolt jogos érdekeik istápolásával megtalálhatják a társadalmi működésnek üdvös eszközeit. A munkás segélypénztár is ilyen eszköz a társadalom kezében s ha nem vesszük azt igénybe s nem élünk vele: csak mágunkra vehetünk.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

A Délvidéki Gazdasági Egyesület emlékirata a földművelésügyi miniszterhez.

A Délvidék kisbirtokos gazdaközönsége, Temes, Torontál, Bács-Bodrog és Krassó-Szörény megyékre kiterjedőleg gazdasági egyesületté tömörült, amely egyesület a mezőgazdaság minden terén igen figyelemre méltó működést fejt ki, különösen azonban az állattenyésztés terén már eddig is nagyon szép eredményeket mutathat fel. Az általnevezetesen, hogy tagjaival megismertette a bonyhádi tájfajtát segédkezett nyújtott ilyen tenyészanyag beszerzéséhez, tej- és vajtermelő szövetkezeteket létesített s ilyen módon olyan jövedelmi forrásokat teremtett meg tagjai részére, aminélkel eddig nem rendelkeztek. Híveivé, barátivá lettek ennek folytán a tarka marhának s gondolni sem akarnak arra, hogy annak tenyésztésével felhagyjanak. Most tehát, a mikor az Erdélyi Gazdasági Egyesület a magyar-erdélyi szarvasmarha tenyésztése érdekében memorandumot nyújtott be a földművelésügyi miniszterhez, kötelességének tartja az egyesület — érdekeinek megóvása szempontjából — indokaival ugyanezen fórumhoz fordulni.

Memorandumát kivonatossan a következőkben ösmertetjük.

Az egyesület elismeri hazai szürkemaránk kiváló tulajdonságait, edzetségét, jobb munkabírást, igénytelenségét.

Ezen tulajdonságaival azonban csak nagybirtokon és oly helyeken lehet jövedelmező, ahol bővíben van a jó legelő, ahol tehát külön-

gondozás és költségesebb takarmányozás nélkül félig vadon nő fel.

De mit kezdjen vele a délmagyarországi kisbirtokos, ki nem dolgozik ökörral, földjeinek szétszórta és távoleső fekvésénél fogva nem is dolgozhat; tehát ökröt nem is nevel s megfelelő legelő híján állatállományával nagyrészt istállózásra szorul?

Ha a délvidéki németajku kisgazdát a jövedelmezőbb nyugati fajta tenyésztésétől eltiltják, egyáltalában nem fog tenyészteni.

Miért volt eddig szarvasmarhaállománya számra és minőségre nézve a lehető legsilányabb?

Mert az ő viszonyai közt a magyar fajta tenyésztésében nem talált jövedelmet, jobb állathoz meg nem jutott. Tartott tehát egy-két riskatehenet házi tejszükségletének fődözésére s jobbra nem is gondolt.

Ellenben az utolsó három év alatt, amióta gazdáinknak megmutattuk a tolnamegyei tenyészteket és onnan tenyészanyagot hoztunk, a szarvasmarhatenyésztés vidékünkön páratlan eredményeket mutat fel. Sokan még a bika-borjút is felnevelik, üszöborju pedig egyáltalán nem jut már mészáros kezébe. Ahol azelőtt egy-két értéktelen riskatehen állott az istállóban, ott ma 10—12 darab szebbnél-szebb állat van. A takarmányozás és gondozás ma egészen más, mint volt azelőtt; a kiterjedtebb takarmánytermelés és bővebb trágyaprodukczió pedig nagyon előnyösen alakítják át kisbirtokosainak egész gazdasági üzemét, véget vetnek az eddig üzött egyoldalú szemtermelésnek.

A 10 év óta fennálló egyesület már régen hangsúlyozta a szarvasmarhatenyésztés fontosságát, de eredményeket csak azon időponttól kezdve ért el, mikor módot nyújtott tagjainak a bonyhádi tájfajta megszerzésére. Az „Erdélyi gazdasági egyesület” memorandumában foglalt program megvalósítása egy csapással megsemmisítene mindezen eredményeket.

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület memorandumja a tejszövetkezetek és tejgazdaságok felkarolásában „a néphez nem illő élvezeti, fényűzési cikkek meghonosítását s az alkoholizmusnak” veszélyét látják.

A kis Dániának és az egész világnak tapasztalatai az ellenkezőt bizonyítják. A tejszövetkezetek nem is, fillérenként befolyó jövedelmet, hanem meglehetősen tekintélyes havi

rozottan jobban szereti a menyasszonykakat, mint a matrónákat; úgy hogy az ugynevezett házibarátnak (az a fiatal bika, amely minden vén bika háreme körül sottenkedik s titokban veszi ki részét az örömeiből) néha szemet is huny, ha csak a mámiik közül udvarol valamelyiknek. (Igaz, hogy ez a türelem rendszert a vén bika megelégedését, vagy kifáradását szokta jelenteni.)

Már pedig mihelyt a válogatás megbizonyítható, az egyszersmind megkülönböztetési képességet s akaratot jelent, ami ismét izlésbeli s érzelmei hullámzásokra vezethető viszsza. Am ha az állatban ezt a tulajdonságot felfedezhetjük, akkor vak ösztönről már nem beszélhetünk, ha szerelmi életét vizsgáljuk. S ha természetes is, hogy az állat szerelme nem hasonlítható ahhoz a csodálatosan nemes és költői indulathoz, a mi az Isten képe terepített ember halhatatlan lelkét betölti: de hogy némely állat indulatában találjuk több-kevesebb nyomát a pusztá ösztönnél magasabbfoku érzésnek, az vita tárgya ma már alig lehet.

A páros életet élő állatok körében van alkalmunk ennek sok példáját látni. Tudjuk, hogy némely özvegyen maradt madár agyonbusulja magát a párja után. (Ilyen történet a gólyáról ösmertes.) Mások, ha egyszer összekerültek, mindaddig együtt is maradnak párban, amíg egyik vagy másik szerencsétlenül el nem pusztul. (Ilyen a galamb és a fogoly.) De ha a házasetben való hűséget meg lehet állapítani: miért ne tételeznők fel, hogy ennek a hűségnek,

legalább valamennyire, érzelmei alapja van? Ha pedig van, akkor az is lehet, sőt valószínű, hogy már a párok összekerülésekor játszott körre valami fajtája az egymás iránt való különös vonzalomnak, amit joggal tarthatnánk a szerelme érzületéhez tartozó, ahhoz hasonló érzület-hullámzásnak.

Ahol a természet háztartása a him állatok jóval nagyobb szaporaságát mutatja, ott persze könnyen jut szerep a nyerserőnek, ami a nőt magának biztosítja. Hy esetben nincs alkalm a válogatásnak s a him akármelyik nőért is küzd. Mert földolog, hogy élettársa legyen. De vajjon ki merné állítani, hogy a fogolyfalka, amely tél végéig együtt van, a tavasz kezdetén történő párokra szakadásakor nem az egymásnak tetszés elve szerint áll össze? A kakasok veszekedése nem kezdődik olyan korán, amilyen korán a párokra szakadás megtörténik. De hát ilyenformán nem is a nyerserő vitta ki a tojó kegyét, hanem valami más, amit miért ne tarthatnánk egyéni vonzalomnak? Minthogy a fogolyok közt rendszerint sokkal több a kakas; a tojó az, amelyiknek tulajdonképen módja van válogatni. Hogyan történik ez, hogyan szegődik a tyukooska egy bizonyos kakashoz; ezt eddigelé aligha megbizható módon végig figyelemmel kísérte valaki. Mi csak azt látjuk, hogy egy szép tavasz-eleji napon már párosan van a fogoly; rendszerint olyankor, amikor még igazi párzásról, szerelmi pillanatokról nincs szó. Az később következnek. Amikor az igazi gerjedelem kora beáll, akkor megérzi azt minden fogoly, tehát a pár nélkül

maradt kakasok is. Ekkor következnek aztán a már jegyben járó tojók üldözése, elesabilásának mohó vágya, ami maga után vonja a tyuk által törvényesített kakas beavatkozását. Ilyenkor láfjuk a nagy csiricsarét, berzenkedést, tépászkodást a kakasok között. Az ilyen harcok többnyire hiabavalók, mert a tyukooska nem pártol el az ő hítes urától, a férj pedig rendszeren energikusabb a védelemben, mint a tolakodó udvarló a támadásban. De a vége mégis sok nyugtalanítás, háborgatás, ami mindig káros.

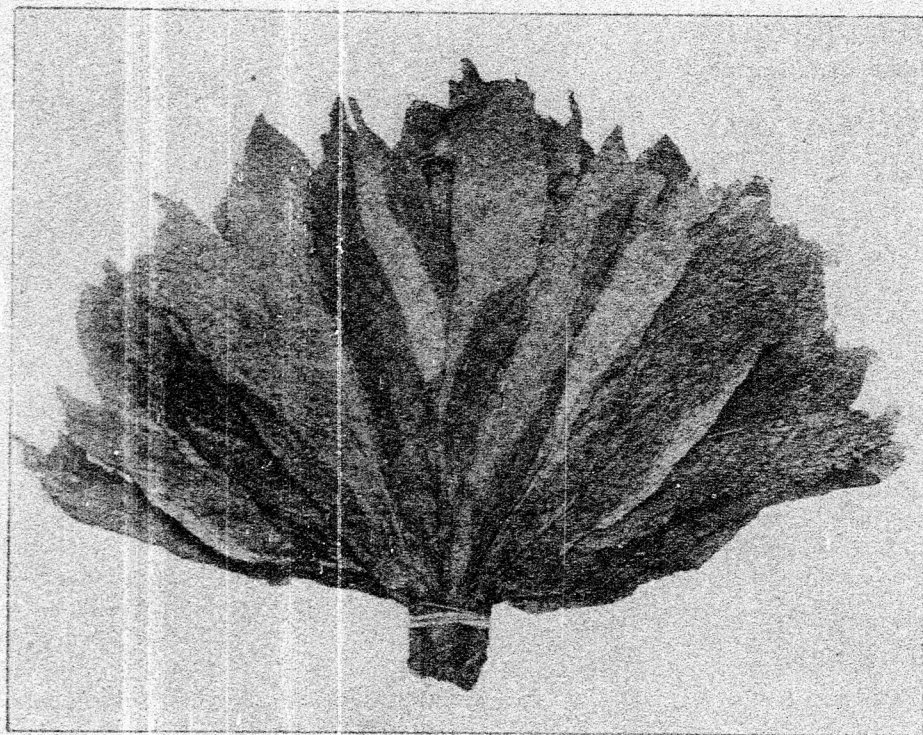
A fogoly különben az egyetlen ami igazi tyukfélenk között, amely mindvégig páros, hűséges életét él. Már a férj a leghaszontalanabb csapodár, kész arra folyvást, hogy új nőt hódítson magának, ha mindjárt csak szerethetik is vele. A fészán a szolid családos életet épen nem ösméri; neki háreme van épugy, mint a fajdnak. Mind a kettő a maga módja szerint dallal s tánczezal udvarol feleségeinek. A fajt dala (dürgés) királyok szivét is lázba hozza, ha tudniillik a királyok vadászemberek.

Mily különbség van a fogoly s a fajt szerelmi élete közt! Amaz jóval korábban választ párt, mielőtt igazán párzanék; emez már tele van szerelmi hevülettel, amikor kora tavasszal először kitátja torkát, hogy hivatató dallal édesgesse magához tyukjait. A fogoly megmarad együtt végig, a fajt a nászhetek után rá sem néz többé szeretőire. A fogoly buzgón, híven segít párjának a kicsinyek felnevelésében: a fajt s a fészán biz ezt nem

jövedelmet biztosítanak, melyre a gazda biztosan számíthat, még minden más jövedelme bizonytalan esélyektől függő. A tej illetén módon való értékesítése mellett a tenyésztés sem szenved rövidséget, hanem a legnagyobb mértékben fellendül, mert a lefőlözt tejjel a gazda úgy sem tud más csinálni, mint hogy feleteti borjaival, malaczaival, baromfiival stb. S nemcsak a tejből van jövedelme, hanem a nyugati fajtának ivadékait hamarabb és jobban értékesítheti. Egy másfél-

Az ilyen bizonytalan kísérletezés helyett célszerűbbnek tartjuk, ott, ahol a viszonyok megfelelőek, tovább tenyészteni a kitűnő magyar igavonó ökröt, másutt ellenben nem megnehezíteni, de előmozdítani kell a népnak megfelelőbb nyugati fajta szarvasmarha tartását.

Mi is azt kívánjuk, hogy állattenyésztésünk legyen rendszeres és céltudatos. De a fajták megállapítása ne történjen földrajzi körzetek, hanem csakis a tenyésztők gazdasági viszonya szerint. Ugyanazon megyében is az

104. ábra. Marylandi pipadohány, legyező alakban csomózva.

éves bikaért 300—500 koronát, egy kétéves üszőért 250—350 koronát kap, magyar fajtájúért négy évi eltartás után sem számíthat ennyire. Nem szenved kétséget, hogy a magyar fajtánál is lehet a gyors fejlődést és tejelő-képességet fokozni. De gazdasági viszonyaink rohamos átalakulása mellett, legalább a kisbirtokos-osztály ezen sok évtizedet igénybe vevő fejlesztésnek bizonytalan eredményeit be nem várhatja.

egy-egy községek gazdasági viszonyai egymástól teljesen eltérők, tehát még egy megyében is egy fajtának kötelező megállapítása a községek egy részére nézve a legnagyobb igazságtalanság.

Ebből nem az következik, hogy az állattenyésztés terén a rendszertelenséget engedjük gazdálkodni, sem az, hogy a magyar marhát félre kell tennünk, hanem csupán az, hogy a beosztásnál a gazdasági viszonyokat vegyük irányadóul.

eésekszi. Ha vége a mézes időknél, magányba vonul a vén kakas.

Hogy mi okozza a szerelmi indulat feltámadását? Ez is a természet fenséges rendelkezéseiben leli magyarázatát. A természet az állat szerelmét, párnását, szaporítását oly időre teszi, amely legjobban megfelel az utód érdekének. Azok az állatok, amelyek tavasszal párnáznak: utódaikat már fel is nevelik, mire a szigorú tél, vagy a nagy megerőltetés ideje bekövetkezik. (Vándormadaraknál az elvonulás.) Azok pedig, amelyeket sokáig hord anyjok a méhében, nyár végén, vagy plane őszzel párnáznak, hogy az utód olyankor jöhessen világra a jövő esztendőben, amikor ismét itt a tavasz és az új nemzedék a tél beálltaig kellőképpen megerősödhet.

Némely állat szerelmi idejét a nőneműek jelentkező vágya szabja meg, mint a kutya-félékét. A him az ily vágy jelenségére gyorsan és minden átmenet nélkül reagál.

Ellenben a szarvasbika sokkal korábban kezd érezni vére pezsdülését, mielőtt háremét összeterelné. Augusztus végén, amikor a szarvasbikák még együtt vannak, kezdődik bennük a jövő gyönyörűségét sejtelve s mindgyakrabban próbálgatják ki agancsaikat, egymáshoz csatoltatva, csöndes tülekedéssel, aminek még nincs harezias jellege. De fokoztatva nő bennük az en garde-ba állás szenvedélye, s amint szeptemberben hűvösödik kissé az idő: szétszaladnak, nem türik többet egymást; ellenséget, vetélytársat látnak korábbi pajtásaikban s az en garde most már gyakran

komoly tusának, halálos végű párbajnak a bevezetője.

Amikor a tavasz ragyogó teljességében virul, akkor főképpen a madárszerelmek évadja van. A vízi madáré már-már el is múlt. A vadliba, a nálunk költő nagy tökelud, nagyon korán, néha már március elején tojik; a vadrucafélék áprilisban többnyire fészken ülnek. De a fogoly a virágos tavasz évadjában rakja le tojásait. A fészken, ahol jó helye van, ma-holnap ki is költi már a esibéit; az énekesek javában fészkelnek, már amelyik vagy itt telel, vagy korán érkezik s így ráért.

A négy lábúak közül a nyúl folyvást szerelmeskedik kora tavasz óta; az őz majd csak a nyár folyamán, a szarvas plane ősze elején kezd, amikor puffadta bőgi majd sörényes nyakát.

A ragadozók legtöbbje még a téli fagyok idejében élte szerelmi idejét. A róka, a farkas meg is kölykezett azóta.

Hogy ezek mennyiben élnek páros életet, arról sok vita folyt szaklapokban és nem szaklapokban mostanság. Érdekes téma, mint minden, a mi a természet igazságainak a megismerését könnyíti meg.

Ezt a kérdést (ezuttal főképp a róka páros életére vonatkozik a vita), sem egyik sem másik irányban végkép eldöntöttnek tartani nem lehet.

Hogy miért, arról jövő cikkemben mondom el a gazdákat is élénken érdeklő részletes okadatolást.

A nagy- és középgazdaságok kiteszik Magyarországot mezőgazdasági területének körülbelül a felét. A nagygazdaságok majdnem mind magyar gulyát tartanak, ugyszintén a középgazdaságok nagy része. Ha még hozzáveszünk azon községek, melyeknek nagy legelőjük van és ahol ökörrrel szántanak, ahol tehát a magyar fajtának tartása indokolt, azt látjuk, hogy a hazai szarvasmarhának a gazdasági terület nagyobb része minden igazságtalan kényszer nélkül is biztosítva van. Az annyit dícsért magyar ökört tehát nincs fenmaradásában veszélyeztetve, ha csak a nagybirtok nem hagyja veszni. De ha ez utóbbi eset állana be, akkor is ki panaszkodhatik jogosan? Avagy a kisbirtokos kényszerítették saját kárán, olcsó igavonót nevelni a nagybirtosnak?

Osztjuk az „Erdélyi Gazdasági Egyesület” nézetét, hogy a rendszertelen keresztezés és vérkeverés könnyen jellegnélküli, korcs ivadékot eredményezhet. De amennyiben ez megtörtént, éppen annak tudható be, hogy rákényszerítették a községek a magyar bikát ott is, ahol a nép saját jól felfogott érdekében jobban tejlő tarka teheneket szerzett be. Ezen bajon tehát nem a kényszer kiterjesztése, hanem csak a helyi gazdasági viszonyoknak figyelembe vétele segíthet. Tényleg pl. Bács-Bodrogh vármegyében tagjaink igen nagy kárt szenvednek azért, hogy drága pénzen Tolna vármegyéből szerzett tehenek mellé a megyei szabályrendeletnek célszerűtlensége és annak rideg alkalmazása folytán nem tarthatnak nyugati fajta bikát. A kényszer akkor is rosszul esik, ha hasznos és célszerű, de elkeserít, amikor célszerűtlen és káros.

Végül kéri az egyesület a földmivélségi minisztert, hogy a nyugati tarka szarvasmarhának a kisgazdák körében leendő elterjesztését és meghonosítását részesítse hathatós partfogásban.

DOHÁNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A párisi kiállítás dohányai és dohánygyártmányai.

Írta: Kerpely Kálmán.

VII.

A múlt század elején Virginiában csak sötétszínű burnót- és bagódohányt, Marylandban barna pipadohányt termesztettek. 1812-től kezdve azonban a világos színű dohányokat oly nagy mértékben keresték, hogy ezen kedvelt világos színek előállítására a mesterséges szárítást kezdték alkalmazásba venni; 1828-ig csak a pajtában alkalmazott nyílt fatüzön való szárítás volt használatban, 1865-től kezdve azonban a tüzesöves rendszerű melegített levegővel való szárítás előbbi mindinkább kiszorította. Ezzel kapcsolatban a termesztés is, a világosbarna anyagot adó homokos talajokra terelődött át.

Virginiában a dohány a világossárga színtől kezdve a barna, a sötétbarna s fekete színig (utóbbi különleges erjesztéssel) minden átmenetben állítatik elő és a kiállításon is igen meglepő volt ezen összes színárnyalatokat együtt látni. A sárga színű virginiai dohányt leginkább a belföldön fogyasztják, míg a sötétszínűt a külföldi államok jövedékei veszik meg.

A legjobb marylandi dohány az ország nyugati részeinek meszesebb talajain nő és nemcsak szép világosbarna színe, hanem kellemes íze miatt is kedvelt; levelei szélesek, nagyok és vékonyak. Homoklevelei „szoborn” elnevezés alatt kerülnek forgalomba, általában esekélyebb értékűek s leginkább pipadohányul használatnak.

Kentucky északi részében és a szomszédos Ohio államban a dohánytermesztésnek már 1785-ben nagy fontossága volt. Kentucky déli

részeiben táján kezd

Ker agyagtalaj sötétbarna veltek s e

A s nagyrészt Olasz- és

Ugy sok megy országba, szágba.

A v természet ezen doh mesztése Karolináb és Dél-Ka takaróany ték előszó

Eze exportdoh előállítás talaj legfő kán jelleg ahol az felszínre 12—20 h homokkal

Oh white-bur Ezen vilá szívesen borítékjár veleit ez nak haszn tucky köz melékes mesztése

Oh földjein é jain, ezen tett s Oh hányt ter lokra al nevezett szágból k kuba-doh hozatott Végül t ohioi do felhasznál azért ár

Co kezdve lenlegi szert, kü (völgýébe táján áll mes fogú takaróna tes conne pel a ke ticut vall bok, köng gebben, Connecticut természet földeken a világos huzódott.

Flo lyog felt 1829 táj csakham ezétra vil levele te az ameri tak. Kés szumatra az „Old keresték. Eze dohány-t

részeiben és Tennesseeben ellenben csak 1810 táján kezdett elterjedni.

Kentucky-Tennesseek nehéz, vörösgyagtalajain természetű dohányja, általában sötétbarna színű volt, melyet e helyeken kedveltek s előnyben részesítettek.

A sötétszínű tennessei dohány újabb nagyrészt kivitelre kerül; legtöbbet vesz Anglia, Olasz- és Franciaország.

Ugy ebből, mint a kentucky-dohányból sok megy ki ezenkívül Németországba, Spanyolországba, Svájcba, Ausztriába és Magyarországba.

A világosszínű dohányt először 1852-ben termesztették Észak-Karolina homokos talajain; ezen dohányt oly örömmel fogadták, hogy termesztése csakhamar elterjedt nemcsak Észak-Karolinában, hanem Tennessee keleti részeiben és Dél-Karolinában is, a téglabél bagók és ezek takaróanyagául; ezigarettnak 1864 táján kezdtek először használni.

Ezen államokban általában a sötétszínű exportdohány s a világosbarna, könnyű dohány előállítására a talaj megválasztásától függ. A feltalaj legtöbbnyire homokos vegyületű, nem ritkán jellegzetes homoktalaj, agyag*altalajjal. Ott, ahol az agyagos altalaj nagyobb területeken felszínre kerül, nehéz dohány, ellenben ott, ahol 12-20 hüvelyk vastagságú finom szemcséjű homokkal van borítva, könnyű dohány terem.

Ohio államában 1864-ben állították elő a *white-burleyt* a red-burleyből kiválasztás által. Ezen világosbarnaszínű dohányt egyszerre igen szívesen fogadták. A sajtot éstekerés dohányok borítékjának kiválóan alkalmas; finomabb leveleit ezigarettnak, aljleveleit pipa-dohánynak használják. Ezen dohány Dél-Ohio s Kentucky középső és északi részeinek mészkő-törmelékes talajain rohamosan elterjedt a termesztése máig is ezen vidékhez van kötve.

Ohionak ugynevezett televényes prairie földjein és vörösszínű agyagos áramlási talajain, ezenkívül még connecticut-magból természetű s Ohióban honosodott *ohio seed leaf* dohányt természetűnek, mely szivargyártási célokra alkalmas; továbbá a *little dutch*-nak nevezett dohányt, melyet 1869-ben Németországból hoztak és a *Zimmer-Spanish*-t, mely a kuba-dohánynak egy hybriduma s 1878 táján hozatott be. Mindkettő mint szivarbél keresett. Végül természetű az ugynevezett közönséges ohioi dohányt, mely a marylandihoz hasonló felhasználást nyer, de nem oly finom levelű s azért árban is alacsonyabban áll.

Connecticutban a dohány már 1640-től kezdve a termesztés fontos ágát képezte, jelenlegi hírére azonban 1840-től kezdve tett szert, különösen annak Connecticut valley-ben (völgyében) természetű félesége, melyet 1833 táján állítottak elő s mint széles levelű, selymes fogású, finom szövetű s ereztű, szivartakarónak kiválóan alkalmas féleség ismeretes *connecticut seed-leaf* elnevezés alatt szerepel a kereskedelemben. Ezen dohányt Connecticut valley-ben a folyókmenti völgyek és dombok, könnyű homokos talajain természetű. Régebben, mikor a sötét szivarokat kedvelték, Connecticutnak nehéz, ugynevezett réttalajain természetű a dohányt; ma már ezeken a földeken alig lehet dohányt látni s termesztése a világosbarna anyagot adó homokos talajokra húzódott át.

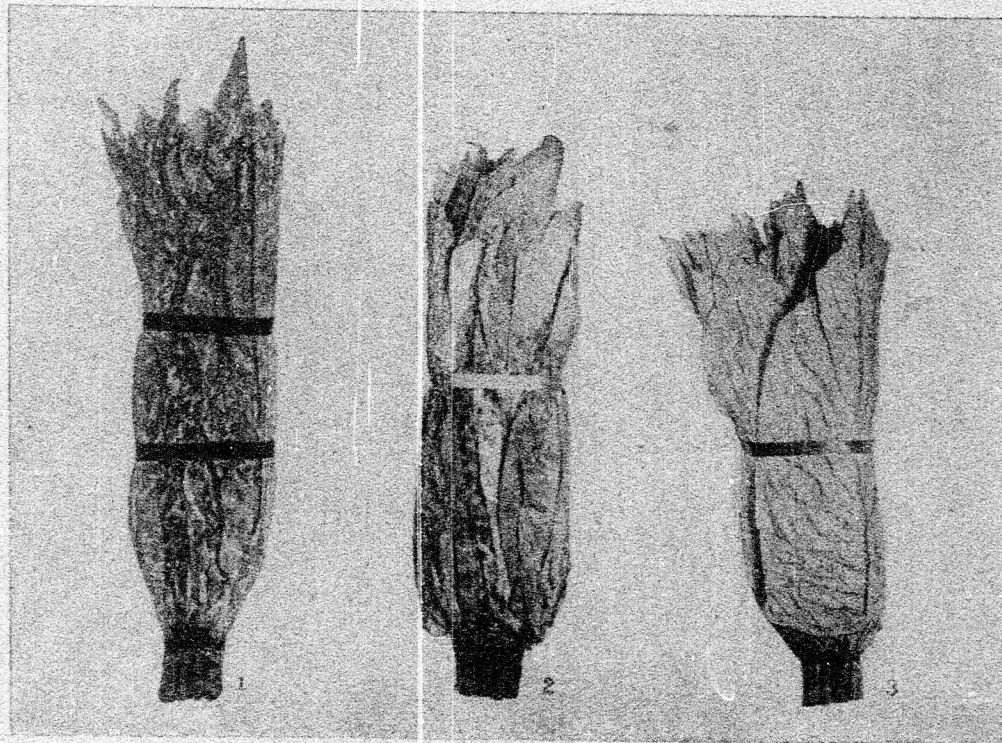
Floridában és pedig annak homokos vályog feltalaju és vörösgyag altalaju földjein, 1829 táján természetű először dohányt, mely csakhamar mint szivarboríték lett keresetté, mely célra világos színű, széles, selymes pettyezett levele tette alkalmassá; termesztésével azonban az amerikai polgárháború kitörésekor felhagytak. Később azután az eredeti havanna és szumatra-dohány importja oly erős volt, hogy az „Old Florida” dohány-takaró anyagul nem keresték.

Ezen oknál fogva a havanna és szumatra-dohány-típusok képezik jelenleg nemcsak Flori-

dának termelési alapját, hanem több más egyesült-állam is ezeknek sikeres meghonosítását tűzte ki feladatául.

Florida tropikus fekvésénél fogva, a havanna

ségre azonban a kubai háború kitörésekor tett szert, amikor Florida szivargyártása óriási mértékben emelkedett s nem egy ugynevezett eredeti (importált) havanna Florida kikötőjében,

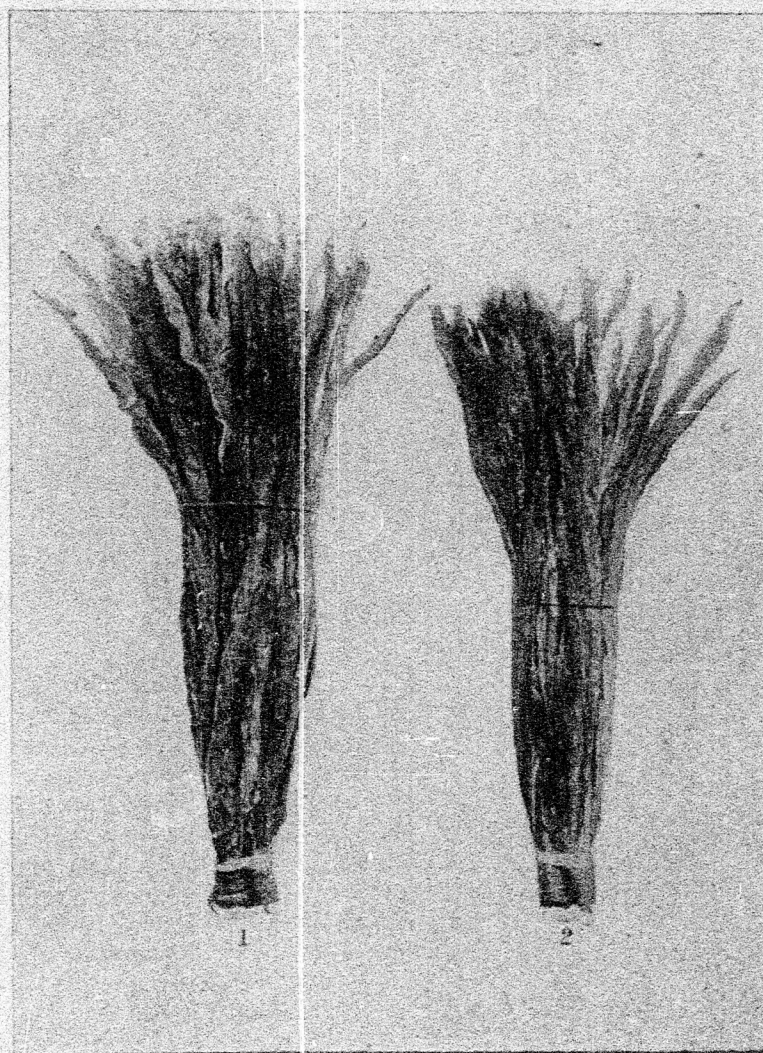
105. ábra. Amerikai ezigaretta- és pipadohányok tüzesővel melegített levegőjű pajtában szárítva. 1. sötétebb, 2. világosabb mahagoni színű, 3. citromsárga színű.

és szumatra-dohányok termesztésére kiválóan alkalmas ország, a hol ezen féleségek termelésével kiváló eredményeket érnek el.

Florida dohánytermesztésének fellendülése 1887-től kezdve számítható, midőn egy nagy

Tampában került hajóra s jutott mint igazi havanna-szivar forgalomba.

Az amerikai dohányoknak használati értékére vonatkozó adatait röviden következőkben foglalhatom össze: A marylandi világos-

106. ábra. Connecticut szivartakaró level. — 1. széles levelű, 2. havanna magból.

részvénytársaság az eredeti havanna- és szumatra-dohányt kiterjedtebb mértékben kezdte termelni és ültetvényeiknek vezetése egy kiváló szakember vezetése alá került. Igazi jelentő-

színű dohányok, vagy közönséges szárítópajtában, vagy a tüzesőves rendszerű melegített levegőben, míg a Kelet-Ohióban természetű hasonló minőségű dohányok legnagyobb részt

keményfatűz felett száríttatnak és leginkább mint pipa- és cigarettadohányok szerepelnek és a szinesedés szerint osztályoztatnak. E tekintetben Amerikában az első helyet foglalják el. Nagy részük kivételre kerül Francia, Németország, Hollandia, Ausztria és Belgiumba. A termés jóformán a maga egészben a Baltimoreban levő s állami ellenőrzés alatt álló nagy áruházakban kerül eladásra.

A White-burley dohány levegőn száríttatik, csak erős időben fatűz felett. Osztályozásánál leginkább a szín mértékadó s hordókba esomagolva nyílt árveréseken adatik el az áruházakban. — Ezen dohányból, legfeljebb 10% kerül kivételre, mert nagy abszorbeáló képessége miatt a sajtolt és fonódohányok előállítására kiválóan alkalmas és mint ilyen, Amerikában nagy keresletnek örvend. A homoklevelek (gyers és luks) pipa- és cigarettadohányokat adnak, a legfinomabb levelek pedig a sajtolt és fonódohány takaróit szolgáltatják, míg az anya és hégylevek általában ezeknek bányagát adják.

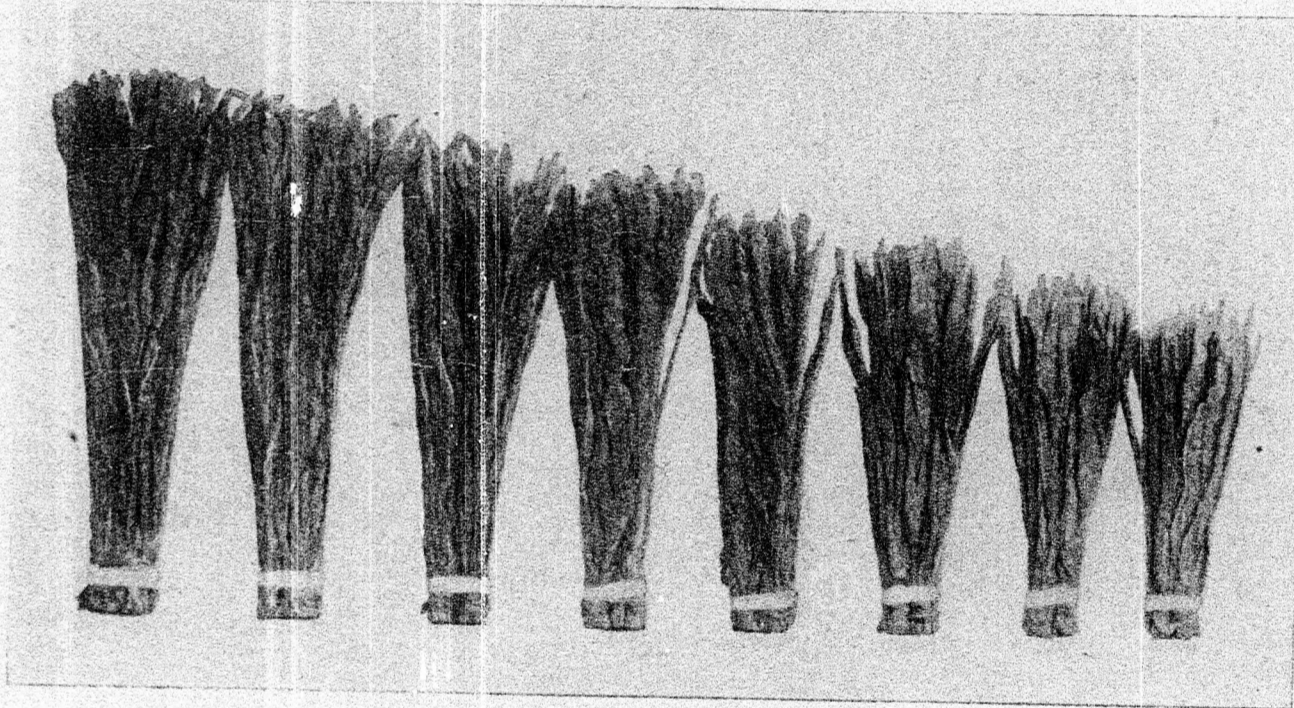
Az amerikai szivardohányok legnagyobb része otthon talál piacot, melyeken kívül még nagy mennyiségű havanna- és szumatra-dohányt hoznak be. A szivardohányok általában *seed-leaf* elnevezés alatt ismeretesek s szivartaka-

s előbbiekhöz hasonlóan kezeltek. Többnyire sötétebb barna, zsiros leveleket ad, melyek leginkább szivarburoknak s bélnek valók: szivar takarót kisebb mennyiségben, a folyamokmenti könnyű alluvialis talajokon nyernek. Általában az olcsóbb szivarok gyártásánál amint bányag nyer felhasználást.

Wisconsinnak televényes vályogtalajain természetű dohány leginkább burokleveleket ad, mely a szivargyártásnál connecticut takaróval s penszilvániai vagy ohioi béllal használtatik fel.

Az Ohioiban természetű Zimmer-Spanish és little-Dutch, kiváló szivarbányagot ad. A Zimmer-Spanish kisebb levelű, külső alkotásában a kuba-dohányra emlékeztető s mint hazai szivarbél a belföldi kereskedelemben legkeresettebb; ezen dohányt a Havannában divó eljárás szerint fermentálják.

Kedveltség dolgában mint bányag követi little-Dutch (petit Hollandais), mely nagyobb levelű s nézetem szerint a hollandiai „amersforti” dohánynak egy honosított felesége.

107. ábra. Ohioiban termelt „Zimmer Spanish” szivarbél-dohány. (Hosszuság szerint osztályozva.)

ról, burok és bányagot használtatnak. Connecticutban kétféle típusú szivartakarót természetnek, a széles levelű *connecticut seed-leaf*-et és a *havanna seed-leaf*-et. Mindkettő árnyékban száríttatik s körülbelül 150 kgros ládába esomagolva fermentáltatik. Magán kereskedelem tárgyát képezik, s a használati cél szerinti osztályozást azok végzik, kik a természetektől megveszik.

A széleslevelű connecticutnak (*broad-leaf*) széles, selymes a levele, rugalmas, gyakran finoman pettyezett, szép egyenletes színű s finom erezetű. A Connecticutban termelt havanna *seed-leaf* kisebb, keskenyebb levelű, de finom és selymes tapintású, takaróképessége azonban nem oly nagy mint előbbié, vagyis 1000 szivar betakarására jóval több anyag kell belőle.

A sötétebb színű, kissé sérült vagy szintelenebb leveleket buroknak használják.

Mindkét típust a szín és minőség szerint osztályozzák s ezen fokozat mindegyikében, ismét 4 osztályt készítenek a hosszúság szerint.

A connecticut szivartakaró levél versenyez a szumatraival, legközelebb állván hozzá az összes amerikai dohányok között, kivéve a Floridában természetű dohányt.

A meszes agyagtalajon természetű *penszilvániai* dohány levele, hosszú nem túl széles

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Mezey Gyula.

Mohar csávázása.

A. K. ur a „Köztelek” szerkesztőségéhez alábbi kérdést intézte:

A moharmag üszög elleni csávázásával tétettek-e már kísérletek s mily eredménnyel? Ha czélszerű a csávázás, mily módon eszközölendő, hány perczentes oldatban.*

A mohar üszögbetegsége (okozója az *Ustilago Crameri* nevű gomba) ellen Linhart aulirottal 1885 és 1886-ban tett csávázási kísérleteket több irányban, melyek a „Mezőgazdasági Szemle” 1887. évfolyamában részletesen leírtak.*

E kísérletekből egyrészt az tűnik ki, hogy az ép, sértetlen moharmag a rézgálicz-oldattal szemben nem igen érzékeny, mert csirázóképességében akkor sem áll be a számbevehető veszteség, ha a mag 2%-os oldatban 14 órán át ázott. Másodszor kitűnik a kísérletekből, hogy *üszögmentes* termést érhet el az

*) Lásd a mondott folyóirat 1887. évi kötetének 193-204. és 259-267. oldalait.

ember már akkor, ha a magot 1/2%-os rézgáliczoldatban csak 6 órán át áztatja. Sőt még az esetben is alig akad üszkös buga a termésben, ha a muharmagot csupán 2 órán át csávázzuk 1/2%-os rézgálicz-oldatban. (Ez utóbbi esetben a kísérletnél 2000-en felüli bugában csak 2 üszkös buga akadt.)

A praxisban, ha az idő nem sürget, *legtanácsosabb* 1/2%-os rézgáliczoldatban 6 órán át csávázni a magot. Ha az idő sürget, úgy használjunk erősebb, 2%-os oldatot s ebben a moharmagot két kéz között dörzsölgetve egyszerűen mossuk meg.

A moharüszög olyanformán mutatkozik a mohar bugájában, mint a köuszög a buza kalászában: azaz az üszögspórák egy meglehetősen szilárd burokban foglalnak helyet a magvak helyén. S nagyon sok ilyen burok éppen marad a cséplés után is. Azért amint a buza csávázásánál a csávában folyton keverni kell a magvakat, hogy az ilyen ép üszög szemek a felszínre jöjjenek — meg hogy a levegő kitöljön a magvak körül s így a csáva az egyes szemeket jól körül fogja — úgy a mohart is gyakrabban fel kell keverni a csávában s az ekkor a felszínre kerülő üszögspórákkal telt szemeket s velük együtt az értéktelen könnyű moharmagvakat lemerítgetni. Ezt a lemerítgetést akkor is el kell végeznünk, ha a mohart a csávában csak mosogatjuk.

Kísérleteinkből az is kitűnt, hogy míg az ép, sértetlen moharmagvak nem igen érzékenyek a csávával szemben, azok, amelyek héja — a tulajdonképeni maggal összenőtt virágpolyvák — meg volt sérülve, már jobban vesztettek a csávázásnál csirázóképességükből. Végre a mezitelen, héjatlan szemek — a melyek rendszeren eredetileg is nagyon rosszul csiráznak — a csávázás után csak elvéve csiráznak ki.

Ebből az a tanulság, hogy a gazda azt a mohart, amelyet *velőmag*nak szűnt, csépeltesse ki kézi cséppel, mert így sérül meg a legkevebb mag.

Moharvetéseinkben az üszög anynyira el van terjedve, hogy a forgalomba ritkán kerül üszögmentes mag. Pedig a mohar csávázása nagyon egyszerű s mindig biztos eredménnyel jár. Azért sohase vessen a gazda csávázatlan moharmagot s ha e tanácsot követi, ezzel nemcsak jobban értékesíthető magvat termel, hanem ami a fő: gondoskodik arról, hogy a jószág a moharban egészséges, üszögmentes takarmányt kapjon. Mezey Gyula.

Fehérszínű rozskalások.

P. K. ur a „Köztelek” szerkesztőségéhez az alábbi kérdést intézte:

„Mellékelt montagni rozsnak mi idézi a beteges voltát és milyen néven nevezendő?”

A talaj jó erőben levő televényes föld, az olóvetemény tengeri volt.*

P. K. ur néhány rozsszár kalászos végét küldte be. A kalások már kibujtak egészen hüvelyükből, kivéve egyet, melynek alsófele még ben van a zöld levelburokban.

Addig, míg künn a mezőn az egészséges rozsnövények rozsás leheletű zöld kalászaik alig várják, hogy szétnyíljanak, a virágzás idejét ezek a kalások, melyeket P. K. ur küldött be, már elszáradtak. Elszáradtak anélkül, hogy virágot fejlesztettek volna. Halaványsárga, csaknem fehér a színe eme beteg kalásoknak, amelyeken a polyvák keskenyek, fejletlenek, össze vannak zsugorodva; a virágoknak nyomait sem találjuk e beteg kalások polyvái között, holott most már az egészséges rozskalászhban, ha virágpolyvát szétfejtjük, mindjárt előtűnnek a még most egészen zöldfejjű *porzók* s a fehérszínű kis *anya*, a mag alapja.

A kalászon s a mellettük levő egy-két levélén nincs semmi parazita, sem gomba, sem rovar, vagy valami más parazita állat.

Hogy mi okozhatta e rozskalászok fejlettségét — tökéletlenségét? — azt csak találgatni lehet, mert sok mindenféle lehet kuforrása az ilyen betegségeknek.

Hogy a polyvák között hiába keressük a virág lényeges részeit: a porzókat s az anyát, az arra vall, hogy a növény tökéletlenül táplálkozott. Annymira tökéletlenül, hogy a virág említett lényeges részei mégcsak torzultan sem fejlődhetek ki.

De a tökéletlen táplálkozást is sok mindenféle szülheti, így az időjárási viszonyok (szárazság, fagy) továbbá paraziták.

Természetesen a rozs szárának leszakított végéből ezt megállapítani nem lehet. A parazita, mely a bajt okozhatta, lehet lejjebb, a tövön vagy a gyökérzetben, — az időjárást pedig, amelynek a beküldött rozs ki volt téve, a kérdéstevő jobban tudhatja, mint a felelet adó.

Az egyik kalász azonban, az, a mely fehéren bent van hüvelyében, s a melynek fehérszínű hegye élénken elűt a zöld hüvelytől: rávezet a valószínű nyomra. Ennek a kalásznak a zöld hüvelyén ugyanis kerekded vagy hosszukás kis fehér foltokat látni. Ha az ablak elé tartjuk e levélhüvelyt, úgy a foltok hártvásoknak, áttetszőnek látszanak. Ha pedig jó kézi nagyítón vizsgáljuk a foltokat, mind egyik foltnak a közepén egy parányi, csak pontnak látszó nyílást látunk. Mivel a göröcsői vizsgálatnál sem a folt, sem tájéka semmi parazita gomba nyomát nem mutatja, bizonyos, hogy a foltokat valami szívó rovar okozta, s a foltok pontszerű közepe nem más, mint a rovar szurásának a nyoma.

Ha a nyomon tovább kutatunk, gondolhatunk a levéltetvekre, gondolhatunk egyéb szívó rovarra is, de legvalószínűbb mégis, hogy a kártevő a *Thrips frumentaria*, az a picziny fekete, gyengeszárnyú rovar, a mely benn mászkál a rozs levelei között már a kaláshányás előtt, s melynek pirosszínű álézát, a kalászat kihányt gabona polyvái között ez időszaktól kezdve ugyszólván az aratásig meg lehet találni. A gazdák a piros álézát *gabona-érelő* vagy *buzavérelő* hogárnak hívják.

Kártétele a rovarnak rendszeren nem nagyobbabásu, mert legtöbbször csak egyes kalászok azok, a melyekben a virágképzés elmarad, vagy a melyben a mag a *Trips*-ek szívásai miatt — későbbi támadásnál — csak eszeveszven fejlődik ki. *Mezey Gyula.*

IRODALOM.

Az Országos Iparegyesület évi jelentése, — a mely az e hó 19-én tartott egyesületi közgyűlésen terjesztett elő, — külön kiadványban is megjelent.

A 100 oldalas quartfűzetben az egyesület fejezetenként beszámol 1900/1901 évi működéséről, amelyről szívesen konstatáljuk, hogy az egyesület behatóan foglalkozott mindazon mozzanatokkal, a melyek alkalmat adtak az egyesület egyes szakosztályának, hogy iparunk érdekében szót emeljen és tevékenységét kifejtse. Az egyes szakosztályok szorgalmas munkálkodása tanujelét adja annak, hogy nemcsak a kellet érkezik, hanem ezenfelül az eredményekre törekvő buzgalom vezérle őket abban az erénytelen törekvésben, mely iparunk egészséges fejlődését célozza.

Az egyes szakosztályok és bizottságok 1900 évi május 20-tól a folyó évi május hó 19-iki közgyűlésig 155 ülést tartottak; valamennyi szakosztály és bizottság az év alatt többször ült össze, hogy a teendők fölött minél behatóbban tanácskozzék és így minél érdemlegesebb határozatokat hozhasson az ipari érdekű kérdésekben. Hogy a tényleges eredmények nem állanak ennek a nagyszabású működésnek ará-

nyában, ez inkább azon mulik, hogy az ipari érdekekre vonatkozással bíró kérdések és bajok sokfélesége között, az eredmények nem lehetnek annyira szembeszökőek, mint a mennyire ez kívánatos volna; a minek egyébként egyik főoka az is, hogy az ipari termelés értékesítési kérdéseiben a fogyasztó közönség széles köreinek indokolatlan közönbössége miatt, még mindig nem lehet a helyes megoldási módokat megtalálni.

Meg vagyok győződve róla, hogy ha az Országos Iparegyesület anyagilag kedvezőbb helyzetben volna, és nem kellene, mint az idén is 12030 koronás deficizzel számolnia, úgy az ipari termelés értékesítési viszonyainak helyes szabályozása érdekében is többet tehetne, mint a mennyire a nyomott üzleti és közgazdasági viszonyok között képes volt. — Biztassuk magunkat azzal, hogy a kitartó céltudatos munkának elmaradhatatlan eredményei majd csak bekövetkeznek, és jobb közforgalmi állapotok fényesen honorálják majd azt az elkészítő munkát, a melyért az Egyesület eddig buzgalkodott.

Az iparoktatás kérdéseivel az egyesület behatóan foglalkozott, és megvette alapját ennek a régen vajudó nehéz kérdés helyes megoldásának; — foglalkozott az egyesület a kiállítások kérdésekkel és a negatív (vagyis a nálunk nem gyártott vagy készített cikkeket felőlelő) kiállítások, valamint a vidéki kiállítások rendezésének kérdésével. Foglalkozott az ipartörvényével kapcsolatos ügyekkel, segélypénztári ügyvel, megrendelések gyűjtését, gyárvizsgálatokat, iparfelügyeletet, szállításokat stb. érintő ipari közérdekű dolgokkal, és mindazokkal az általános érdekű kérdésekkel, a melyek az egyes szakok szerinti iparokban fontossággal bírnak.

Szűkre mért helyünk nem engedi meg, hogy mindazokat a fejezeteket, a melyekben az egyesület működéséről beszámol, érdemük szerint méltányoljuk, s így csak általánosságban adunk kifejezést ama meggyőződésünknek, hogy az évi jelentésben elmondottakból következtetve hisszük, hogy az Országos Iparegyesület újabb eredményesebb működése utat fog törni mindazon nehézségeken, melyekkel iparunknak küzdenie kell. *Z. I.*

A bécsi sertésvásár.

Az, ki a bécsi sertésvásári tendenciákat megfigyeli, érdekes tapasztalatokra juthat, az évszakok változásával megváltozik a szelek iránya is. Még a téli hónapoknál tartottunk, midőn az irányadó bécsi köröknek eleinte gyengében, később mindhangosabban nyilvánított óhaja volt, a román sertések beengedése Bécs város piacaira. Főzél volt, mint az mindig szokásos: a városi lakosság közéleti viszonyainak javítása.

Ezen óhajindoka pedig az: hogy Magyarország megfogyatkozott sertésállománya miatt a piacnak élő zsirsertések iránti kereslete nincs eléggé kielégítve. Ezen szellő fujdogált mindaddig, míg egy szállítmány román sertés nem jutott kerülő úton a bécsi piacra. Mellekes, hogy ezen szállítmány minőségi tekintetben a legenyhébb s legszerényebb kívánalmaknak sem felelt meg, a tény az, hogy különböző okok behatása alatt ezen óhaj elmúlt s a szelölöcske ismét más irányt vett föl.

Ma, egyik-másik bécsi lapban, egészen más irányt tapasztalunk s a szél egészen más oldalról fuj, jobban megközelítve a valóságot. Abból az alkalomból, hogy Bécs város község-tanácsának személyzetében a vezető egyéniségek változtak, vagyis azon osztály, melynek hatáskörébe a közéleti s a vásári viszonyok tartoznak, új osztályfőnököt kapott, megpengetik egyes lapok azon reformok szükségességét, melyek a bécsi állatvásáron most már halasztást nem tűrnek. Ezen reformok között a veszteglő-istállók kérdésének meg-

oldása, az állatrakodó-berendezés oly megoldása, hogy a vásárra érkezett és onnet elszállított állatok külön rakodókon rakathassanak be és ki stb., bennünket mind nem érdekelnék. Érdekel azonban azon reformterv, mely a *sertésvásár kibővítésére s egy nagyszabású sertésvágóhidnak létesítésére* irányul.

Érdekes állapot, hogy most már teljesen nyíltan beismerik, hogy a bécsi sertésvásár szűk s nem elegendő az oda fölhajtott sertések befogadására.

Tehát még sincs szükség a román sertések beengedésére és nem áll az, hogy a bécsi sertésvásár szükséglete — nincsen fődözve az oda fölhajtott sertésekkel. Elismerik tehát most már azt, amit a sertésenyésztő magyar gazdaközönség saját káros tapasztalataiból, a bécsi közvetítő s fogyasztóközönség pedig a leszálló sertésárakból örömmel tapasztal, hogy a bécsi sertésvásáron állandóan túlkínálat áll be s a fölhajtott anyag mennyiségileg túlhaladja a szükségletet.

Most már úgy állítják oda a kérdést, hogy a bécsi sertésvásár területének kibővítése a város közéleti viszonyainak javítása miatt *elengedhetlen követelmény*. De szóljon egyik hírlapi közlemény teljes eredetiségében: „A bécsi központi állatvásárcsarnok sertésvásárterülete annak idején 8000 darab sertés befogadására készült. Az utolsó években azonban a fokozott tenyésztés folytán a magyarországi s galicziai elősertésvágóhidok oly arányban növekedtek meg, hogy az *átlagos heti sertésvágóhid* 11,000 darab sertésre rügött. Az idén azonban voltak vásári napok, midőn 12,000 darab, sőt 13,000 darab sertés is volt fölhajtva. Természetesen csak fölhajtva, de nem *vásárra hozva*, mert a vásártér helyszűke miatt a fölhozott sertések nagy részét a külső szállásokban kellett hagyni.”

Egy másik hátrány, mely miatt a bécsi vásár látogatói szenvednek, azon körülmény is, hogy egy *nagyszabású sertés-közvágóhid* nem áll rendelkezésre. A nagy fölajtások mellett és arra való tekintettel, hogy a fölhozott elősertések *vidékre való eladása már 6 év óta be van tiltva*, gyakran megesik, hogy a sertések ezrei eladatlanul maradnak vissza a következő vásárra. A „megspórolt” sertések tulajdonosai most, hogy a további károsodástól megmenekedjenek, azt óhajtják, hogy a sertéseket levágatnák s *leölt állapotban mindenféle irányban mozoghatónak vele*. De hol vághatnák le sertéseiket, ha nincs megfelelő vágóhid? Mert van ugyan — a sertésvásáron már évek óta — egy ugynevezett kényszervágóhid, de ez nemcsak szűk volta miatt, hanem még a berendezés tekintetében sem felel meg a legprimitívabb igényeknek sem. *Egy modern berendezésű nagyszabású sertésvágóhid létesítésének szükségessége oly nyilvánvaló, hogy a városi tanács ez elöl most már ki nem térhet.*

Egy másik lap így ír: „Ha egy nagy város, mint Bécs, mely fő- és székváros és így az egész monarchia, sőt nemcsak a monarchiának, hanem a szomszéd államok állatkereskedelmének központja akar lenni, akkor nem szabad fakarékoskodni, hanem vásárját a leggazdagabb berendezéssel kell ellátnia, hogy az állatkereskedelem Bécs felé vonzódjon.”

Eddig a tényállás. Csak hazai sertéskereskedelmünk javára szolgálhat, ha ezekhez még egy pár visszatekintést fűzünk.

Tudjuk azt, hogy Németország elzárta sorompóit sertéskivitelünk előtt, azóta Bécsbe s az ausztriai tartományokba özönlők sertésvágóhidunk túlyomó része. Sertéskivitelünk az utóbbi években óriási méretekben nőtt meg. Megnövekedett pedig azért, mert az újabb kiegyezési megállapodások következtében a könnyebb sertéseink is kivihetők, forgalmunk szabadabbá tétetett, tehát több sertés özönlött határunkon át. Megnőtt a kivitelünk 1896., 1897. évek óta még ezenkívül azért is, mert sertésállományunk a kiszűrés kezében — a sertésvész pusztítása dacára — megnövekedett s így előreláthatólag, rendes körülmények között

Bécsbe irányuló sertéskivitelünk a jövőben még jobban fokozódni fog.

Mi következik tehát most ebből? Elsősorban tehát az, hogy Bécs város fogyasztása nem növekedik olyan mértékben, mint amily mértékben az oda fölhajtott sertések száma növekedni fog. Természetes tehát, hogy az állandó — s a szükségletet túlszárnyaló — kínálat folytán az élősértés-árak olyan arányban fognak esni, a mely arányban növekedik a tulkinált sertések száma.

Az élősértés-árak csökkenésénél meglesz azon arány, azaz azon a bécsi és vidéki, vagy a bécsi és pl. a németországi piacok közötti ár-különbözet, mely ár-különbözet mellett kifizeti magát leölt sertéseknek más osztrák tartományokba, Cseh- s Morvaország nagy fogyasztóképességű gyárvárosaiába vagy pedig a közeli Szászországba való kivitele. Mi következik még?

A bécsi sertésvásár megnagyobbíttatik, mert az oda tőlünk fölhozott sertések elhelyezésére nincs elegendő hely. Biztosra vehetjük, hogy az illetékes körök nem sokáig fognak késni azzal, hogy a sertésvásárteret meg ne nagyobbítsák. Hisz beláthatják nem is sok gondolkodás után könnyen ezen kérdésnek rájuk nézve nagy közgazdasági horderejét, de még ha nem látnák is be, ott van a bécsi „Viehändler gremium” okos tanácsa, mely a vásártér megnagyobbítását erősen sürgeti. Több hely lövén a vásárterén, még több sertés fog odaözönlenni, — ez profétáskodás nélkül is belátható — tehát *olesóbb lesz az élősértés*. Amint a sertésvásártér meg van nagyobbítva, akkor hozzálatnak egy nagyobb szabású közvágóhid építéséhez, most tehát lesz kikészítő telep is, mely a nagy és az üzemben tartásra *olegendó számu* anyag értékesítésére lesz jó.

Az osztrák államvasutakról minden szakember tudja, hogy igen jó üzleti szellemmel vezették, s igen előékenyen alkalmazkodik az állatszallító s kereskedő körök igényeihez, s teljesíti azok kívánalmait. Igen gyorsan készen lesznek a jégűtővel ellátott *hu. szállító vagonok*, melyekkel a leölt sertéseket zsirt, szalomát igen könnyen vihetik a határon át messzebb távolságokra is.

El lesz tehát érve csakhamar minden, sőt még az oly sokszor hangoztatott kívánság is: a *városi lakosság jobb közelmérése*.

Lesz nagy vásártér, benne sok és *olesó* sertés, közvágóhid, *husszállító vagon*, stb. Egészen jól fog menni az üzlet, s a magyar sertések, melyeket Bécsben *olesón* vettek meg, megjelennek a cseh, morva, szász s német piacokon levágott állapotban. A bécsi „groschlächterek” ismét nyernek pár müllöt, a magyar tenyésztő által produkált — jól produkált, de *olesón* átadott — anyagon.

Mert csak nem hiszszük el, hogy ezen üzletben a magyarok is részesedjenek? A mi tudományunk csak addig ér, hogy az anyagot *olesón* eladjuk. A nyereszkezdést már másoknak hagyjuk. Mások nem panaszkodnak, hanem tesznek, azaz vállalkoznak s gondolkoznak. Fáradásukért pedig ne sajnáljuk tőlük a megérdemelt jutalmat sem. Ez a magyar tenyésztő s hízoló ismert tulajdonsága.

Ha majd mások szedik el előlünk a jobb értékesítés előnyeit s szedik le a jó piacok tejjét, minékünk már csak az alja marad, vagy csak az üres tál. Nekünk van anyagunk, a mi a bécsieknek nincs. A bécsieknek van vállalkozási kedve és üzleti szelleme. Az meg nekünk nincs. Most mi átadjuk az egyetlent a mint van: az anyagunkat, most már igazán nem marad semmink.

Hjha! de azután nem szabad ám irigykednünk, ha ők járnak kocsin s mi csak az uton ballagunk gyalog, s szívjuk be azt a port, mely a vágató fogat után az uton visszamarad!

Dorner Béla.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

305. kérdés. Szőlőmben, melyet most kénporoztatok, egy pár tőkéen gyanus beteg levelet találtam: a mellékelt gyanus beteg levelet kérem megvizsgáltatni s a megállapítandó betegséget és annak okát tudatni. *M. K.*

306. kérdés. Mult télen a föld erősen meg volt fagyva s erre támaszkodva: luczernán, lóherén, buzán s réten keresztül rövidítve az utat, fatalpu szánkákön hordattam a trágyát, most kitünik, hogy amerre a szánkák átjártak, ugy a luczerna mint lóhere, de sőt a rétgyepe is teljesen kivészett, a buza aránylag kevesebbet szenvedett. Miként fejthető ez meg esontta fagyott talaj mellett? *S. E.*

Felelet.

Magkereskedő szállítmányának ellenőrzése a gazda részéről. (Kiegészítő felelet a „Köztelek” 34. számában közölt 278. számú kérdésre.) A felelet utolsó bekezdésében foglalt azon megjegyzés, hogy az eljárást a buziási főszolgabírói hivatalnál lehet megindítani, ugy értelmezendő, hogy az illető gazda a panaszt a buziási főszolgabírónál is megteheti, a hamisítás útján elkövetett kihágás megtorlására azonban azon helynek hatósága lesz illetékes, a mely helyen a kereskedő telepe van. A buziási főszolgabíró tehát a nyomozás teljesítése után az ügyet oda áttenni tartozik. Például ha a magkereskedő budapesti ezég, az illető kerületi elöljáróhoz.

Igaz ugyan, hogy hasonló esetekben a magkereskedő által elkövetett büntetendő esemény az 1895. évi XLVI. t.-cz. 3. §-ának nem csak a), hanem e) pontjába is ütközik, mert a kereskedő az illető magvakat nemcsak meghamisította, hanem egyszersmind forgalomba is hozta és így eljárásában kétféle kihágás van eszméi halmazatban és ennek a logikai következménye az volna, hogy mivel a hamisítás Budapesten, a forgalombahozatal pedig Buziáson történt, a két hely kihágási bírója az ügyben eljárási egyaránt illetékes legyen, vagyis a szerzőt akár a kerületi elöljáróság, akár a főszolgabíró megbüntethesse: mindazonáltal a földművelésügyi miniszter, mint ezt saját tapasztalásomból és gyakorlatomból tudom, ezt a felfogást nem osztja, hanem egyedül a kereskedő telepének hatóságát tartja az eljárásra illetékesnek.

Hasonló esetekben a károsult gazda tehát helyesen teszi, ha a panaszt a saját főszolgabírójánál adja be, de legyen rá figyelemmel, hogy az előnyomozati adatok beszerzése után az ügyet a hamisítás helyének kihágási bírójához tegyék át, nehogy magát hosszadalmas huzavonának s a főszolgabíró által hozott határozat megsemmisítésének tegye ki. *Sz. F.*

Községi közut czéjára való kisajátítás. (Kiegészítő felelet a „Köztelek” 34. számában közölt 281. számú kérdésre.) Fenti számú feleletünk kiegészítéséül közöljük még a mezőgazdaságról és mezőrendőrségtől szóló 1894. évi XII. t.-cz.-nek és az ezen törvény végrehajtásáról szóló miniszteri rendeletnek idevágó intézkedéseit. Ezek szerint, mielőtt a község az előmunkálatok iránti engedélyt a vármegye alispánjától kérhetné, a 39. §. értelmében a földművelésügyi miniszterhez kell folyamodni a kisajátítási jog megadása végett s ezen kérvényben részletesen fel kell sorolni a kisajátítás indokait és igazolni kell a kisajátítást szükségessé tevő mezőgazdasági közérdeket. Csak ha ezen kisajátítási jog megadatott, lehet a községnek előmunkálati engedélyt kérnie.

Ugyanezen ügyre nézve fontossággal bírnak az 1894. évi XII. t.-cz. 42. §§-ai is. Az előbbeni szerint minden községben meghatározandók azok az utak, (marhacsapások) ame-

lyeken szarvasmarhák, lovak, juhok, sertések stb. szabadon hajthatók. A végrehajtási rendelet egy intézkedik, hogy erről a községek elöljáróságai minden évben a legelőre való kihajlás előtt tartoznak gondoskodni.

A 42. §. szerint a birtokos engedélye nélkül mezei, székér-, vagy gyalogutak tilalmát az illető birtokos kérelmére az elsőfoku hatóság a község területén és a szomszédos községekben kihirdetni tartozik.

Ezen törvényes intézkedésből is világos, hogy a községi elöljáróság nemcsak hogy feyvert nem kovácsolhat az eddigi visszaélésekből, hanem ellenkezőleg azoknak megszüntetésére erőlyesen segédkezet nyújtani tartozik. A tilalom foganatosítását és kihirdetését soha sem tagadhatja meg, ha a tulajdonos igazolni tudja, hogy az ujonnan vert ut a községi közutak hálózatába felvéve nemes és hogy annak létesítése nem hatósági intézkedés alapján történt.

Sz. F.

Beteg szőlőlevelek. (Felelet a 305. sz. kérdésre.) *M. K.* zsenge, még fejletlen szőlőleveleket küldött be, a melyek felső lapján szabálytalan, sötétzöld vagy vöröses foltok láthatók. Alsó lapjukra fordítva a leveleket, itt a felső lapon látható foltoknak megfelelőleg vöröses vagy fehérszínű, szőrös kinövéseket találunk. A betegség az u. n. *szősz- vagy némezbetegség*, melynek okozója egy szabad szemmel nem látható atka, a *Phytoptus vitis*.

A szőszbetegség nagyon gyakori szőlőinkben, de rendszeren más alakban mutatkozik, mint azokon a leveleken, a melyeket *M. K.* küldött be. Ugyanis, ha a betegség későbbben jelentkezik — már fejlettebb leveleken — akkor a levelek felső lapján hólyagos kinövések láthatók, a levelek alsó lapján pedig, a testi hólyagoknak megfelelőleg fehér vagy barna szőrökkel bélelt gödrök. A beküldött zsenge leveleken hólyagok, s így természetesen gödrök sem észlelhetők; a levél alsó lapján a szősz egyes foltokban egyenletesen terül szét.

A szőszbetegség rendszeren nem tesz észrevehető kárt, s inkább csak akkor veszélyes, ha a firtóket támadja meg, mert akkor megakadályozza a gyümölcs normális kifejlődését.

A betegség ellen a beteg levelek mielőbbi összeszedését és elégetését lehet ajánlani, továbbá jó hatása van a kénporhintésnek is. Dél-Franciaországban, hol néha igen károsan jelentkezik a szőszbetegség, a tőkék téli leforrázásával is védekeznek ellene oly módon, mint ezt a védekezésmodot a *szőlőilonca* (*Tortrix Pilleriana*) ellen alkalmazzák.

M. Gy.

Szánaton kivészett növények. (Felelet a 306. sz. kérdésre.) A növényeknek, hogy élhessenek, szükségük van a levegőre, mégpedig tiszta levegőre, mert a növények éppenny lélekeznek mint az állatok: a levegőből felveszik az oxigént s szénsavat adnak ki magukból. Ha a növényt elzárjuk a levegőtől, vagy ha olyan levegőben tenyésztjük, a melyben meggyülemlett a szénsav: a növény is betegeskedik majd elpusztul, akárcsak az állat. Ismeretes dolog, hogy ha a hótakaró el kezd olvadni s erre ismét hideg napok állanak be, a melyek alatt a hójégkéreg kap: a vetések tönkre mehetnek, levegő hiányában megfuladnak. De megfulad a növény akkor is, ha földfeletti része nincs is elzárva a levegőtől, de el van zárva ettől a növény gyökérzete, mert a növény nemcsak levelével, hanem gyökérzetével is lélekezik. Így tehát hó- vagy jégkéreg nélkül is megfuladhat a növény a nagyon letaposott talajban, a melyből a levegő nagyrésze kiszorittatik, s a melyben a megmaradt levegő is, éppen a gyökérzet lélekezése folytán, csakhamar megtelik szénsavval, mi megmérgezi, megfulasztja a növényt, mert az ilyen tömött talajt a külevégő nem járja eléggé, s így a talajban meggyülemlett szénsav nem hordatik el.

Különböző növények, s mindegyikük ismét fejlődésük egyes szakáiban, különbözőképpen bírják elviselni a levegőtől való elzárást.

Me
tek ki,
nem ok
nokkal
másból
uton a
növénye
kiveszte

OMGE. k
A munká
A bécsi s

Szerelmi

A Délvidé
mivelés

A párisi

Mohar es
Fehérszín
Irodalom.
Levelszek
Vegyesek
Keresked

A

meg a

földmive

ügyminis

teket, ho

földadók

küldött

helyesbi

felvett

tuálissá

lesz viv

igazságo

örömmel

munkála

legjobban

tik. Mer

erre a re

ket a ga

a kisgazó

tára nézv

tése, kise

adónak l

ezen els

már meg

után a

következi

egyenes e

A 25%-o

mindenfé

községi

adók, a

kisgazdát

A

teng

tal

vör

M

Mert a növények csak a számon veszték ki, ebből az következik, hogy a kárt más nem okozhatta, mint a trágyával terhelte számonkalkulással való járattatás. Magyarítani ezt azután másból nem lehet, mint abból, hogy a számonkalkulást a hó is, a talaj is összetömődött, s így a növények kelle levegő hiányában megfuladtak, kivesztek. *M. Gy.*

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
OMGE. közleményei.	831
A munkaségedypénztár és a gazdák.	834
A bécsi sertésvásár.	839
Tárza.	
Szerelmi élet az állatvilágban.	834
Állattervezés.	
A Délvidéki Gazdasági Egyesület emlékirata a földmivvelésügyi miniszterhez.	835
Dohánytermesztés.	
A párisi kiállítás dohányci és dohányciartmányai.	836
Gazdasági énytan.	
Mohar esavázása.	838
Fehérszió roszkalászok.	838
Irodalom.	839
Levelszekrény.	840
Vegyesek.	841
Kereskedelem, tőzsde.	843

A földadó revíziója. Egy kis hír jelent meg a minap a lapokban, mely szerint *Darányi* földmivvelésügyi miniszter egyetértőleg a pénzügyminiszterrel fellépett a gazdasági egyesületeket, hogy válaszanak bizalmi férfiakat, akik a földadókataszterhelyesbi és munkájánál a kiküldött közegeket támogatják. A kataszter helyesbitése a kormány programjába újból felvett földadórevízió alkalmából vált aktuálissá s hogy most valahára kereszül is lesz vive; ismervé a mostani kormányzat igazságos munkálkodását, bizton hisszük s örömmel regisztráljuk, hogy az előkészítő munkálatokba a gazdasági egyesületek így a legjobban érdekelt gazdaközönség is bevonat. Mert hogy nagy és égető szükség van erre a revízióra, azokból a panaszokból, amelyeket a gazdaközönség köréből, de különösen a kisgazdától hallani, a földadó igazságtalan voltára nézve, tisztán kivehető. A kataszter helyesbitése, kisebb adókules és a temérdekjövdelmi pótdadónak leszállítása volnának a teendők s hogy ezek elseje, vagyis a kataszter helyesbitése már megkezdődött, remélni lehet, hogy ezek után a földadó méltányos kivete is el fog következni. Minálunk végeredményében minden egyenes és nem egyenes adó a földet terheii. A 25%-os jövdelmi pótdadó, azután az a sok mindenféle járulék a különböző vármegyeyei és községi pótdadók, az egyházi, iskolafentartási adók, a nagyobb földbirtokost, de különösen a kisgazdát sujtják érzékenyen. Fogyasztási adóink

a bor-, szesz- és söradó, a cukoradó, a husadó is a földet és a gazdát terhelik végeredményükben, ezen földtermékek megadóztatása által. Mindezekért régen hangoztatott kívánsága teljesülne a gazdának a földadó igazságos kivete által. Az a hír, hogy a gazdákat a munkába be akarja a kormányzat vonni mindnyájunk meglegedésével találkozik s csak arra akarjuk kérni az intéző kormányköröket, hogy tényleg hallgassák is meg a gazdákat és adjanak is helyet jogos követeléseiknek.

A temesvári mezőgazdasági kiállítás. A „Délmagyarországi Földmivvelők Gazdasági Egyesülete” által rendezendő mezőgazdasági kiállításra a Délvidék öt tekintélyes vármegyéjéből több ezer kiállító jelentette részvételét. Az előállatok csoportjában részt vesz: 800 szarvasmarha-, 600 ló-, 300 sertés- és 160 baromfi-kiállító, 600-700 drb tiszta vérben tenyésztett és keresztezett állatokkal. A borkiállításban részt vesz 300 kiállító 700 fajborral (hegyi, kerli és homoki, gyümölcs- és mézborral). Azonkívül disz- és konyhakertészetre, háziipari cikkek, valamint a mezőgazdasági gépek, eszközök, műtrágyák és egyéb fogyasztási árukra nagy számmal vannak a jelentkezők. Az egész kiállítás, mely tiz katasztrális holdban terül el, négy fő- és tizenhatsz kisebb pavillonból áll. A kiállítást május 26-án d. e. 10 órakor nyitja meg *Darányi* földmivvelésügyi miniszter *védnök*. Az orsz. állattenyésztési felügyelők a kiállítás harmadik napján tartják kongresszusukat Temesvárott.

Lovagló-versenyek. Ünnepe lesz pénteken a magyar lovas-sportnak, az OMGE. akkor rendezi évi rendes díjlovagló-versenyét. Az a színes kép, amely évenként egyszer, májusban a budapesti Tattersall versenyterén látható, újra meglevenedik s a ragyogó uniformis és a hőlgyek színpompás tavaszi toillette-je csak emelni fogja az érdekesnek ígérkező versenyeket. Előttünk fekszik a verseny részletes programja s e szerint a *díjlovaglás A)* vagyis azon csoportjában, amelyben eddig díjlovaglási versenyt még nem nyertek, vannak beosztva, 25 lovas öt csoportba osztva vesz részt. A *Díjlovaglás B)* csoportjának versenye azokkal a lovasokkal, a kik enemi versenyt már nyertek. Érdekes lesz ezeknek a mérkőzésük. A versenyek legszebb része a *Jeu de barre* 7 csoportra egyenként 3-3 lovassal van beosztva.

Utazási kedvezmény a mezőgazdasági kiállításra felrándulóknak. *Darányi* földmivvelésügyi miniszter közbenjárására *Hegedüs* kereskedelmi miniszter, a mezőgazdasági kiállítást megnézni óhajtó kisgazdák érdekében akként intézkedett, hogy ha legalább tizen jönnek egy csoportban a vasuton fel, III-ik osztályjeggyel jöhessenek Budapestre és mehessenek haza. A félárú kedvezmény váltására a megyei gazdasági egyesületek igazolványai szükségesek, hogy az utazás tényleg a kiállítás meglekintéséért történik.

A gróf Esterházy-féle csákvári földmivvelés-iskolát több, a katonasorozáson már túllevő, részben már feleséges növendék végzi

június hó végén. Mindannyi egyszerű földmivvelés, ki a gazdaság és szőlőmivvelés minden ágában járta. Egy közülük vinczellériskolát is végzett. Ezeket igénybe venni óhajtók forduljanak a *lev megjelölése mellett* az iskola igazgatóságához.

Földmivvelő rabok. *Plósz* Sándor igazságügyi miniszter jelentős reformot készül életbe léptetni azáltal, hogy a börtönök és fogházak lakóinak nagyobb részét az ipari munkák helyett földmivvelésre készül szoritani. Elejét venné ezzel azon számos felszólalásnak, amely a hazai iparoskörökből hangozott fel érdekük megvédése mellett; másrészt, minthogy a rabok legtöbbje ugys a földmivveléssel foglalkozó néposztályból kerül ki — a börtönben nehezen megtanult valamely iparágat ha kiszabadul, a legtöbbje nem folytatja, ez a tanulás tehát reá nézve elvész, mert rendszerint a földmivveléshez tér vissza, feleslegessé tenné a nagy fáradsággal és műhelyek berendezésének költségeivel járó tanítást. Azonkívül még egészségük sínyli meg a zárt helyen való kényszeredett munkát az azelőtt a szabadban való dologhoz hozzászokott földmivvelés embereknek. A ternék különösebb nehézsége nem volna, mert mint a sátoralja-ujhelyi börtön rabjainak a szőlőmivvelésre való befogásából láttuk, kelle ellenőrzés, céltudatos irányítás és kitartással szép eredményeket lehetne elérni. A szegedi Csillagbörtön rabjainak egy részét akarják most kertészettel foglalkoztatni s e végből Szeged közelében 15 hold földet bérelnék ki, ahol a szegedi rabokat foglalkoztatni akarják.

Új szállótenyésztő-telep. Mint a „Bud. Lev. értesül, *Darányi* földmiv. miniszter rendeletére az orsz. halászlai felügyelőség egy tisztviselője beutazta a Balaton zalai részét s ott több helyütt kijelölte a haltenyésztő területeket.

Madárvédő egyesület. *Darányi* földmivvelési miniszternek a mezőgazdasági hasznos madarak érdekében történt intézkedései sok helyütt társadalmi akcióra indította a madarakért felkelőket. Győrből jelentik a Bud. Lev.-nek, hogy ott *Zechmeister* Károly polgármester több előkelő férfit felhívására értekezletet hívott egybe, melynek célja a madárvédő egyesület megalakítása.

Éves telivérésikók árverése. A május 15-én a budapesti Tattersallban megtartott éves telivérésikók árverésének forgalmi kimutatását adjuk alább. Az árverésre felhozott 141 drb csikó közül 99 drb cserélt gazdát s mint egyik-másik tétel mutatja, igen tekintélyes s a felhozott anyag kitünőségéhez mért áron. Legtöbbet fizettek két Bona-Vista csikóért. Az egyik *Berevács* Endrétől báró Springer Gusztáv tulajdonába ment át 25,000 koronaért, a másikat a *monostori* ménes adta el *Szemere* Miklósnak 30,300 koronaért. Olyan ár ez, a melyhez hasonlót nálunk még fizettek még csikóért.

Az árverés részletes kimutatása ez:
Beniczky Adám gróf Degenfeld Imrének 1600 kor. (ménesenként 1600 kor.), gr. Károlyi Mihály Mr. Whitének 1400 kor., gr. Károlyi Mihály Losonczy Gyulának 2500 kor., gróf Károlyi Mihály Szemere Miklósnak 8600 kor., gr. Károlyi Mihály Mauthnernek 1000 kor., gróf Károlyi Mihály Lederernek 500 kor., gr. Károlyi Mihály gr. Andrássy Sándornak 500 kor. (ménesenként 14,500 kor.), Losonczy Elemér báró Harkányi Andornak 4000 kor., Losonczy Elemér Söllingernek 11,600 kor., Losonczy Elemér

A legjobb francia és magyar luczernamag, vörös lóheremag, biborhere, muharmag, pohánka, mustármag, gomborka, tavaszi-repcze, tengeri félékből: aicsuthi, székely, Pignoletto, Cinquantino, továbbá takarmányrépamag mint: oberndorfi, eckendorfi, olajbogyóalaku, vörös Mammuth, valamint raffiaháncs és rézgálicz legelsőrendű minőségben, a legjutányosabban kaphatók
MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udvari magkereskedésében
BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz., VI., Andrássy-ut 23. sz.

Mauthner Viktornek 2700 kor., Losonczy Elemér Mr. Whitének 4900 kor., Losonczy Elemér gróf Károlyi Istvánnak 2300 kor., Losonczy Elemér Geiszt Gáspárnak 1300 kor. (méneseenként 26,800 kor.), gr. Károlyi István br. Úsbtritz Zsigmondnak 1200 kor., gr. Károlyi István Geiszt Gáspárnak 2800 kor. (méneseenként 4000 kor.), Lebaudy Róbert Herczog Mórnak 5200 kor., Lebaudy Róbert Világhy Gyulának 400 kor., Lebaudy Róbert Mr. Whitének 6500 kor., Lebaudy Róbert Szemere Miklósnak 17,000 kor., Lebaudy Róbert Herczog Mórnak 800 kor., Lebaudy Róbert Herczog Mórnak 2000 kor., Lebaudy Róbert báró Königsvarternek 6100 kor., Lebaudy Róbert Egyedy Lajosnak 500 kor., Lebaudy Róbert Egyedy Lajosnak 1300 kor., Lebaudy Róbert Herczog Mórnak 1000 kor., Lebaudy Róbert Herczog Mórnak 1000 kor., Lebaudy Róbert Jékey századosnak 1200 kor. (méneseenként 47,100 kor.), Monostori ménes gr. Andrassy Sándornak 1100 kor., Monostori ménes br. Königsvarternek 9300 kor., Monostori ménes gróf Andrassy Sándornak 1100 kor., Monostori ménes br. Königsvarternek 19,100 kor., Monostori ménes Egyedy Lajosnak 1000 kor., Monostori ménes Jankovich B. Gyulának 1300 kor., Monostori ménes Szemere Miklósnak 30,300 kor., Monostori ménes Herczog Mórnak 13,000 kor., Monostori ménes Lederer Sándornak 4100 kor., Monostori ménes Losonczy Gyulának 1500 kor., Monostori ménes gr. Degenfeld Imrének 1000 kor., Monostori ménes Herczog Mórnak 6000 kor., Monostori ménes Péchy Andornak 5200 kor. (méneseenként 100,300 kor.), Chernel György Schindler Lászlónak 7100 kor., Chernel György Losonczy Gyulának 2000 kor., Chernel György gr. Orssichnak 700 kor., Chernel György Világhy Gyulának 500 kor. (méneseenként 10,300 kor.), Beretvás Endre Mr. Whitének 700 kor., Beretvás Endre Rexa Arthurnak 500 kor., Beretvás Endre báró Springer Gusztávnak 25,000 kor., Beretvás Endre Klein Nándornak 400 kor., Beretvás Endre Rexa Arthurnak 200 kor., Beretvás Endre báró Königsvarternek 5100 kor., Beretvás Endre Rexa Arthurnak 300 kor., Beretvás Endre Klein Nándornak 300 kor., Beretvás Endre Világhy Gyulának 300 kor., Beretvás Endre Egyedy Lajosnak 2200 kor., Beretvás Endre Rexa Arthurnak 300 kor., Beretvás Endre Geiszt Gáspárnak 400 korona (méneseenként 35,700 korona), Luczenbacher Miklós Péchy Andornak 1600 kor., Luczenbacher Miklós Mr. Lincolnak 800 kor., Luczenbacher Miklós Péchy Andornak 4000 kor., Luczenbacher Miklós Mauthner Viktornek 4000 kor., Luczenbacher Miklós Péchy Andornak 3900 kor., Luczenbacher Miklós Mauthner Viktornek 600 kor., Luczenbacher Miklós Herczog Mórnak 2300 kor., Luczenbacher Miklós gróf Degenfeld Imrének 1700 kor., Luczenbacher Miklós gróf Károlyi István 3900 kor. (méneseenként 22,800 kor.), Balogh Kálmánné Söllinger Rezsónak 700 kor., Balogh Kálmánné Herczog Mórnak 11,000 kor., Balogh Kálmánné Klein Nándornak 300 kor., Balogh Kálmánné Herczog Taxisnak 800 kor., Balogh Kálmánné Mr. Whitének 500 kor., Balogh Kálmánné Klein Nándornak 300 kor. (méneseenként 13,600 kor.), gróf Teleki József gróf Wenckheim Dénesnek 3100 kor., gróf Teleki József báró Springernek 1200 kor. (méneseenként 4300 kor.), Kápolnás-Nyeki ménes báró Springernek 3100 kor., Kápolnás-Nyeki ménes Rohonczy Gidának 600 kor., Kápolnás-Nyeki ménes Schindler Lászlónak 3500 kor., Kápolnás-Nyeki ménes Péchy Andornak 2000 kor., Kápolnás-Nyeki ménes Mauthner Viktornek 4600 kor., Kápolnás-Nyeki ménes Klein Nándornak 300 kor. (méneseenként 14,100 kor.), Jankovich Bésán Gyula báró Harkányi Andornak 12,200 kor., Jankovich Bésán Gyula báró Úsbtritz Zsigmondnak 6000 kor., Jankovich Bésán Gyula Herczog Mórnak 12,300 kor., Jankovich Bésán Gyulának Mr. Adria 7100 kor. (méneseenként 37,600 kor.), gróf Zichy Antal Losonczy Gyulának 500 kor. (méneseenként 500 kor.), gróf Zichy Béla Mauthner Viktornek 2700 kor., gróf Zichy Béla báró Königsvarternek 3600 kor., gróf Zichy Béla Egyedy Lajosnak 1100 kor., gróf Zichy Béla báró Springernek 2200 kor., gróf Zichy Béla gróf Wenckheim Dénesnek 6700 kor. (méneseenként 16,300 kor.), Jovag Guttman Mór Klein Nándornak 400 kor. (méneseenként 400 kor.), gróf Andrassy Géza gróf Orssichnek 1000 kor., gróf Andrassy Géza báró Harkányi Andornak 1000 kor., gróf Andrassy

Géza Rohonczy Gidának 1000 kor., gróf Andrassy Géza gróf Wenckheim Dénesnek 1500 kor., gróf Andrassy Géza báró Harkányi Andornak 2000 kor. (méneseenként 7100 kor.), Jékey Alajos Rexa Arthurnak 400 kor. (méneseenként 400 kor.), gróf Zichy Antal Fejerváry alezredesnek 800 kor. (méneseenként 800 kor.), Jovag Guttman Mór Heiss Oszkár fgy.-nak 500 kor. (méneseenként 500 kor.). Összeg: 358,700 korona.

Erdélyi Kalauz. Praktikus összeállított útmutató jelent meg ezzel a címmel Kolozsvárt az Erdélyi Kárpát-Egyesület kiadásában, amely elvezet minket Erdély összes természeti szépségeihez s megismerteti velünk Erdély minden nevezetesebb helyét és útmutatást ad mindenre nézve, amire utazás közben szükségünk van. A könyv ára az E. K. E. tagjainak 4 korona, nem tagoknak 6 korona. Megrendelhető: Budapesten Eggenberger-fele czégnél, vagy Kolozsvárt az Erdélyi Kárpát-Egyesület titkári hivatalában.

Utmutatás a káposztapillangó hernyójának irtására. A földművelésügyi miniszter kiadásában a káposztapillangó életmódja és az ellene követendő védekezésre és irtására hasznos kis füzet jelent meg, melyet a m. kir. rovarani állomás irt meg. A füzetet az „OMGE.” 3 fillér levélbéllyel elleneben portómentesen küldi meg.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.
(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi czég jelentése.)

Budapest, 1901. május 18.
Az időjárás a lefolyt hét folyamán is kedvező, nagybárra derült és meleg volt. Csapadék gyakrabban fordult elő, de csak rövid ideig tartott. A vetések fejlődése továbbra is kielégítő; — panaszok csak elvétve fordulnak elő — a tavasziaknak azonban tartósabb esőre volna szükség. A vizállás keveset változott.

A külföldi piacokon a csendes hangulat tovább is tart. A fogyasztás nem látja szükségét annak, hogy az üzletben élénkebben részt vegyen és a spekuláció — a majd mindenütt kedvező terméskültségek mellett — teljesen tartózkodik. A mérsékelt áringadozások így inkább felélelő törekvő irányt mutatnak. Amerikában az árak kezdetben tartottak voltak, utóbb visszaestek, a hét vége felé azonban alig változtak. A meglévő hivatalos terméskültségek az ümó kilátásait nagyon kedvezőnek tünteti fel. Angliában az árak keveset változtak és a forgalom is mérsékelt maradt. Franciaországban ellenben szilárd hangulat uralkodott; az időjárásal — mely hűvös volt — nem voltak megelégedve, habár a vetésekben károk nem észleltek. A hét végével egybeként az irányzat futólag esendesebbre fordult. Németországban az árak folytonosan csökkennek. A vetések fejlődése iránti aggodalom kedvezőbb időjárás folytán szűnőfélben van, másrészt a külföldi jelentések és erősebb kínálat is befolyással vannak. A déloroszországi hírek szintén kielégítőek, habár elvétve panaszok is érkeznek. A kínálat egyébként állandóan jó. A balkán államok terméskültségei szintén kedvezőek. Németalföld és Belgiumban az üzlet nehézkes, a forgalom esekébr és az árak alig voltak tarthatóak.

Nálunk a forgalom szintén gyenge volt, a kereslet korlátozott és kenyérmagvak épp úgy, mint takarmány-czikkek többé-kevésbé olcsóbbak. Csupán zab maradt szilárd.

Az üzleti forgalomról e héten a következőket jelenthetjük:
Buza az egész hét folyamán lanya maradt. A kínálat is gyenge volt ugyan, a malmok azonban csak nagyon esekély vételkedvet tanúsítottak s így a tulajdonosok majdnem naponként engedményeket voltak kénytelenek megadni. E mellett a forgalom is korlátozott volt és az árak körülbelül 10 fillért vesztek. A hét vége felé az irányzat állandóbb volt ugyan, anélkül azonban, hogy ezzel a forgalom is javult volna. Összesen csak 100,000 mm. buza kelt el. A hozatalok waggonaruban gyengék és a forgalom zömét tétel és hajóburak képezték. Az összhozatal 197,000 mm., melyből 21,200 mm. ment tovább.

Rozs e héten is el volt hanyagolva. A fogyasztás, mely eddig legalább prima aru iránt volt némi figyelemmel, szintén teljesen tartózkodó lett és naponkénti árcsökkenések mellett az árak körülbelül 20 fillért vesztek, dacára annak, hogy a kínálat csak korlátozott maradt. Minőség szerint 14:20—14:50, jobb és prima árúért 14:70 K.-ig jegyzünk helybeli paritásra. Nyíri származékokban alig volt forgalom és névlegesen Debreczen távolágában átréve 13:90 K. jegyzünk. Új szokvány rözért (pestvidéki származékokban) júliusi szállításra helyben kezdetben 14 K., utóbb csak 13:80 K. jegyezték.

Árpa (takarmány- és hántolási cselokra) szintén esendesebb. A kínálat valamivel jobb volt, az érdeklődés azonban gyengébb maradt és gyárosok, éppúgy mint hízalok inkább tartózkodó álláspontot foglaltak el.

Az árak így tehát 5—10 fillért vesztek és minőség szerint helyben 13:30 K.-ig alakulnak. Állomásokon átréve nem volt forgalom. Új szokvány árpa (tiszavidéki származék) augusztus-szeptemberi szállításra helyben 11:70 K. kelt el.

Zab e héten valamivel gyengébben érkezett, míg a kereslet a helyi fogyasztás részéről ha nem is élénk, de jobb volt; különösen finomabb minőségű aru találkoztott érdeklődéssel. Az árak körülbelül 20 fillérrel javultak és az elkelt 4000 mm.-ért szim és tisztaság szerint 13:40—14:20 k. között fizettek helyben.

Tengeri továbbra is csendes maradt és jegyzése is csökkenő volt. Budapesti paritásra 10:55 K. fizettek; a hét végével az irányzat valamivel kedvezőbb és 10:60 koronáig volt elérhető. Tiszavidéki állomásokon a kínálat bővebb, míg a kereslet gyenge. Eme viszonylatokban 10 fillérrel volt kevesebb elérhető és az árak 9:40—10 K. között alakulnak. A továbbvitel cseljaira gyenge volt a forgalom és kötések ellenében cseréltetett néhány ezer mm. Hibás szerb és hazai arut szeszégetők 9:40—9:60 K. vettek helyben.

Olajmagvak: Készaru káposztarepeze nincs kínálva. Káposztarepeze 1901. augusztusra 26:70 K.-ig jegyezték és ma 26:90—27—K. zárul; vadrepeze 14—15, gomborka 28—29 kor. jegyez; lenmag 33—35, kendermag budapesti paritásra 20 kor. jegyez helyben.

Hüvelyesek: Babban nem volt forgalom és az árak csak névlegesen. Fehér törpebabot Gyöngyösön, Felegyházán 18, fehér gömbölyűbab Mohács, Baja, Zomboron 15:20 Barnabot Kaloasán 12:70, N.-Károly 11:50 K. jegyzünk. Erdélyi bab minőség és reláció szerint 12:20—12:80 K. között jegyez. Köles alig volt forgalomban, oláh aru á 9:20—9:60 K. jegyez vám nélkül 3 óra helyben, míg hazai arut néleg 9—9:20 K. készpénzen jegyzünk helyben. Bükköny el van hanyagolva. Budapesti paritásra körülbelül 16 K. jegyez. Muhar budapesti paritásra 15 K.

Napijelentés a gabonaüzletről. 1901. május 21.

Az amerikai fel ezentes tegnapi áresés következményeként a budapesti gabonátözsde mai tiz filléres olcsóbb készárujegyzéseiről kell beszámolnunk. Az ideálisan szép időjárás a vetések fejlődésére kedvező befolyással van, és gazdáink az ország minden részéről nagyon jó terméskültségekkel keesgetnek. Néha-néha érkeznek ugyan a gabonacsarnokba rözsdát és féregkárokat jelentő tudósítások, melyek azonban utólag rendszeren csak manővereknek bizonyulnak és gy már jó eleve meghallgattatására is alig találunk. Természetesen ezen alapot nélkülözö hírek az áradakulásokra befolyással nem bírhatnak.

Készbuza ma mérsékelt kínálat és ugyanolyan vételkedv mellett lanya irányzatot követ; elkelt összesen körülbelül 28,000 métermáza tiz fillérig olcsóbb árakon. A statisztikai hivatal mai jelentése szerint a tegnapi nap folyamán 40,366 métermáza készbuza érkezett Budapestre.

Mai eladások:	
Buza:	
Tiszavidéki:	
300 mmáza 78 kg.	15.60 korona 3 óra.
1300 " 78 ²	15.55 " " "
400 " 78 ³	15.53 " " "
100 " 79	15.55 " " "
200 mmáza 78 kg.	15.35 korona 3 óra.
150 " 77	15.35 " " "
100 " 76	15.40 " " "
Pestvidéki:	
600 " 79	15.90 " " "
100 " 76 ²	15.10 " " "
700 " 75 ⁶	15.25 " " "
100 " 75	14.90 " " "
Szivácsi:	
1300 " 73 ⁵	14.70 " " "
Temesvári:	
2000 " 74 ¹	14.40 " " "
Törökbeeseli:	
1300 " 77	15.— " " "
Marosi:	
2800 " 75 ⁸	14.85 " " "
1500 " 77 ⁸	14.85 " " "
3420 " 78	15.20 " " "
Bácskai:	
4200 " 75	15.10 " " "
Raktár:	
1800 " 76 ²	15.10 " " "
3400 " 76	14.90 " " "
Vukovari:	
2800 " 75	14.75 " " "

Rözban az irányzat lanya, a forgalom esekély, árak további tiz fillérrel olcsóbbodtak. Helyben és helybeli egyenértékre 14:20—14:30 koronát, elsőrendű minőségű árúért 14:50 koronát jegyzünk, azonnali szállítás mellett, készpénzárakat értve.

Takarmányárpaban gyenge a kínálat, a hangulat szintén lanya, az árak csökkennek. Helyben 13 koronát, jobb árúért 13:20 koronát fizetnek.

Zabban az irányzat valamivel kellemesebb, árak öt fillérrel magasabbak. Minőség szerint helyben 14 koronát, elsőrendű árúért 14:30 koronát jegyzünk.

Teng...
korona-ér...
nyán 10-70...
jelentése...
tengeri ér...
13364 méte...

A he...
kebb volt...
azonnali sz...
rint záród...
115-50—11...
gyáraktól...
hadraktáral...
szesz 115 P...
Elesz...
zárlatra 11...
kelt el...
Denz...
Mez...
nyerszesz...
40.50 K...
zárulva is...
gyáraktól...
A ka...
42.50 K...
Bécs...
nyerszesz...
Prág...
38.25—...
Tries...
szeszt, 90...
Kivit...
vásároltak...
Budapest...

Finomított...
Elesztőszesz...
Nyerszesz...
Denaturált...

Az á...
mentve, bu...
fizetés mell...

A bu...
más az 190...
1-étől a ma...
nél és term...
ólomzárolta...

Ól...

Mauthner...
M. Mezőgaz...
Haldek Igná...
Frommer A...
Deutsch Gy...
Klein Vilmos...
Ifj. Freund...
Boross és S...
Kohn Mór f...
Arnstein és...
Beimel és f...
Lamberger...
Kramer Lipó...
Felsenburg...
Funkelstein...
Singer Zsigm...
Radwaner...
Szávostz Ern...
Gróf Teleki...
Klein Vilmos...
Schmeichler...
Nöthling Vil...
Weisz Alber...
Hummer Mi...

*) A...
féle magvak...

A központ...
(en gro...

A ma...
kezete üzle...

A hét...
kent. Megjeg...
lett. Tejterm...
neműek: spe...
való ugorka...
nem változo...
azonban ára

Tengeri alig talál vevőre. Azonnali szállításra 10.55 korona érhető el...

Szeszüzlet.

A hét elején a szeszüzletben az irányzat élénkebb volt és fedezési vásárlások folytán a szeszárak azonnali szállításra a multheti szilárd zártjegyzés szerint záródnak...

Denaturált szesz nagyban 35.50—36.—K. hordóstól.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz nagyobb tételekben volt ajánlv. és 40.—40.50 K. felsőmagyarországi és délvideki szállításra zárulva is lett.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 42.—42.50 K.

Bécsi jegyzés 41.—41.20 korona kontingens nyersszeszért.

Prágai jegyzés 111.25 — korona adózott és 38.25 — korona adózatlan szeszért.

Triestri jegyzés 17. — korona kiviteli szeszért, 90% hektoliterje.

Kivitelre néhány kocsiakomány finomított szesz vásároltak, mely Dél-Törökország felé lett szállítva.

Table with columns: Budapesti helyi jegyzés, nagyban korona, kicsinyben korona, Finomított szesz, Élesztőszesz, Nyersszesz adózva, Denaturált szesz.

Az árak 10,000 literfokként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénz fizetés mellett értendők.

Vetőmagvak ólomzárólása. *)

Budapest, 1901. május 19.

A budapesti m. kir. állami vetőmagvizsgáló állomás az 1900—1901. idényben, azaz 1900. évi július hó 1-étől a mai napig az alant megnevezett magkereskedőknél és termelőknél a következő vetőmagmennyiségeket ólomzárta:

Table with columns: Ólomzárólató fő, Luczerna, Löhere, Egyéb, Összesen, and a list of names and quantities.

*) A hazai mezőgazdaságra káros amerikai hercefele magvakat a magvizsgáló állomás nem ólomzárta.

A központi vásárcsarnok árajegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiszerek áairól.

A magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetségének üzleti jelentése. 1901. május 19.

A hét második felének forgalma valamivel csökkent. Megjegyezzük, hogy húsfélékben a fogyasztás kisebb lett. Tejtermékek: az irányzat folyton szilárd. Zöldség-neműek: spárga jó keresletnek örvend, míg salátának való ugoroka, tök, salátája elesőbbak lettek.

Eladásaink nagyban: Husneműek: vidéki marhahús hátulja 70—90. eleje 60—80 fillér. Középmínőségű bárányok 9—10 koronával keltek páronkint.

Tejtermékekből eladtunk: Elsőrendű teavajat 2.40, másodrendű 2. főzójajat 1.70—1.80 koronán, túró 24—30 filléren kilóját.

Tojás nagyobb mennyiségben érkezett ezúttalunkra. Prima alföldi áru 56—56 koronával nyert elhelyezést.

Zöldségfélék közül: Szőlő spárga 120—140, közép 80—100, levesnek való 40—60 filléren nyert elhelyezést.

Rákban, különösen szőlő rákban hiány van, annak beüldösését ajánlhatjuk.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1901. május 21-én. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 151 szekér réti széna, 27 szekér muhar, 23 szekér zsupszalma, 15 szekér alomszalma, — takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 9 szekér egyéb takarmány (zabosbükköny, sarju stb.) 6 zsák szecska.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 440—520, muhar 540—620, zsupszalma 320—400, alomszalma 250—280, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabosbükköny 480—540, löhere —, luczerna —, köles —, sarju 500—500, szalmaszecska 360—400. Összes kocsiszám 231. Összes súly 300300 kg.

Állatvásárok.

Budapesti szürőmarhavásár. 1901. május hó 17-én. A székesfővárosi községőhid és marhavásár igazgatóságának jelentése.

Felhajtott: belföldi 1723 db, eladatott 1723 db, galicziai — drb, eladatott — drb, tirolai drb, eladatott — drb, növendék élőborju 78 db, eladatott 76 db, élő bárány — db, eladatott — db; öltött belföldi — drb, eladatott — drb, galicziai — drb, eladatott — drb, tirolai — drb, eladatott — drb, bécsi öltött — drb, eladatott — drb, növendék borju — drb, eladatott — drb, öltött bárány — drb, eladatott — drb, élő kecske gödölye 1 drb, eladatott 1 drb.

A vásár hangulata borjúkra élénk, növendék-marháokra lanya volt, az árak borjúknál emelkedtek, növendékmarháknál pedig esökkentek.

Árak a következők: Élő borjúk: belföldi — koronáig, kivételesen — koronáig dbonkint, 54—80 — koronáig, kivételesen 88 — koronáig sulyra, galicziai —, kiv. — koronáig drbonkint, — kor-ig, kiv. — koronáig sulyra, tirolai — koronáig kiv. — koronáig drbonkint, — koronáig kiv. — koronáig sulyra, növendék borju —, — koronáig, kiv. — koronáig drbkint, 30—46 koronáig, kiv. — koronáig sulyra. Öltött borju: belföldi — koronáig kiv. — koronáig sulyra, galicziai — koronáig kiv. — koronáig sulyra, tirolai — koronáig, kiv. — koronáig drbonkint, bécsi — koronáig kiv. — koronáig sulyra, kecske — koronáig, kiv. — koronáig páronkint, élő bárány 0 — koronáig páronkint, öltött bárány — koronáig párja.

Budapesti juhvásár. (1901. május hó 20-án. A székesfővárosi községőhid és marhavásár igazgatóságának jelentése a „Köztelek” részére.)

A vásár hangulata lanya volt. Felhajtott: Belföldi hizlalt ürü 418 darab, eladatott 418 drb, feljavított juhok — drb, eladatott — drb, kisorolt kosok 10 drb, eladatott 10 darab, kiverő juh — drb, eladatott — drb, bárány — drb, eladatott — db, eladatott — db, boszniai —, eladatott — db, szerbiai —, eladatott — db, angol keresztelés —, eladatott — db, romániai —, durvaszörü — db, eladatott — db.

Árak a következők: Belf. hizl. ürü 42—43.— (—) K. páronkint, —43 (—) K.-ig 100 kiló élősuly szerint, feljavított juhok — K. páronkint, — (—) K.-ig 100 kiló élősuly szerint, kisorolt kosok 35—38 K.-ig páronkint, 40—42 — K.-ig 100 kiló élősuly szerint, kiverő juh — K.-ig páronkint, — K.-ig 100 kl. élős. sz., bárány — K., kecske — K. páronkint, durvaszörü — K. páronkint, — K.-ig 100 kiló élősuly szerint, szerbiai — K. páronkint, — angol keresztelés — K.-ig élősuly szerint, K. páronkint, romániai — K. páronkint, anyajuhok 34—40 — K. páronkint, 38.—45.— K.-ig 100 kiló élősuly szerint.

Budapesti lővásár. Bpest, 1901. május 19—20-án. (A budapesti vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

A vásár forgalma a szokotlanul gyenge felhajtás következtében alig közepesnek mondható. A felhajtott állatok minőségileg is túnyomán közép és alárendelt minőségűek voltak. A felhajtás alacsony volta miatt a különben élénk kereslet megfélelő kielégítésre nem talált.

Felhajtott összesen 1596 db. Eladatott 649 drb. Jobb minőségű lovakból (hátas) 50 db, eladatott 15 db, 300—450 K.-ért, könnyebb kocsiló (jukker stb.) 100 drb, eladatott 30 drb, 400—800 K.-ért, nehezebb kocsiló (hintós) 150 drb, eladatott 65 drb 360—450 K.-ért, igás kocsiló (nehéz nyugoti faj) 200 drb, eladatott 40 darab 220—400 K.-ért, ponya 6 drb, eladatott 2 drb 60—100 koronáért. — Középmínőségű lovakból: nehezebb félék (fuvaros ló stb.) 400 db, eladatott 180 db 110—350 K.-ért, könnyebb félék (parasztló stb.) 600 drb, eladatott 280 darab 50—140 K.-ért; alárendelt minőségű lovakból 90 drb, eladatott 37 drb 18—46 K.-ért. — Bécsi vágóra vásároltatott 70 drb, az állatker részére vásároltatott 4 drb, tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott — darab, ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltatott — darab, takonykór miatt a gypmesterhez küldetett — drb.

Bécsi vágómarhavásár. 1901. május hó 20-án. Vass Jenő tudósítása „Köztelek” részére.)

Összes felhajtás 5932 db. Ebből magyar 4098 db, galicziai 1122 darab, bukovinai 23, német 689 db, hizott 5011 db, legelő 921 db, fiatal — db, ökör 4475 db, bika 797 db, tehén 548 db, bivaly 112 db.

A roppant nagy felhajtás következtében az árak 1—2 koronával hanyatlottak.

Árak: prima magyar 62—68— (70—), szekunda 54—60, tertia 46—53, galicziai prima 60—72— (74—), szekunda 56—64, tertia 48—55. Német prima 70—76— (78—81), szekunda 60—69, tertia 50—59. Legelőmarha: szerb és magyar 44—50—, rosszabb minőségű —, Bika 40—64 (—), tehén 40—64 és bivaly 36—42—. Az összes eladások, élősúlyban, 100 kilogrammonként, koronákban értendők.

Bécsi szürőmarhavásár. 1901. május 15-én. Felhozott: 4148 borju, 1178 élő sertés, 1192 kizsigerelt sertés, 298 kizsigerelt juh, 1812 bárány.

Az üzlet irányzata általában élénk, csupán a bárányok iránt gyenge a kereslet.

Árak kilogrammonként: kizsigerelt borju 38—94 prima 96—116, prímissima 118—128 (—), élő borju 78—106, prima — (—), prímissima — (—), fiatal sertés 64—84, kizsigerelt sertés, nehéz 92—100, hízó sertés, süldő 80—90 (88—104), kizsigerelt juh 60—80/pr. kiló fillérekben, bárány páronkint 10—26 (—) korona.

Bécsi sertésvásár. 1901. május 21-én. (Schleffelder és társai bizományi cég távirati jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtás: 5572 lengyel, 7838 magyar összesen 13410 drb.

A vásár lanya volt.

Árak különként élősúlyban fogyasztási acó nélkül prima 77—79 fillér kivételesen 80 fillér, közepes 60—75 fillér könnyű — fillér, süldő 80—86 fillér.

Bécsi juhvásár. 1901. május hó 15-én. Felhajtás 1325 db. juh.

A vásár változatlan. Árak: juh 46—49, kiv. —, raczka 40.—44.— fillér pr. kiló élősúlyban.

Mezőgazdák figyelmébe! Elismert kitünő hazai gyártmány! 1600 gőzcséplőkészlet üzemben! CZIM: ELSŐ MAGYAR gazdasági gépgyár RÉSZVÉNYTÁRSULAT BUDAPESTEN, VÁCZI-UT 19. SZÁM. Gőzcséplőkészletek 2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12 lőerejük. Magánjárók (uti mozdonyok.) Kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ. Árjegyzék kívánatra díjmentesen küldetik.

DORN JOZSEF SZABADALMA.

STAHEL és LENNER, Triör és lemez-lyukasztó-gyár Budapest.

Ujdonságként ajánlják gözcseplőgépek számára a „Dorn-féle szabadalmazott új rendszerű törekrostákat vas vagy aczélemezéből, a fából készült törekrosták helyett. **Előnyök:** 1. a töreknek tökéletes lazítása, 2. a töreknek egyenletes felosztása az egész rostafelületen, 3. a rosták eldugulása ki van zárva, 4. rendkívül magasfoku magkirostálás, 5. legnagyobb tartósság.

Speciálítások: triörök buza, rozs, árpa, zab stb. tisztítására. Cseplőgéprosták: horgany-, vas- és aczélemezéből s mindennemű lyukasztott vagy hasított lemezek, gazdasági vagy technikai czélokra.

Megjelent

a nagyméltóságu m. kir. földmivelésügyi miniszterium anyagi és az Országos Központi Hitelszövetkezet erkölcsi támogatása mellett

Dr. GALOVITS ZOLTÁN

A Magyar Szövetkezeti Jog

cz. műve, mely a szövetkezetekre vonatkozó összes jogszabályokat tárgyalja és az összes szövetkezeti eszme minden barátja számára

nélkülözhetetlen kézikönyvül szolgál

Ezen mű utmutatóul szolgál:

a szövetkezetek alapítására,
a tagok jogviszonyaira,
a közgyűlés, igazgatóság és felügyelőbizottságra, ezek tagjainak jogaira, kötelességére, felelősségére stb.

A mű ára portomentesen megküldve 6 K 20 fillér.

Kötve 7 K 20 fillér. Megrendelhető

a Köztelek kiadóhivatalában Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám Köztelek.

Hirdetmény.

A karádi uradalomban 125 drb 1/4 éves fehér göndörszörű (mangalicza)

tenyészkocza

van eladó, melyek a helyszínén megtekinthetők.

Vevőért kívánságára Sárospatak vagy Szomotor állomásra fogat küldetik. Bővebb felvilágosítással szolgál:

Gróf Mailáth József tisztartói hivatala

Pta.-Karádon, u. p. Sárospatak.

3919

Szász-Coburg-Gothai-Fülöp herczeg Ő Fensége füleki uradalma

Merino-Elektoral-Negretti juhászatából

20 db 2 és 30 db 3 éves tenyészkos
bocsájtatik eladásra.

Megtekinthetők a pusztá bozítai gazdaságban utolsó
posta Fülek, vasuti állomás ugyanott.

3918

Uradalmi tisztartóság.

Magy. kir. államvasutak.
72605/301. számhoz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1901. szeptember 1-től 1901. év augusztus hó 31-éig terjedő időközben összegyűlő és feleslegként rendelkezésre álló mintegy 6000 drb üres repceze égő- és kenőolajos hordót eladni óhajtván, erre ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A fent kitöltetett mennyiség — a melyekre nézve a magy. kir. államvasutak semminemű kötelezettséget nem vállalnak — nagyobb vagy kisebb is lehet; ennél fogva köteles lenne a vevő a fenti időközben tényleg összegyűlő és eladásra kerülő egész mennyiséget az általa felajánlott egységár mellett átvenni.

Az összegyűlő hordók esetéről-esetre az 1901. évi augusztus hó végéig, összegyűlendőik pedig a reákövetkező hónap 25-éig fognak a gyűjtőszertárak által az illető vevő rendelkezésére bocsájtani és tartozik a vevő ezen hordókat a felszólítás vételétől számított 8 napon belül átvenni és a szertárból eltávolítani.

A hordók eladása kötelezettség nélkül azok állapotára történik, miért is határozottan kikötötték, hogy az ajánlatban világosan kitüntendő, hogy a felajánlott egységárak a bármely állapotban levő oly hordókért értetnek, a melyeknek minden, bár sérült alkatrésze, úgy dongái, fenekei és abroncsai megvannak.

Kikötötték továbbá, hogy minden ajánló ajánlatával az e felett hozandó határozatig kötelezettségben marad.

Az ajánlat részmenyiségre is tehető. Az ajánló a jelen hirdetésben fel nem sorolt feltételekre nézve a magy. kir. államvasutaknak az ócska anyagok eladása iránt 122291/96. sz. a. fenálló általános feltételeket kötelezőnek ismeri el, melyek 30 fillérért a nyomtatványtártól megszerezhetők és melyek 60 filléres magy. kir. bélyeggel és az ajánlattevő aláírásával ellátva okvetlenül ajánlatához csatolandók.

Ezen feltételek az értük járó 30 fillér és 20 fillér postaköltségnek (összesen tehát 50 fillér) a nyomtatványtárnak való beküldése ellenében kívánatra postán is megküldetnek.

Az ajánlatok kizárólag e czélra rendelt és anyag és leltárberendezési szakosztályunkban egy példányban ingyen kapható úrlapon, ennek rovatainak pontos kitöltése mellett állítandók ki.

Az ajánlatban az ajánlati ár számokkal és szóval, végre a fenti feltételek elfogadása világosan kiteendő. Javítások- és vakarásnak az ajánlatban előfordulniok nem szabad.

Felhivatnak tehát a pályázni szándékozók, hogy idevonatkozó kellően lepecsételt és (egy) 1 koronás magy. kir. bélyeggel ellátott ajánlataikat ezen külfelirattal: „Ajánlat üres repceolajos hordók megvételére 72605/901. számhoz” 1901. évi június hó 15-ének déli 12 óráig az anyag- és leltárberendezési szakosztályunknál (Andrássy-ut 73. sz. II. em.) benyújtani sziveskedjenek.

Bánatpénzképen ajánlott egységár szerint kiszámított értékösszeg 50%-a az ajánlat benyújtását megelőző napon déli 12 óráig a főpénztárnál készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban leteendő.

Más ügyletek biztosítására letétünkben levő alztosítékok ezen ajánlathoz nem fogadtatnak el bánatpénzül.

Bánatpénz vagy aláírt feltételek nélkül, továbbá elégtelen bánatpénzzel, a kitűzött határidőn túl vagy nem az ajánlati mintán tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Pótajánlatok semmi körülmények között nem bocsáthatók tárgyalás alá.

Egyébként a magy. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között, tekintet nélkül az ajánlott árakra, szabadon választ-hasson, továbbá, hogy a mennyiben ennek ellenkezője az ajánlaton ki nem köitete't volna, tetszés szerinti részmenyiséget engedhessen át, mely esetben az ajánlattevő az átengedett részmenyiséget is köteles átvenni és végre, hogy a czél elérésére más intézkedéseket is tehessen.

Budapest, 1901. május hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnymás nem díjaztatik.)

A szőlő és burgonya peronosporájának

a legbiztosabb, kényelmesebb (a rézgálicznál) és olcsóbb ellenszere
a dr. Aschenbrandt-féle bordói-por.

Ara Budapesten a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“ rak-
tárában:

50 kgos zsákokban	--- -- -- -- --	à kg. 70 fillér.
10 kgos zsákokban	--- -- -- -- --	à kg. 74
5 kgos zsákokban	--- -- -- -- --	à kg. 74

A szőlő első permetezéséhez 1°/₂–1°/₂^o, második permetezéséhez 1°/₂–2°/₂; harmadik permetezéséhez 1°/₂-os oldatot használjunk. — Egy kat. holdra kell 3 permetezéshez 22–25 kg. bordói por, 25–30°/₂-al kevesebb, mint a tiszta rézgáliczból.

A port konyhaszítán a vízbe szitáljuk és kész az oldat.

A szőlő OIDIUM

(lisztharmat) betegségének,

legbiztosabb, olcsó és a szőlőt egyéb bajoktól is védő ellenszere
a dr. Aschenbrandt-féle réz-kénpor.

Ara Budapesten a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“ rak-
tárában:

50 kg. zsákokban	--- -- -- -- --	à kg. 50 fillér.
10 kg. zsákokban	--- -- -- -- --	à kg. 54
5 kg. zsákokban	--- -- -- -- --	à kg. 54

A hol az 1900-ik évben volt oidium először április hónapban, s mikor a szőlő hajtása 10–12 cm., porozzunk; másodszor június hó végén, harmadszor augusztus hónapban. — Egy kat. holdra kell 3 porozás-hoz 15–18 kg. réz-kénpor. Sokkal kevesebb fog belőle mint a közönséges kénporból.

Megrendelések a pénz beküldése, vagy utánvétel ellenében a

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez“ intézendők, Budapest, Alkotmány-u. 31.

A gyártás korlátolt, tessék idejekorán rendelni.

450 intelligens magyar gazda elismerő bizonyítványát a használati utasítással együtt bárkinek megküldi a szövetkezet.

1900.

I. A dr. Aschenbrandt-féle bordói-por elismerő levelei.

Pozsony-Szt-György (Pozsony vm.).

Az idén a peronoszpóra nálunk igen erősen lépett fel, úgy, hogy a ki csak egy-kétszer és nem elég erős keverékkel védekezett, az okvetlenül károkat szenvedett a peronoszpórától. Én a bordói port négyszer használtam és pedig háromszor 1°/₂-os, negyedszer 2°/₂-os oldatot. Keverés mellett a por könnyen oldódott, a fecskendő mindvégig tiszta maradt és a perme az eső igen jó állotta ki. **Hirschfeld N.**, szőlőbirtokos.

Csataj (Pozsony vm.).

A jelentékeny peronoszpóra-invazióval szemben az idén háromszor használtam a „bordói por“ 1°/₂ illetve 2°/₂-os oldatát. A perme jól tapadt a levélzethez és igen szépen megmaradt rajta. Eddig azurint használtam védekezésre, melylyel általában meg voltam elégedve. A bordói pornak előnyét az azurin felett abban találom, hogy sokkal jobban tapad a levélzethez, a többi permetező szert pedig egyáltalán messze felülmulja. **Dr. Madurkay Miklós**, plebános.

Siófok (Uj-pusztá), (Somogy vm.).

A peronoszpóra ellen az idén háromszor védekeztem 1°/₂ illetve 2°/₂-os „bordói por“ oldattal. A perme oly kitűnően tapadt a levélzethez, hogy még most is (november) látható a lombzaton annak nyoma. Véleményem szerint ezen szer olcsóbb, kezelése egyszerűbb és az oldat elkészítése sokkal gyorsabban megy, mint a rézgálicz oldatnál. „A veszprémi káptalan uradalma“ **Körmendy László**, gazdatiszt.

Lelle (Somogy vm.).

A dr. Aschenbrandt-féle „bordói por“ kitűnő hatását tapasztaltam, mert az idej felette peronoszpórás esztendőben háromszori (1°/₂ illetve 2°/₂-os) permetezéssel tökéletesen megóvtam szőlőmet. Ezen szer aránylag olcsóbb és jobb mint a közönséges rézgálicz keveréke és nem oly veszélyes, mint ez utóbbinak elkészítése. Jövőben általában ezen szert kívánjuk használni. **Kajdy Béla**, szőlőbirtokos.

Ságvár (Somogy vm.).

Az idej erős peronoszpóra invázió mellett négyszer védekeztem a dr. Aschenbrandt-féle „bordói por“ oldatával. Az oldat a levélzethez igen jól tapadt és a mellette azon előnyvel bír, hogy néhány percvel a megszáradás után még a tartós eső sem képes azt lemosni. Részemről legmelegebben ajánlom ezen új szernek használatát. **Brüller János**, főjegyző.

Mike (Somogy vm.).

Permetezőanyagul az idén a „bordói por“ 1°/₂ 2°/₂ és 2°/₂^o-os oldatát használtam jó eredménnyel a perme az esőzés daczára jól tapadon maradt a levélzeten. **Frank József**, helybíró.

Buzsák (Somogy vm.).

A peronoszpóra az idén erősen lépett fel az egész határban. A „bordói por“ 1°/₂ 1°/₂^o és 2°/₂-os oldata segítségével az uradalmi szőlőket tökéletesen megóvtuk övni ezen betegségtől. A perme olyan jól tapadt a levélzethez, hogy még ma is (november végén) látható rajta. A por a lomb fejlődését annyira előmozdította, hogy oly szépen 10 év óta nem nézett ki az általam kezelt szőlő mint az idén. Egyszerű kezelése és biztos hatása mellett a jövőben is mindig ezen szert fogom használni. „**Jankovits Besán-féle uradalom**“, **Páva József** ispán.

(Folyt. köv.)

2. A dr. Aschenbrandt-féle réz-kénpor elismerő

levelei.

Pápa (Veszprém vm.).

A lisztharmat nálunk az idén roppant mértékben pusztított. Én először kora tavasszal használtam „réz-kénpor“; másodszor azonban csak akkor, a midőn már erősen kezdett mutatkozni és azt észleltem, hogy a por a betegség továbbfejlődését legelőbb helyen megakasztotta. A jövőben is ezzel a szerrel fogok védekezni. **Lamprecht Lajos**, szőlőbirtokos.

Pápa (Veszprém vm.).

A lisztharmat nálunk az idén közepes mértékben lépett fel, én háromszor használtam a baj ellen „réz-kénpor“ igen jó eredménnyel és a mellett a firtóknek és kiejert borsnak legkevesebb mellékize sem volt. **Besenbach Károly**, szőlőbirtokos.

Köveskállya (Zala vm.).

Én az idén „réz-kénpor“ háromszor használtam szép eredménnyel, úgy hogy oidium kárt egyáltalán nem tapasztaltam. A mellett a „réz-kénpor“ véleményem szerint okvetlenül gyorsítja a firtók és vesszők érését és semmi nemű káros utóhatást a por nem okoz. Ennek alapján én feltétlenül a közönséges kénporral szemben mindig a réz-kénpor fogom választani. **Csemec Elek**, szőlőbirtokos.

Zánka (Zala vm.).

Miután az idén a lisztharmat fellépése kevésbé volt veszedelmes, mint az előző évben, csak kétszer poroztattam ellene „réz-kénporral“ május elején és augusztus közepén. Az eredménnyel igen megvoltam elégedve, mert az oidiuntól való mentességen kívül a réz-kénpor a firtók és vesszők érését gyorsította. Általában a „réz-kénpor“ nálam igen jó szernek bizonyult és az összehasonlítva más használt szerrel, nagyon ajánlatosnak mutatkozik. **Csemec József**, szőlőbirtokos.

Zala-Mernye (Zala vm.).

A dr. Aschenbrandt-féle „réz-kénpor“ három ízben, június, július és augusztus elején alkalmaztam és hatásával megvoltam elégedve. Véleményem szerint az áprilisi porozás után az első permetezés elmaradhat. Nálunk némelyek kénmájfeccskendezéssel próbáltak védekezni, de ez egyáltalán nem vált be. **Niczinger János**, szőlőbirtokos.

Perlak (Zala m.).

A nem porozott szőlőkben az idén is sok kárt tett az oidium, de én kétszer (először április hó végén, másodszor július közepén) poroztattam „réz-kénporral“ és sikerült szőlőmet az oidiuntól megvédeni. Az itt-ott mutatkozó beteg bogycákat még külön beporoztam és örömmel tapasztaltam, hogy a por megakadályozta a betegség továbbterjedését, sőt a beteg bogycákat is meggyógyította. Tapasztalataim szerint soha sem szabad a firtókat nedves állapotban beporozni, mert különben a bogycák héjja megpörkölődik. Ugyisintén ajánlatos inkább többször, mint kevésszer, de erősen porozni. Daczára annak, hogy augusztus második felében is poroztattam és a por még szűrektor is látható volt, ez a must erjedésére nem volt legsekélyebb behatással, és a kiejert borsnak sincsen semminemű záptojás szaga. Ennek alapján határozottan állithatom, hogy a réz-kénpor szerencsés összetételű, nagy finomsága, egyszerű kezelésénél fogva, de főleg azért, mert káros utóhatása a borsra nincsen, sokkal föléje helyezhető minden más oidium elleni szernek. **Sipos Károly**, győgszerész.

(Folyt. köv.)

Megbizottak kerestetnek a községekben szőlős vidékeken, akik a porok terjesztésével és megrendelések gyűjtésével foglalkoznak. — A megbizottak kellő kedvezményben részesülnek.

147625/90. szám.

Magyar kir. államvasutak.

A magy. kir. államvasutak f. évi nyári menetrendje.

A magy. kir. államvasutak és az általuk kezelt magánvasutakon f. évi május 1-én a nyári menetrend lép életbe, melynek tényesebb eltérései a jelenlegi menetrendtől, a következőkben közölhetők:

A budapest-bruoki és győr-fehringi vonalakon:

A budapest-bécsi délutáni gyorsvonat Budapest keleti p. u.-ról 5 perccel korábban, vagyis már délután 2 óra 15 perccel indul, a Bécsből reggel induló gyorsvonat pedig Budapest-keleti p. u. 5 perccel később, vagyis délután 1 óra 50 perccel érkezik.

Egyes vonatok Bánhidán és Almás-Füzitön rendszeren, Tatatóvároson és Ácson feltételeken megállanak; Szár állomáson a gyorsvonatok többé nem fognak megállani.

A jelenleg d. u. Budapestre Bicskére induló helyi személyvonat forgalma Komáromig kiterjesztetik. E vonat Budapestre d. u. 2 óra 25 perccel indul és Komáromba d. u. 5 óra 19 perccel érkezik.

Komáromból Budapestre pedig egy új személyvonat lesz naponta forgalomba helyezve. E vonat Komáromból este 7 óra 53 perccel indul és Budapestre éjjel 10 óra 50 perccel érkezik.

A nyaralók és kirándulók igényeinek kielégítése céljából Budapest és Bicske között május 15-től bezárólag szeptember 15-ig vasár- és ünnepnapokon Budapestre d. e. 9 órakor Bicskére induló és onnan este 8 óra 20 perccel, valamint este 9 órakor Budapestre visszaérkező vonat helyeztetik forgalomba. E vonatok közlekedésének tartama alatt Budapest-keleti p. u. és Bicske között ugyanazon napokon az előtte Bruck felé menő személyvonatnál a szomszédos forgalmu menetjegyek használata a Bruck felől utána jövő személyvonatnál pedig Bpest-Kelenföld állomást kivéve, az utasok felszállása kizáratik.

Továbbá június 1-től bezárólag szeptember 15-ig a Budapestre este 7 óra 20 perccel Bicskére induló helyi személyvonat ismét forgalomba helyeztetik. Budapestországi megállóhelyénél a múlt nyáron megállított vonat a f. évi nyári évad alatt is megállítatnak.

A Budapest és Fehring között közlekedő közvetlen gyorsvonatok menetrendje az érdekek jobb kielégítése végett, lényegesen megváltozik és e vonatok Fehring és Grác között is közvetlen gyorsvonatu folytatást nyernek.

Az új menetrend szerint a gyorsvonat Budapest-keleti p. u.-ról reggel 7 óra 30 perccel, Győrből d. e. 10 óra 20 p.-kor indul és Fehringre d. u. 2 óra 1 perccel, Grác déli vasúti pályaudvarra pedig d. u. 3 óra 46 perccel érkezik; az ellenkező irányban Grác-déli vasúti pályaudvarról d. u. 1 óra 15 p.-kor, Fehringről d. u. 3 órakor, Győrből este 6 óra 58 p.-kor indul és Budapest-keleti p. u.-ra este 9 óra 45 p.-kor érkezik.

Ezen új közvetlen gyorsvonatokon kívül Győr és Szombathely között mindkét irányban fentartatik a jelenlegi gyorsvonat is, de oly menetrend-módosítással, hogy az Győrben a bécs-budapesti, illetve a budapest-bécsi gyorsvonathoz csatlakozni.

E gyorsvonat az új menetrend szerint Szombathelyről d. e. 8 óra 50 perccel indul és Győrbe d. e. 11 órakor érkezik és Szezerén is meg fog állni; az ellenkező irányban Győrből d. u. 5 óra 6 p.-kor indul Szombathelyre este 7 óra 20 p.-kor érkezik és Pápától Szombathelyig minden állomáson meg fog állni.

Eme gyorsvonatok Szombathelyen a Fehringről reggel 5 óra 35 perccel induló, illetve a Fehringre este 10 óra 07 perccel érkező gyorsvonathoz csatlakoznak.

Ellenben a jelenleg Szombathelyről d. e. 11 óra 10 perccel Fehringre induló és az onnan este 6 órakor Szombathelyre érkező helyi személyvonat megszünik.

A múlt nyáron Szezeréről Győrbe közlekedett esti vonat ez idén is június 1-től bezárólag szeptember 30-ig vasár- és ünnepnapokon forgalomba helyeztetik.

A budapest-esztergomi és buda-császár-fürdő-kiterő-ó-budai vonalakon.

Május 15-től kezdve vasár- és ünnepnapokon Budapest-nyugati pályaudvarról d. u. 2 óra 5 perccel Pilis-Csabára, Pilis-Csabáról pedig este 7 óra 58 perccel Budapest ny. p. u.-ra indul 1-1 helyi személyvonat.

E vonatokhoz Ó-Budán csatlakozólag Buda-Császár-fürdő-kiterő, és Ó-Buda között egy-egy vonat fog szintén közlekedni.

Az összes személyvonatok Pilis-Csaba-tábor megállóhelyénél ismét meg fognak állni.

A pápa-csornai vonalon.
A csornai hetivásárok napjain vagyis minden szombán Csornáról Pápára a délutáni órákban egy vegyes vonat helyeztetik forgalomba.

A Szombathely-rumi vonalon.
A Szombathelyről jelenleg d. u. 3 óra 25 perccel

induló vegyes-vonat az új menetrend szerint már d. u. 12 óra 52 perccel fog indulni és közvetlen csatlakozást nyer az új gyorsvonathoz Fehring felől.

A győr-veszprém-ujdombóvári vonalon.
A Győrből d. e. 11 óra 52 perccel Uj-Dombóvárra induló személyvonat Lepsényben csatlakozást nyer a déli vasút személyvonatához Nagy-Kanizsa felé.

A bicske-székesfejérvár-sárbogárdi vonalon.
A Sárbogárdról d. u. 1 órakor induló v.-vonat Székesfejérvárról csatlakozásba hozatott a d. v. személyvonathoz Budapest felé.

A székesfejérvár-kis-czelli és jutas-veszprémi vonalakon.

Június 1-től bezárólag szeptember 15-ig vasár- és ünnepnapokon, valamint csütörtökön Veszprémből Székesfejérvárra egy esti személyszállító vonat ismét forgalomba helyeztetik.

A kis-czelli-csáktornyai ukk-tapolcaiz, türje-balaton-szt-györgyi és kiskalud-szt-iván-zala-szt-ivánni vonalakon.

Az előző évek nyarán Kis-Czelli és Zala-Egerszeg között mindkét irányban közlekedett és Kis-Czeller a gyorsvonathoz Budapest felé, illetve felől csatlakozó személyvonat ismét forgalomba helyeztetik. E vonat Ukkon Tapolca felől és felé, Türjén pedig Balaton-Szt-György felől, illetve felé fog csatlakozást találni.

A budapest-galánta-marcheggi és galánta-zsolnai vonalakon.

Budapest nyugati p. u. és Bécs között a múlt nyáron mindkét irányban forgalomban volt harmadik gyorsvonat ez idén is I. és II. oszt. kocsikkal fog közlekedni.

E vonat Budapest nyugati p. u.-ról d. u. 5 óra 15 perccel indul és Bécsbe este 9 óra 15 perccel érkezik, Bécsből pedig d. u. 3 órakor indul és Budapest ny. p. u.-ra este 7 órakor érkezik. Budapest-Galánta-Zsolna között az 1899. évben forgalomban volt ugyanevvel berlini gyorsvonatok ismét fognak közlekedni olyképpen, hogy Budapest ny. p. u.-ról az indulás este 6 óra 15 perccel az érkezés Zsolnára éjjel 12 óra 13 perccel és Berlinbe d. e. 11 óra 19 perccel; az ellenkező irányban pedig az indulás Berlinből d. u. 4 15 perccel, Zsolnáról éjjel 3 óra 45 perccel és az érkezés Budapest ny. p. u.-ra d. e. 9 óra 45 perccel történik.

E gyorsvonatok Galánta és Pozsony között egy-egy csatlakozó helyi vonat által nyernek folytatást.

A helyi forgalom kielégítésére ismét megfelelő számú helyi vonatok fognak közlekedni és pedig: **Budapest nyugati pályaudvar és Érsekújvár között** május 1-től szeptember 30-ig Párkány-Nánán Balassa-Gyarmat és Léva felől, illetve felé való csatlakozással a múlt nyáron is forgalomban volt egy-egy személyvonat ismét naponta forgalomba helyeztetik. E vonat Budapest nyugati pályaudvarról reggel 6 óra 15 perccel indul, illetve ide éjjel 10 óra 45 perccel érkezik. E vonatok közlekedése folytán a Budapest ny. p. u.-ról reggel 7 óra 30 perccel induló és ide este 9 óra 25 perccel érkező zsolnai gyorsvonat Perbetén csak feltételeken fog megállítani.

Budapest nyugati pályaudvar és Párkány-nána között, ugyancsak május 1-től szeptember 30-ig a múlt nyáron forgalomban volt délutáni gyorsított helyi személyvonat Párkány-nánán-Balassa-Gyarmat és Garamberzeneze-felé való csatlakozással ez idén is fog naponta közlekedni. E vonatok forgalomba helyezése folytán a Budapest ny. p. u.-ról d. u. 1 óra 45 perccel Bécsbe induló gyorsvonat Vác-Nagy-Maros és Párkány-nánán csupán felszállás céljából állították meg.

A Nagymarosról-Budapest nyugati pályaudvarra jelenleg este 8 óra 45 perccel érkező személyvonat Párkány-nánáról kiindulól fog közlekedni.

Budapest nyugati pályaudvar és Nagymaros között május 1-től szeptember 30-ig Nagy-Marosról este 8 óra 45 perccel Budapestre, június 1-től szeptember 30-ig Budapestre este 7 óra 50 perccel Nagy-Marosra és Nagy-Marosról reggel 6 óra 55 perccel Budapestre egy helyi személyvonat helyeztetik naponta forgalomba. Továbbá május 15-től szeptember 30-ig vasár- és ünnepnapokon Budapestre d. e. 8 óra 45 perccel Nagy-Marosra és Nagy-Marosról d. u. 4 óra 20 perccel Budapestre, végül május 15-től bezárólag szeptember 15-ig ugyancsak vasár- és ünnepnapokon délelőtt 12 órakor Budapestre Nagy-Marosra és onnét d. e. 11 óra 40 perccel Budapestre egy-egy helyi személyvonat indítatik.

Budapest nyugati pályaudvar és Vác között május 15-től bezárólag szeptember 15-ig vasár- és ünnepnapokon mindkét irányban az esti órákban 2-2 helyi személyvonat helyeztetik forgalomba.

Budapest nyugati pályaudvar és Palota-Ujpest között forgalomban volt helyi vonatok ismét fognak közlekedni.

Palota-Ujpesten a fel- és leszállás nemcsak a Budapest ny. p. u. és Bécs között közlekedő átmeneti személyvonatoknál, hanem még a következő helyi vonatoknál is kizáratik és pedig:

Budapestről nyugati pályaudvarról délelőtt 12 órakor, d. u. 12 óra 25 perccel, d. u. 2 óra 35 perccel, d. u. 4 óra 25 perccel, este 7 óra 50 perccel, este 9 óra 40 perccel induló vonatoknál a leszállítás; az ellenkező irányból pedig a Budapest nyugati pályaudvarra reggel 6 óra 30 perccel, este 8 óra 45 perccel, és este 10 óra 15 perccel érkező vonatoknál a felszállás.

A Bécsből reggel 7 óra 45 perccel Budapest nyugati pályaudvarra érkező személyvonatnál azonban a felszállás Vác, Gőd és Danakesz állomásokon az idén megengedtetik.

Pozsony és Bécs között május 5-től bezárólag szeptember 15-ig vasár- és ünnepnapokon reggel Bécsből Pozsonyba és innét este vissza Bécsbe egy-egy helyi személyvonat ismét fog közlekedni.

A Párkány-nána-Léva-Garamberzenezei vonalon Léva és Garam Berzeneze között június 1-től bezárólag augusztus 31-ig egy-egy vonat ismét forgalomba helyeztetik. E vonat csatlakozással Párkány-nána felől Léváról d. u. 12 óra 22 perccel indul; az ellenkező irányból pedig oda este 10 órakor érkezik.

Az érsekújvár-prívigyei vonalon az Érsekújvárról jelenleg d. u. 12 óra 10 perccel induló személyvonat Érsekújvárról már délelőtt 10 órakor fog indulni, mi által e vonat közvetlen csatlakozást nyer a Budapest felől jövő reggeli gyorsvonatokhoz.

Ersekújvárról-Nagy-Surányig egy új személyvonat helyeztetik forgalomba, mely Érsekújvárról csatlakozással a Budapest felől érkező személyvonathoz d. u. 12 óra 50 perccel indul és Nagy-Surányban csatlakozást közvetíti Kis-Tapolczán felé.

Tót-Megyer és Nagy-Surány között a személyszállítás megszüntetettik és a csatlakozások Érsekújváron át tartatnak fenn.

A szered-nagy-szombati vonalon mindkét irányban egy-egy új személyvonat helyeztetik forgalomba, mely Nagy-Szombathelyről reggel 6 óra 5 perccel indul és oda reggel 7 óra 31 perccel érkezik. Az előbbi vonat Szereden csatlakozást talál az új berlini gyorsvonathoz Budapest felé. A jelenleg Szeredről este 6 óra 50 perccel induló személyszállító tehervonat helyett Szeredről, csatlakozólag a Budapest felől jövő ujbélini gyorsvonathoz egy új személyvonat este 9 óra 10 perccel fog indulni és Nagy-Szombathelyre este 9 óra 36 perccel fog érkező.

A budapest-hatvan-ruttkai vonalon. A jelenleg d. u. 2 órakor Gődöllőre Budapestre induló helyi vonat Hatvanból kiindulól fog közlekedni, a honnét d. u. 1 óra 10 perccel indul.

Továbbá Budapestre d. u. 1 óra 30 perccel való indulással Gődöllőig és Hatvanból Budapestre d. e. 8 óra 45 perccel való érkezéssel egy-egy helyi vonat helyeztetik forgalomba.

Továbbá Budapest és Hatvan, valamint Budapest és Gődöllő között május 15-től bezárólag szeptember 15-ig vasár- és ünnepnapokon egy-egy új helyi személyvonat helyeztetik forgalomba.

E vonat Budapestre Hatvanba reggel 6 óra 25 perccel indul, visszafelé Budapestre pedig éjjel 10 óra 40 perccel érkezik; a Budapestre Gődöllőre közlekedő vonat d. u. 2 óra 45 perccel indul, Gődöllőre Budapestre pedig este 7 óra 50 perccel érkezik. Ez utóbbi vonat közlekedésének tartama alatt ugyanazon napokon az előtte Ruttkai felől közlekedő személyvonatnál Gődöllő és Budapest között az utasok felszállása kizáratik.

A jelenleg Hatvanból d. e. 10 óra 20 perccel és d. u. 3 óra 32 perccel Budapestre induló helyi személyvonatok csak Gődöllőtől kiindulól fognak közlekedni.

A jelenleg Zólyomtől Losonczig közlekedő reggeli gyorsvonatoknál a személyszállítás csak a csütörtöki napon tartatik fenn.

Losoncztól-Zólyomig is egy gyors tehervonat minden csütörtökön személyszállításra rendeztetik be. A vonat Losoncztól d. u. 1 óra 27 perccel indul és Zólyomba d. u. 4 óra 11 perccel érkezik.

Az aszód-balassa-gyarmat-losonci vonalon, az Aszódra jelenleg délelőtt 3 óra 48 perccel Losoncra induló vegyesvonat a Budapest-keleti pályaudvarról d. u. 2 óra 40 perccel induló személyvonathoz is fog csatlakozást nyerni.

A zólyom-zólyom-brezói és a zólyom-brezó-tiszolozsi vonalon június 1-től bezárólag augusztus 31-ig vasár- és ünnepnapokon Zólyom és Szilács között mindkét irányban ismét egy-egy tehervonat rendeztetik be személyszállításra. Ugyanazon időtartam alatt, ugyancsak vasár- és ünnepnapokon Zólyom-Brézóról este

9 órakor
tehervonat
Végül
ünnepnap
lakozással
helyi veg

A miskolc
pest és B
közölg
gyorsvon
Budapest
vonatok
személyv

A gy
9 óra 45
perccel,
reggel 4
ban Kass
Miskolcra
kor indul
55 perccel

A B
felé indu
35 perccel
Kassára,
tehervona

Ezen
vonataiho
A fű
zárólag a
között m
ismét sze

A B
nyszállás
lekedett

A m
9 óra 20
ról este
vetlen fo
közleked

Feled
forgalomb

A P
Pelsőztyó
tehervona

A fe
szombath
előtti teh
szombati

A b
pest-ar
várról az

udvarra
egyesítve
Szolnok

A b
május 1-
Tóvis és
ismét kö
vonatho

Buda
rólag sze
két irány

Mind
bucsnap
vonat in
ról-Ara

Mária-Ra
menettér

Bras
egy tehe
kedni, m
és Brass

A B
kor Ágos
penteke
tehervon

A B
Szolnok
mely Jás

A b
A B
közleked

Sziget
tetnek é
E g
indul, m
két von

Stanislo
A B
induló

személy
fognak
ban fog

Sztlanis
maros-S
induló

perccel
A
Ladány
deztetik
A
Püspök

9 órakor, ez idén is számítottak egy személyszállító tehervonat Beszterezbányára.

Végül május 1-től szeptember hó 30-ig vasár- és ünnepnapokon Zólyom-Brézórai Zólyom felől való csatlakozással este 8 óra 57 perczkor Breznóbányára induló helyi vegyesvonat helyezték forgalomba.

A budapest-miskolc-lawoonyei és a miskolc-kassai vonalakon. A múlt évben Budapest és Kassa között Csorba felé, illetve felől csatlakozólag június 15-től szeptember 15-ig forgalomban volt gyorsvonatok ez idén ugyanazon időtartama alatt csak Budapest és Miskolc között fognak közlekedni és e vonatok Miskolcon Kassa felé illetve felől a gyorsított személyvonathoz fognak közvetlen csatlakozást találni.

A gyorsvonat Budapest-keleti pályaudvarról este 9 óra 45 perczkor indul és Miskolcra éjjel 1 óra 39 perczkor, Kassára pedig a csatlakozó személyvonat reggel 4 óra 40 perczkor érkezik; az ellenkező irányban Kassáról a személyvonat éjjel 11 óra 40 perczkor, Miskolcra a csatlakozó gyorsvonat éjjel 2 óra 37 perczkor indul és Budapest-keleti pályaudvarra reggel 6 óra 55 perczkor érkezik.

A Budapestről este 8 óra 55 perczkor Szerencs felé induló és Szerencs felől Budapestre reggel 6 óra 35 perczkor érkező személyvonatokhoz Miskolcon Kassára, illetve Kassáról csatlakozólag egy-egy gyorsvonat rendeztetik be személyszállításra.

Ezen vonatok Kassán, a kassa-oderbergi vasut vonatahoz szintén csatlakozást közvetítenek.

A fűrdővadás tartamára, vagyis június 15-től bezárólag augusztus 31-ig Munkács és Szolyva-Hársfalva között mindkét irányban naponta egy-egy tehervonat ismét személyszállítással fog közlekedni.

A kisterenne-kisujszálási vonalon Kisujszálás és Szalók-Taskony között a múlt évben közlekedett vegyes vonatok ismét forgalomba helyeztetnek.

A miskolc-füleki vonalon a Bánrévéről este 9 óra 20 perczkor induló vegyesvonat helyett a Fülek-ről este 7 óra 10 perczkor induló személyvonatnak közvetlen folytatásaként Miskolcig egy személyvonat fog közlekedni.

Féled és Balogfalva között a fűrdővonatok ismét forgalomba helyeztetnek.

A pelsőcz-murányi vonalakon a jelenleg Pelsőcztől Jolsvágig személyszállítással közlekedő esti tehervonatnál a személyszállítás megszüntetetik.

A feled-tiszolczi vonalon a jelenleg csak Rimaszombattól Feledig személyszállításra berendezett déli-elteli tehervonatnál a személyszállítás a tiszolczi-rimaszombati vonalrészre is kiterjesztetik.

A budapest-kolozsvár-predeáli és a budapest-arad-tövisi vonalakon. A jelenleg Kolozsvárról és Aradról egyesítve, Budapest-keleti pályaudvarra délután érkező és innét ugyanezen irányokba egyesítve induló délutáni gyorsvonatok Budapest és Szolnok között ismét elkülönítve fognak közlekedni.

A budapest-aradi gyorsvonat mindkét irányban május 1-től, Arad és Tövis között, június 1-től pedig Tövis és Predeál között folytatást nyer és Predeáiban ismét közvetlenül csatlakozik a román vasut gyorsvonatához, Bukarest felé, illetve felől.

Budapest és Nagy-Káta között május 15-től bezárólag szeptember 15-ig vasár- és ünnepnapokon mindkét irányban egy-egy helyi vonat forgalomba helyeztetik. Minden vasár- és ünnepnapon, valamint a radnai búcsunapokon Mária-Radnától—Aradig este egy helyi vonat indítatik, minek folytán ezen napokon a Tövisről—Aradra 8 óra 57 perczkor érkező személyvonatnál, Mária-Radna és Arad között a szomszédos forgalomban és menettértilt jegyeknek használata kizáratik.

Brassó és Predeál között, mindkét irányban egy-egy tehervonat naponta személyszállítással fog közlekedni, mely Predeálról reggel 7 óra 55 perczkor Brassóba és Brassóól este 8 óra 19 perczkor Predeálra érkezik.

A Brassóól minden pénteken d. u. 2 óra 10 perczkor Agostonfalvára, valamint a Predeálról szintén minden pénteken reggel 5 óra 11 perczkor Brassóba induló tehervonatnál, a személyszállítás megszüntetetik.

A hatvan-szolnoki vonalon Jászberényből—Solnokra egy tehervonat szállításra rendeztetik be, mely Jászberényből d. e. 11 óra 33 perczkor indul.

A budapest-püspök-ladány-körösmezői vonalon.

A Budapest—P. Ladány—Máramaros-Sziget között közlekedő gyorsvonatok folytatólagosan Máramaros-Sziget és Körösmező között ismét forgalomba helyeztetnek és Borkut állomáson is meg fognak állani.

E gyorsvonat Körösmezőről d. e. 9 óra 30 p. kor indul, illetve oda este 7 óra 20 p. kor érkezik s mindkét vonat Körösmezőn, a es. kir. államvasut vonatával Stanislou felől, illetve felé csatlakozásban fog állni.

A Budapestről este 7 óra 5 perczkor M. Szigetre induló és onnét ide reggel 5 óra 45 perczkor érkező személyvonatok Körösmezőig, illetve onnan kiindulólag fognak közlekedni és Körösmezőn szintén csatlakozásban fognak állni a es. kir. államvasut vonatával Sztlanislou felé, illetve felől. Ellenben a jelenleg Máramaros-Szigetről d. e. 10 óra 24 p. kor Körösmezőre induló és a Körösmezőről M. Szigetre este 7 óra 10 perczkor érkező vonatok forgalma megszüntetetik.

A Debreczenből d. u. 3 óra 37 perczkor Püspök-Ladányra induló gyors tehervonat személyszállításra rendeztetik be.

A Szatmár-Németiből délután 2 óra 47 perczkor Püspök-Ladányba induló személyvonat Debreczenben

csatlakozást nyer a Szerencs felől érkező személyvonathoz is.

A Püspök-Ladányból reggel 4 órakor Szatmár-Németire induló személyvonat Erőmhályfalván csatlakozást nyer a személyvonathoz Nagyvárad felé.

A debreczen-nagyléta-vertesi és sáránd-derecskei vonalon.

A Szepes-Sóstóra Firándulónak Debreczenbe való visszautaztatása érdekében május 15-től bezárólag szept. 15-ig vasár- és ünnepnapokon Derecskéről—Debreczenbe fog ismét közlekedni.

A nagy-károly-zilahi vonalon a Zilahról éjjel 2 óra 54 perczkor induló vegyesvonat N. Károlyban csatlakozást nyer a gyorsvonathoz Budapest felé.

A szatmár-németi-fehér-gyarmati vonalon minden szerdán Fehér-Gyarmatból Szatmár-Németire a reggeli órákban egy tehervonat személyszállítással fog közlekedni.

A nagyvárad-püspök-fürdői-félfürdői vonalon a múlt nyáron közlekedett fűrdővonatok ez idén is forgalomba helyeztetnek.

A küküllőszög-sóváradi vonalon a Sóváradról reggel Küküllőszögbe induló vegyesvonat ez utóbbi állomáson csatlakozást nyer a gyorsvonathoz Brassó felé.

A kis-kapus-nagy-szebeni vonalon Nagy-Szeben és Vizakna-fürdő között, a fűrdővonatok május 15-től bezárólag szeptember 15-ig az idén is naponta forgalomba helyeztetnek.

A brassó-zernești vonalon úgy, mint az előző években, mindkét irányban egy harmadik esti vegyesvonat az idén is forgalomba helyeztetik. A jelenleg Brassóól d. u. 5 óra 10 perczkor Zernești felé induló vonat helyett egy új vonatot fog közlekedni, mely Brassóól már d. u. 3 óra 30 perczkor indul.

A brassó-kézdí-vásárhelyi és sepsi-szent-györgy-palánkai vonalakon. A múlt év nyarán vasár- és ünnepnapokon Tusnádról Brassóba közlekedett fűrdővonat az idén is ugyanazon napokon június 1-től bezárólag szeptember 15-ig fog közlekedni.

A nagyszeben-fogarasi és Olthid-kiterő-verestoronyi vonalakon. A múlt nyári évad alatt vasár- és ünnepnapokon forgalomban volt kirándulóvonatok az idén is május 15-től bezárólag szeptember 30-ig fognak közlekedni.

A budapest-orsovai vonalon Budapestől—Czeglédig egy új személyvonat fog közlekedni, mely Budapest ny. p. u. ról este 9 óra 5 perczkor indul.

E vonatok forgalombahelyezése folytán a Budapest—nyugati pályaudvarról este 10 óra 10 perczkor Szegedre induló gyorsvonat Veesés és Monor állomásokon egyáltalán nem, Pilis és Alberti-Irsa állomásokon pedig csak feltételesen fog megállítani.

A Budapest—nyugati pályaudvarról d. u. 2 óra 30 perczkor induló gyorsvonat Oroszlámos állomáson utasok fel- és leszállása céljából feltételesen meg fog állítani.

A kiskun-felegyháza-csongrádi és kiskun-felegyháza-kiskun-majsi vonalakon. A jelenleg minden kedden és pénteken közlekedő heti vásári vonatok megszüntetnek.

A szeged-rokus-szegedi vonalon a Szabadka felől Szeged-Rokusra d. u. 3 óra 26 p. kor érkező személyvonathoz csatlakozólag, új személyvonat helyeztetik forgalomba, mely Szegeden csatlakozást nyer a Budapest felé közlekedő gyorsvonathoz.

A szeged-rokus-szabadkai vonalon Kamarás erdőre és Palics-fürdőre kiránduló közönség részére június 1-től bezárólag szeptember 15-ig vasár- és ünnepnapokon mindkét irányban egy-egy személyvonat ismét forgalomba helyeztetik.

A sziged-karlova-nagybecskereki és nagykikinda-karloval vonalakon. Szeged és Karlova között, mindkét irányban közveden csatlakozással Budapest felől illetve felé, egy-egy harmadik vonat helyeztetik naponta forgalomba; a jelenlegi vonatok menetrendje pedig akként módosítatik, hogy a Nagybecskerekéről reggel induló vonat kivételével, mely továbbra is csak Nagykikindán át fog csatlakozással birni Budapest felé, valamennyi többi vonat Szegeden át is Budapest felől és felé közvetit csatlakozást.

A temesvár-józsefváros-buziásfürdői vonalon. A fűrdővadás tartamára, vagyis június 1-től bezárólag szeptember 15-ig, a múlt évben is közlekedett egy-egy személyvonat forgalomba helyeztetik. A jász-nova-aninai vonalon. A Marilavölgybe és Stajerlakra, valamint vissza való utazás kedvezőbbé tétele céljából június 1-től bezárólag augusztus 31-ig a, nappali vegyes vasutak helyett mindkét irányban egy-egy személyvonat is forgalomba helyeztetik.

A budapest-zimony-belgrádi vonalon Bács-Topolyáról Szabadkára az esti órákban egy tehervonat személyszállításra rendeztetik be.

Továbbá a jelenleg Ujvidék és India között közlekedő vegyesvonatok az india-zimonyi vonalrészre is kiterjesztetik.

Ellenben a Kis-Kun-Halásról Szabadkára esti 7 óra 28 perczkor érkező tehervonatnál a személyszállítás megszüntetetik.

A kis-körös-kalocsai vonalon a múlt nyáron közlekedett egy-egy reggeli személyvonat ismét forgalomba helyeztetik.

A szabadka-dáljai vonalon Zamborról Nemzeti Miliáriusra június 1-től bezárólag augusztus 31-ig vasár- és ünnepnapokon délután egy tehervonat ismét személyszállításra rendeztetik.

A baja-zombor-ujvidéki vonalon Rígyiczáról—Bajára jelenleg minden szerdán és szombaton közlekedő és reggel 6 óra 33 perczkor Bajára érkező személyvonat a fenti napokon kívül, kisértéképpen vasárnapokon is forgalomba helyeztetik.

A budapest-fumei vonalon Budafok állomáson a Budapestről reggel 7 óra 15 perczkor induló gyorsvonatnál a felszállás az este 8 óra 35 perczkor ide érkező gyorsvonatnál pedig a leszállás megengedtetik. Az összes gyorsvonatok Skrad állomáson utasok fel- és leszállása céljából feltételesen megállítatnak.

A Fiume és Delnice között június 1-től bezárólag szeptember 30-ig, vasár- és ünnepnapokon mindkét irányban a múlt nyáron közlekedett egy-egy helyi személyvonat ismét forgalomba helyeztetik.

A kaposvár-fonyód-fürdőtelepi vonalon a múlt nyáron június 15-től bezárólag augusztus 31-ig mindkét irányban naponta közlekedett egy-egy fűrdővonat az idén is forgalomba helyeztetik.

A somogy-szob-balaton-szt-györgyi vonalon június 15-től bezárólag augusztus 31-ig vasár- és ünnepnapokon mindkét irányban az idén is egy-egy fűrdővonat fog közlekedni.

Az üszög-barcsi vonalon Barcs és Baranya-Szt. Lőrinc között mindkét irányban kisértéképpen egy-egy új vonat fog közlekedni, mely Barcsól csatlakozással a Pakracz felől érkező vonathoz d. u. 1 óra 20 perczkor fog indulni és Baranya-Szt. Lőrinczen Budapest és Eszék felé csatlakozást talál; az ellenvonat pedig Baranya-Szt. Lőrinczről, csatlakozással a Budapest és Eszék felől érkező vonatokhoz d. u. 3 óra 45 perczkor fog indulni és Barcsra a Pakracz felé induló vonathoz közvetlenül csatlakozik.

A dugoselő-novkai és banovajarugapakrai vonalakon. A lipiki fűrdőközönség igényének kielégítése céljából a budapest-fumei nappali gyorsvonatokhoz való csatlakozással Dugoselő—Banovajuga—Pakracz között mindkét irányban, úgy mint a múlt évben, egy-egy közvetlen személyvonat helyeztetik forgalomba.

E vonatoknak forgalombahelyezése folytán a jelenleg Pakraczról Banovajarugára reggel 7 óra 50 perczkor induló és az onnan Pakraczra este 7 órakor érkező vegyesvonat forgalomban kívül helyeztetik.

A körös-belovár-vecőzei vonalon Misunilovaci és jözseftárnai szárnyvonatán Misunilovaci és Jözseftárna között mindkét irányban egy-egy tehervonat személyszállításra rendeztetik be, mely vonat Belovárról kiindulólag, illetve Belovárig fog közlekedni.

A zágráb-osaktonyai és zabok-krapina-vonalakon. Zapresic és Zabok—Krapina—Teplitz és folytatólag Krapina között a múlt évben naponta forgalomban volt fűrdővonatok június 1-től bezárólag szeptember 15-ig ez idén is forgalomba helyeztetnek.

Varasd és Varasd-Teplitz között a múlt évben vasár- és ünnepnapokon forgalomban volt egy-egy vonat ez idén is ugyanazon napokon június 1-től szeptember 15-ig bezárólag fog közlekedni.

A varasd-golubovecki vonalon mindkét irányban naponta egy-egy tehervonat személyszállításra berendeztetik.

A nyári menetrendre vonatkozó egyéb részletes adatok úgy a menetrend-hirdetményekből, valamint az állomásokon a kapusok, illetve személypénztárnál, némiképpen a városi menetjegyirodáknak darabonként 30 filléért kapható menetrend-könyvecskékből vehetők ki.

A jelenlegi menetrendből az új menetrendbe való átmenetre nézve a t.-cz. közönség a következőkre figyelmeztetik:

A budapest-arad-tövisi vonalon a budapest-aradi gyorsvonat, mely jelenleg Budapest és Szolnok között a kolozsvári gyorsvonattal egyesítve közlekedik már április 20-án a kolozsvári gyorsvonattól elkülönítve Budapestről d. u. 2 óra 15 perczkor fog indulni és már Tövisig fog közlekedni.

A t. évi május hó 31-én Budapestől Aradon át Tövisre érkező gyorsvonat már Predeálig fog közlekedni, ellenben a predeál-arad-budapesti irányban közlekedő gyorsvonat május 31-étől június 1-ére hajló éjjelen Predeáltól—Tövisig még nem helyeztetik forgalomba, hanem június 1-én éjjel is még csak Tövisről indítatik.

A budapest-miskolc-kassai vonalon a jelenleg Kassáról éjjel 10 óra 40 perczkor induló személyvonat április hó 30-án már új menetrendje szerint vagyis éjjel 11 óra 40 perczkor fog indulni, a Budapestről este 8 órakor Kassára induló személyvonat pedig Hatvanból, az április hó 30-ika és május 1-je közötti éjjelen, nem mint jelenleg 10 óra 25 perczkor, hanem 10 óra 22 perczkor fog új menetrendje szerint indulni.

A Kassáról este 9 órakor Miskolcra induló személyszállító tehervonat csak május 1-én vezetetik be először.

Budapest, 1901. április hó.

Az igazgatóság.

Utánnomás nem díjazatik.

Élelmiszer értékelését eszközlik az előírt % mellett.
Felvilágosítást és csomagolási utasítást ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.
Azonnali készpénzes számolás.

Magyar Gazdák
Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete
HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ
BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOKÁBAN.
Sürgőnycím: Aurora-Budapest.

Értékesítésre elfogad:
Husmélket, füstölt húst, vadakat, szárnyasokat — élő és leölt állapotban, tojást, vaját, halat burgonyát, káposztát, zöldségféléket, gyümölcsöt stb.

Nagy birtok önkéntes árverés.

Egy tagban 1448 hold, a 1200 négyszögöl, melyből 73 prima rét, 345 prima szántó, 1030 hold 40 éves szép zárt cser- és tölgyerdő, melyből 400 hold irtható. Kitértő szállítási viszony. Vasút, országút helyben. Jó gazdasági épületek, szép vidék, jó vadászat. 200.000 korona teher; f. év június hó 20-án önkéntes árverésen 250.000 korona kikiáltási ár mellett eladásra kerül. Ezen birtokhoz még 2000 holdtól 8000 holdig összefüggőleg vehető. Bármikor megtekinthető. Bővebbet „Kedvező alkalom” jelge alatt Mezei Antal hirdetési irodája Budapest, IV., Esküút 3920 5. sz. (Klotild palota) továbbít.

Uradalmak, gazdaságok, földbirtokosok, szeszgyárak stb. körében kitűnően bevált

„Pef” (Porcellán-Email-Festék)

Falakon és fán porcellánszerű, mosható mázolatot ad. **Legnagyobb tisztaság. — Sok évi tartósság.**

Nincs por, piszok, penész a vele mázolt falakon. Gazdasági üzemek, mint tej-, vajkezelési és sajtkészítési helyiségek, istállók, gépházak, élesztőkamrák, konyhák, fürdőszobák, klosettek stb. részére felette célszerű.

Kimerítő ajánlattal és prospectussal szívesen szolgálnak az egyedüli gyárosok: a)

Festékgyárak: Lutz Ede és Társa, Pozsony.

Gazdáknek fontos!
Hreblay Emil
állattenyésztési m. k. felügyelő
Gödöllő.
Munkái:
Baromfi hizlalás 1 kor. 50 fillér.
Baromfi tenyésztésről vonatkozó tudnivalók 1 kor. Traktornyésztés 2 korona. Lúd- és kacsa tenyésztés 2 korona.
Pulyka tenyésztés 2 kor. Baromfi és tojás értékesítő szövetkezetektől 1 korona 60 fillér.
Megrendelhető a szerzőnél, legegyszerűbben a pénz előleges be- küldése mellett.

Ideg és bőrbetegségeket
gyökeresen gyógyít számos évi kórházi működése alatt nyert gazdag tapasztalatai alapján
med. univ.
Dr. FABINYI
v. kórházi orvos, specialista.
Meglepető eredmény gyengeségi állapotoknál.
Rendelés 9-3-ig; este 6-8-ig.
BUDAPESTEN,
VII. ker., Erzsébet-körút 13. szám.
Levelekre díjtalanul válasz kívánatra gyógyszerek.

Kizárólag elsőrendű magyar erdélyi faj igás ökör és növendék marha
gazdag választékban kapható

LÁSZLÓ TESTVÉREK gazdaságában
Nagy-Iklódoni posta- távirtda- és vasútállomás
a Szamosvölgyén Kolozsvár közelében.

Gazdák
a gazdálkodók figyelmébe. Számos uradalomba már bevezetett

pyroleum
50%-al olcsóbb mint bármely más világító anyag. Próbaküldemények 2 korona utánvétel mellett. Kívánatra prospectus ingyen és bérmentve.

Burián Vilmos veje,
Budapest, IX., Soroksáti u. 10.
számos elismerő levél nálam látni betekinthető.

Helyesbített hajójáratjegyzék.
„Adria” magy. kir. tengerhajózási részv. társaság
Vezérigénysége: HOFFMANN S. és V.
1901 május havában következő gőzösök indulnak:

Flaméből	Liverpool	Athenian	1-10
„	Hull, Newcastle o/T.	Ebro	1-10
„	Hamburgi	Pergamon	1-10
„	Liverpool	Paira (C. L.)	1-10
„	London	Genoa	5-15
„	Cette	Mátyás király	5-15
„	Liverpool	Arabian	5-15
„	Barcelona, Valencia*	Mátyás király	10
„	Liverpool	Aleppo (C. L.)	19-20
„	Gibraltar, London	Andrássy	15-25
„	Hamburg	Byzenz	15-25
„	Rotterdam	Zrinyi	21-31
„	Rouen	Báthori	21-31
„	Hull, Newcastle o/T.	Volturno	21-31
„	Bordeaux*, St-Servan	Széchenyi	21-31
„	Alicante, Rouen*	Deák	21-31
„	Algier, Glasgow*	Matlékovits	21-31
„	London	Syria	21-31
„	Antwerpen	Szent István	25/VI.

1) Ha a gőzös indulása előtt 8 nappal elegendő rakomány be nem jelentetett, az igazgatóság fentartja magának a jogot, e kikötőt nem érinteni.
A *-al megjelölt viszonylatokban a gőzös Triesztet is érinti.

A „KÉVEKÖTÉL”
a 20-ik században a számító gazdának nélkülözhetetlen segédeszközévé vált, mert nemcsak olcsóbb, de még időt is takaríthatunk meg vele!

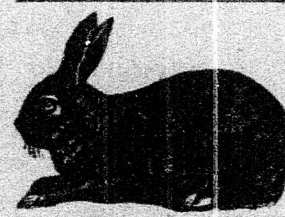
Géparatás mellett, ha marokrakóval aratunk és a gabonát a **Bellán-féle kévekötelekbe** kötözzük, **32% aratási költség megtakarítás érhető el a kéveköttő-aratógép** munkájával szemben, mert a fenti kéveköteleknek használata **75%-al olcsóbb**, mint a kéveköttő-aratógéphez szükséges manilla zsineg. De nagy a megtakarítás a kézi aratással is, mert a **Bellán-féle kötelek 85%-al olcsóbbak** a zsúppköttőknél és **97%-al olcsóbbak** a gabonából csavart köttőknél. Csak az a gazda használ tehát mai napság még zsúpp vagy gabonakötőket, a ki a **Bellán-féle köteleket** nem ismeri, vagy nem számol a költségekkel. A számok ugyanis, melyek e tárgyban kiadott prospectusomban minütiosus gondnal és a gyakorlatnak is teljesen megfelelőleg állították össze, — fényesen bizonyítják a fentebbi állítást és kéveköteleim fölényét.

Tessék prospectust és árjegyzéket kérni. Kimerítő árjegyzéket az összes gazdasági kötéláruról u. m. istrángok, kötőfélék, rudalókötelek, zsákok és ponyvákrol (háziipari készítményekrol is) készséggel és ingyen küld, nagyobb megrendeléseknél jutányos ajánlatot tesz

BELLÁN MÁTYÁS
kender- és kötéláru ipartelepe BACS-CSÉB.

Legnagyobb díjak
minden nevezetesebb nemzetközi kiállításon. Minden fajta háziállat tenyésztésére. Árjegyzékek tanulmányos szöveggel 20 fill. bőlvegg ellenében ingyen.

ADOLF HENN, Wien
X. Himmerbergstrasse No 103. VII. A bécsi háziállat-tenyésztő-egyesület I. elnöke. 3879

Tej!! Tej!!
Azon tejtermelők, kik tejkút bizonosan elhelyezni óhajtának, tejkút bizonossal hoztam mielőbb fordulni sziveskedjenek. **Spitzer Jakab Budapest, VII., Rombach-utca 13. 3907**

Biztos hatású
patkány és egérintőszert 3 adag 2 koronáért kapható Varga Sándornál, Turkeve. Ezen szer a m. á. v. raktárában sikerrel használható. 3905

Friss gyümölcsöt főzeléket
vesz az
Első **Kecskeméti Conservgyár, Kecskemét.**
Ajánlatok kéretnek.

Eladó
a fővároshoz közel egy szép, kényelmes urlak, gazdasági épületekkel, nagy konyhával és gyümölcsösökkel. Esetleg évi bérletbe is kiadható. Tulajdonos Szöllősy Gábor, Pestmegye. 2833

Eladó birtok.
Gömörmezgyében, a Sajó völgyén, egészséges és termékeny vidéken, egy 1200 □ ölltel számított, 422 hold szántó, 162 hold rét, 313 hold erdő 73 hold legelő, összesen 973 holdból álló birtok, mely házi kezelésben van, minden élő és holt felszereléssel, szőlő- és gyümölcsösökkel együtt, szabadkézből eladó. Van két majorudvar, gazdasági épületekkel. Talaja a legjobb minőségű, erdeje tisztá tölgy, melyből 36 hold lábas erdő, a többi cserhántásra berendezett területtel, gyümölcsösökkel. Város közél, vasúti állomás helyben, országút mellett. Az adásvételi feltételekre nézve felvilágosítást ad: Parkas Zoltán úr Baki-pusztán, utolsó posta: Rimaszombat és Kibolyi József úr Kövecsesen, posta helyben. 3896

A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről
május 1904. évi XII. törvényünk, a végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet, magyarázatokkal ellátva, egy füzetben.
Ára bérmentes küldéssel 1 frt 10 kr.

Birtokeladás
Nógrádmegyében Alsó és Felső Szécsényen országút mentén, vasúti állomásNógrád-Kövesdán 10 peroz távolságra, mintegy 600 hold szántó, rét, legelő, erdő és nagy konyhával, lakással és melléképületekkel ellátva eladó, érintkezhet a helyi Balás János, Beeskó u. p. Nógrád-Bereczel. Távirtda: 3935 más Beeske.

Hirdetési és 4 fillér...
Csal...
BETÖLT...
Allás a kál...
Allás a kál...
keresztény...
keresztény...
Gazda...
Gazda...
A tiszta-hegy...
A tiszta-hegy...
Ké...
Ké...
ALLÁS...
ALLÁS...
egy 27 év...
egy 27 év...
lakatos...
lakatos...

Hirdetés ár 15 szög 60 fillér, ezen felül minden...

KIS HIRDETÉSEK

Csak megszűndék és a szakirodalom természeténél...

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Irnoki Állás a kálói uradalomban, július 1-én betöltendő. Pályáz...

Gazdatiszt keresetű, felsőbb gazdasági tanintézet...

Gazdasági iskolát végzett több évi gyakorlattal bíró, erősen gazdatiszt felvétel...

A Bocskár-tíz-hegyesi uradalomban 1. évi június hó 1-én egy irnoki állás betöltendő. Évi fizetés...

Keresetűk orvosi és szorgalmas (nőtlen) segédtiszt, ki több évi gyakorlattal és...

Állást keresők Számtartó mérlegképes, a kétszöt könyvtelben...

Állást keresők egy 27 éves r. k. női gazdasági, beszélt és ír magyarul és németül...

Gépezs, lakatos, rézműves, esztergályos három nagyobb uradalomtól 25 évi teljes bizonyítvánnyal...

Tizenegy évi

gyakorlattal bíró ir. nős gazdasági tanintézet...

Nőtlen, 27 éves, vt. ref. vallású földmives- és tejjgazdasági szakiskolát végzett...

A gróf Esterházy-féle csákvári földmives-iskolát több, a tatonaszerzéken...

Ispáni Állást keres 33 éves női gazdasági tanintézet...

Gazdatiszt, ki a gazdaság minden ágában járatos, 15 évi gyakorlattal bíró...

Irnoki vagy segédtiszt állást keres azonnali belépésre 24 éves, keresztény fiatal ember...

Gazdatiszt debreczeni felső gazdasági tanintézetet végzett, ki egy 3000 holdas birtokot 12 éven át...

Földmivesiskolát végzett, 30 éves női gazdasági, 10 évi gyakorlattal, a gazdaság minden ágában járatos...

Gazd. tanintézetet végzett és 9 évi praxissal bíró 32 éves, női gazdasági, ki három év óta önálló intézői minőségben...

Keszthelyen végzett, több évi gyakorlattal bíró, női, okl. gazdatiszt, nagyobb uradalomban, képzettségének megfelelő állást keres...

A sárvári

m. kir. tejjgazdasági szakiskola jelenlegi tanfolyamának tanulói a f. é. június 1-ére megfelelő állást keresnek.

Intézői vagy ispani állást keres azonnali, esetleg későbbi belépésre ir. vallású, kis családú, 20 évi gyakorlattal bíró...

Földmives-iskolát és tejjgazdasági szakiskolát végzett 25 éves, női gazdasági, 15 évi gyakorlattal bíró...

Gazdatiszt, 32 éves, női, ki a gazdaság minden ágában járatos, 15 évi gyakorlattal bíró...

Adal földmives-iskolát végzett és gyermekkorától a gazdaság minden ágában gyakorlattal képzett, békésmeleg szívetű, 34 éves, evang. családos, pán, nyelvismerete magyar, román és az összes szláv nyelveket beszéli...

ÁLLATOK. Eladó kosok. Ötveny báró Schosberger Zsigmondné 6 méter magasának p. sz. tornyai juhászatában több darab rambouillet eredeti két éves tenyészkos...

Eladó gróf Apponyi Sándor 30 éves arabs félvér méneséből 13 db tenyészkanca, 10 db csikójával és Gazdán Sobagya állami ménével befedezve, 12 db éves oszlo, 3 darab két éves oszlo, 3 darab három éves oszlo, 15 vebb felvilágosítással szolgáló Trilager Vilmos uradalmi tisztartó, Lengyelen, Tolna megye.

Eladó jöl betanított 2 juhker 16 lovagolható is, az egyik fekete, a másik pej, 15 mákosok, jutajoyos áron. Értékeze ni Rosznáky Jenő uradalmi intézőnél Felső-Szemeréd Hontm. Réligos bejelentés mellett fogat vár ipolyvági állomásnál.

Leggyorsabb fejlődési 64 igen szaporó fajta sertés a Yorkshire. Eredeti importált anyák után mészerek eladók kgr. 120 fillér. Előjegyzése-et sifogad Zsényi István Halas, Pest megye. 3894

Eladó piros vagy szürke kölest 26 q. Ajánlatok árn. 25-30 éssel a pellérdi uradalomban Padérd, Baranyamegye küldendők. 3840

Eredeti Rambouillet kosok mindenkor nagyobb mennyiségben, diszválasztékban kaphatók Gróf Herberstein Albert uradalmi igazgatóságánál Strleek, Morvaország Hanna vetőárpa mig a készlet tart 100 kg-ot 19 koronáért kapható vasuti állomásainkál.

Eladó juhok. Hencz testvérek bérmezsgéságában 800 db. 2-3 éves úrt és 800 db. fiatal anyabirka eladó, esetleg 200 db. 1 éves nőstény és 200 db. 1 éves úrt is eladó, ha a vevőnek ez jobban conventálna mint az idősebb anya, szával 1600 db. az eladó felesleges birka. Levélbe hívó felvilágosítást kívánatra HENCZ LÁSZLÓ Karád, Somogy. 3820

Igen szép, válogatott vöröstarka simmenthall jellegű 1-2 (3) éves 1846 növendék ökor és üsző borjakat üngyisint legprimább lakóit való és jármos ökröket legjutányosabb (rakon ajánlanak)

Klein és Spitzer Kis-Czelli kereskedők. Megrendelések egyrészt szerint bármikor is elfogadjunk.

Vöröstarka tinó és üsző legprimább, 1-2 esetleg 3 évesek és pedig hízalmi való ökrök eladására és későbbi szerződésre legolcsóbb árért vállalkoznak WEILER és EISNER Kis-Czelli kereskedők.

Megvételeire keresek egy pár rattlet v. Exteriert, melyek patkányok irtására már beváltak tanítva. Ajánlatot kérek Weisz Vilmos földbírókos címre, Lugos.

Egy pár 15/2 markos, 6 éves félvér, világos sárga juhker kanca (különböző behajtva) eladó Kondor Emil kis családonál gazdaságában, u. p. Balassa-Gyarmat. 3863

Veszek Veszek piros vagy szürke kölest 26 q. Ajánlatok árn. 25-30 éssel a pellérdi uradalomban Padérd, Baranyamegye küldendők. 3840

Földbirtokos uraknak erős szakér- és kocsikerékű pat ajánlok, 1-2 és 3 évesek, hízáló anyag, kapható Árdmegyében. Czimem a kiadóhivatalban. 3848

Gépezsüket és kazánfűtőket a „Magyarországi gépezsük és kazánfűtők egylete” Nép-színház-utca 11. sz. a gép-tulajdonos uraknak ugy helyben, mint vidékre díjtalanul helyez el. 3850

Veszprémmegye legterm. kenyebb mezőföldjén 2000 hold házilág kezel birtok bérbeadandó. Megkeresések „Y” poste restante Sárosd, Fehérmegye. 3862

Kölest keresek veltére 12 métermázzal. Ajánlatok minőség és ár megjelölésével David Pál intézőhez Szilas Balás. 3869

10-12 lóerejű locomobilt és 4 os malomfáratot megvételre keres Pajz Gyula Budapest, I. Ur-utca 43. szám. 3856

Tejleadás gümőkórtól mentesített tehénészetből napi 600 liter, Pajz Gyula gazdaságában Hírcsalás, Fehérmegye. 3867

Tejjgazdasági Zsebnaptár II. évfolyam. Szerkeszti és kiadja Jeszenszky Pál az O. M. G. E. titkárja. Ár: O. M. G. E. tagoknak, a Gazdatisztok Orsz. Egyesülete, valamint a Tejtermelők Egyesülete tagjainak ajánlott küldéssel

3 kor. 30 fill. Bolti ára 4 korona. Tejjgazdasággal foglalkozóknak nélkülözhetetlen. Megrendelhető a kiadóhivatalban, Bpest, IX., Üllői-ut 25. szám.

HALDEK Budapest, Károly-körút 9. sz. ajánli: eredeti északnémet olajbogyóalaku és eredeti francia takarmány-cukorrépmagot, eredeti norinbergi tarló répmagot, továbbá pohánkát, paprikakölest koránérő székelyi és páduai tengerit, világos hosszú Raphiát Peronosporapermetezőket, Vesz: homok (szűszös) bükköny.

Eladó egy majdnem új, 1000 kg. mérő-képességű, Fairbanks-féle marhamérleg, egy Kühne-féle löhore kidőrszűrő és tisztító, egy Kühne-féle szelőd-üzeg rosta. Czim a kiadóban. 3781

3 drb Marhamérleg 1500 kg. hordképességű erős vaskorlattal 2 1/2 méter hosszú, 2 méter széles

4 drb Hidmérleg 3000 kg. horderejét százasdos, toió súlyfyal 4 méter hosszú, 2 méter széles

Becserélek ócska marhamérleket új marhamérlegekre. Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett.

DÉNES MANÓ mérlegműszerész BUDAPEST, VII., Dohány-utca 718.

Előfizetési felhívás! „Bakáék Boszniában” című humorisztikus kötetre. A könyv június elején fog megjelenni. Előfizetési ára 2 korona, bolti ára 3 korona. Előfizetheti ugy e lap kiadóhivatalában, mint a szerzőnél:

Laky Imréné, BUDAPEST, IV., Szerb-utca 3.

ELADUNK kölcsön adunk új és egyszer használt víz-hatlan TAKARÓ PONYVÁKAT, mindenféle nagyságban, új és használt mindennemű TERMÉNY ZSÁKOT repczeponyvákat a legjutányosabb árak, illetve kölcsönöndik mellett KOHN és STEIN zsák és ponyva gyári raktár BUDAPEST, V. Béla-u. 5.

Különleges kénező-szemüveg törv. védre, legbiztosabb óv-ezere a szemeknek, nem homályosodik el az üveg. Csakis „U. & H. Sigt” jelzésűek a valódiak. Ár: 1 korona 25 fillér. Kapható optikai és szak-üzletekben, vagy az egyedüli gyárosoknál

Uilmann & Hahn, optikai intézet 3911 STUTTGART.

GŐZMIVELÉS.**Nagyobb területek szántását gözekével**

hajlandó vagyok elváltatni; épügy

mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alanti ezimemhez forduljanak.

WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD.

gőzsántási vállalkozó

61283/CH.

Magyar királyi Államvasutak igazgatósága
HIRDETMÉNY.Magyar-olasz áruforgalom Fiume, Velence, Anconán át.
A fenti forgalom részére folyó évi június hó 16-ával egy új díjszabás lép életbe, mely által az 1897. évi május hó 16-tól érvényes hasonló díjszabás I. és II. pótlékával együtt hatályon kívül helyeztetik.

Eltekintve a jelentéktelen díjmérséklések, illetve díjfelemelésektől, melyek a jelenleg érvényben lévő díjszabással szemben az új díjszabásban foglaltak, ezen utóbbi még annyiban és eltér az előbbtől, hogy számos árucikk és állomás, melyeknek az eddigi tapasztalatok szerint nem volt forgalmuk és arra a jövőben sincs kilátásuk a díjszabás egyszerűsítése szempontjából abból kihagyattak.

A szóban forgó díjszabás példányai a magyar királyi Államvasutak díjszabási osztályában lesznek annak idején kaphatók.

Budapest, 1901. évi április hó 30-án.

A magy. kir. Államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében.

! Kaszáláshoz !**Fűkaszálók,****aczel szénagyűjtők,**

eredeti „Johnston”-gyártmány és

Hollingsworth-szénagyűjtők

olcsón, szavatolt és utól nem ért minőségben kedvező feltételek mellett kaphatók

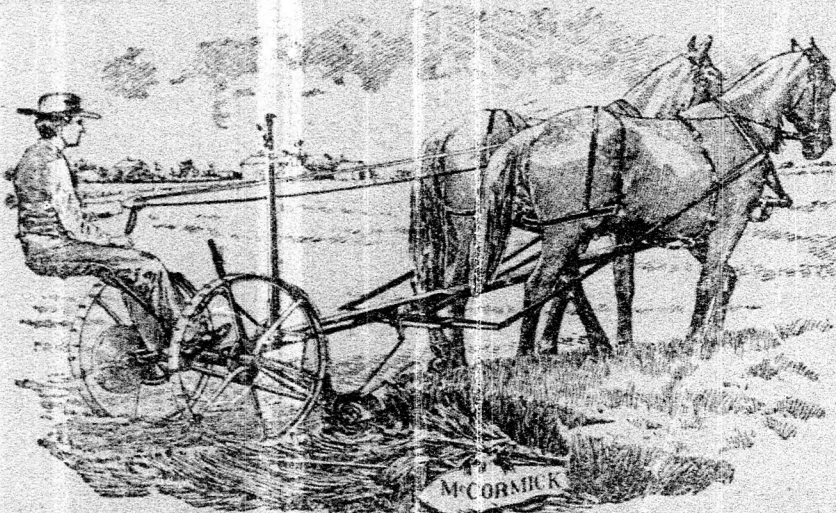
Bächer és Melichárnál**Budapest, VI., Nagymező-utca 68.**

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

McCORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY

(Chicagói aratógépgyár.)

GRAND PRIX

PARIS 1900-ban.

Kéveköti aratógép

Fűkaszálógép

Köszörükészülék

„Daisy” marokrakó aratógép

Szénagyűjtő gereblye és

Kéveköti fonal

gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte!

Olcsó tartalékrészek óriási raktára.

Tessék mintakönyvet kérni!

William J. Stillman igazgató

Budapest, V., Váci-ut 30.

Köz
piros pü
számát
ség kezé
ünneplés
hanem a
érzetével
munka eAz
gazdaság
jaiból al
a magya
dését es
bekövetk
kában a
a „Közle
szerepe
szolgált
érdekeiérA
OMGE.
társadal
vánosság
a mezőg
tán lett
élet teré
véseket
séggel k
nem vol
hozás, a
terén fe